

Monitoring en evaluatie

Cultuureducatie met Kwaliteit Noord-Brabant /

Brabantstad

Onderzoeksrapport 2022

Een kwalitatief onderzoek met behulp van Evi

Dr. E.M. van Meerkerk

Tot stand gekomen binnen Radboud Universiteit, Radboud Instituut for Culture and History

Inhoudsopgave

Inleiding	6
1. Samenvatting	7
2. Doel van het onderzoek	8
2.1 Samenvatting	8
2.2 Verschillende doelen onderzoek	8
3. Methode	11
3.1 Samenvatting	11
3.2 De dataverzamelmethode	11
3.3 De onderzoeksomstandigheden	12
3.4 De dataverwerking	12
4. Respons	13
4.1 Samenvatting	13
4.2 Verwachte respons	13
4.3 Totale respons	13
4.4 Respons per gemeente	13
4.6 Geschikte respons	15
4.7 Respondenten	16
4.8 Evaluatie van respons	17
5. Visie	19
5.1 Samenvatting	19
5.2 Visie in beeld	20
5.2.1 Scholen met een visie op cultuuronderwijs die wordt gedragen door het team (scenario 3 en 4)	21
5.2.2 Scholen met een omschreven visie op cultuuronderwijs (scenario 2)	24
5.2.3 Scholen die (nog) geen visie op cultuuronderwijs hebben omschreven (scenario 1)	26

5.3 Resultaten: Visie	28
5.3.1 Resultaten totaal werkgebied penvoerder	28
5.3.2 Gemeentelijke resultaten Visie	29
5.4 Knelpunten visievorming	34
5.5 Evaluatie en advies	36
6. Deskundigheid	38
6.1 Samenvatting	38
6.2 Deskundigheid in beeld	40
6.2.1 Deskundigheid per discipline	40
6.2.2 Scholen die deskundigheid bevorderen (scenario 3 en 4)	42
6.2.3 Scholen die inzicht hebben in de aanwezige deskundigheid en deze coördineren (scenario 2)	44
6.2.4 Scholen die de deskundigheid niet coördineren en bevorderen (scenario 1)	46
6.2.5 Deskundigheid 2021	48
6.3 Resultaten: Deskundigheid	49
6.3.1 Provinciale resultaten Deskundigheid	49
6.3.2 Gemeentelijke resultaten Deskundigheid	50
6.4 Knelpunten Deskundigheid	55
7. Programma	58
7.1 Samenvatting	58
7.2 Programma in beeld	60
7.2.1 Onderwijsvormen	61
7.2.2 Scholen die bewust samenhang aanbrengen in hun cultuuronderwijs (scenario 3 en 4)	62
7.2.3 Scholen met enigszins samenhangend cultuuronderwijs (scenario 2)	65
7.2.4 Scholen zonder samenhangend cultuuronderwijs (scenario 1)	67
7.2.5 2021 modellen	69
7.3 Resultaten: Programma	69

7.3.1 Provinciale resultaten Programma	70
7.3.2 Gemeentelijke resultaten Programma	71
7.4 Knelpunten Programma	76
7.5 Evaluatie en advies	77
8. Samenwerking	79
8.1 Samenvatting	79
8.2 Samenwerking in beeld	80
8.2.1 Partners	80
8.2.2 Scholen die structureel samenwerken met partners en (veel) invloed uitoefenen op de inhoud van de samenwerking (scenario 3 en 4)	81
8.2.3 Scholen die samenwerken met partners en minder invloed uitoefenen op de invloed (scenario 2)	83
8.2.4 Scholen die geen of hoogstens incidenteel samenwerken met partners (scenario 1)	85
8.2.5 2021 modellen	87
8.3 Resultaten: Samenwerking	87
8.3.1 Provinciale resultaten Samenwerking	88
8.3.2 Gemeentelijke resultaten Samenwerking	88
8.4 Knelpunten Samenwerking	94
8.5 Evaluatie en advies	95
9. Verankeringsmaat	96
10. Consistentie visie en uitvoering	99
10.1 Samenvatting	99
10.2 Beoordeling stellingen	100
10.2.1 Beoordeling stellingen Visie	100
10.2.2 Beoordeling stellingen Deskundigheid	101
10.2.3 Beoordeling stellingen Programma	102
10.2.4 Beoordeling stellingen Samenwerking	103
10.2.5 Beoordeling stellingen gemiddelden totaal	103

10.3 Consistentie visie en uitvoering stellingen	104
<i>10.3.1 Categorie 1: Aanwezig in visie en consistent in uitvoering</i>	104
<i>10.3.2 Categorie 2: Aanwezig in visie maar minder consistent in uitvoering</i>	105
<i>10.3.3 Categorie 3: Afwezig in visie maar aanwezig in uitvoering</i>	112
<i>10.3.4 Categorie 4: Afwezig in zowel visie als uitvoering</i>	112
<i>10.3.5 Vergelijking</i>	113
11. Conclusies	114
11.1 Samenvatting	114
12. Adviezen	122
12.1 Adviezen voor het bevorderen van visievorming	122
12.2 Adviezen voor het bevorderen van deskundigheid	122
12.3 Adviezen met betrekking tot het programma	122
12.4 Adviezen met betrekking tot de samenwerking	123
12.5 Algemeen advies	123

Inleiding

In 2012 is door het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen de regeling Cultuureducatie met Kwaliteit. Doel van de regeling was de kwaliteit van het cultuuronderwijs in het primair onderwijs te verbeteren. Voor de reflectie en monitoring van dit proces is een vragenlijst ontwikkeld, genaamd Evi. Dit instrument brengt het proces in beeld; zowel voor de scholen zelf als voor de instellingen die het cultuuronderwijs ondersteunen en faciliteren. Het rapport dat wordt geschreven op basis van de ingevulde vragenlijsten is met name bedoeld voor de tweede groep, en de onderzoeker die hieraan werkt wil de volgende centrale vraag beantwoorden: in hoeverre worden de doelstellingen van Cultuureducatie met Kwaliteit behaald en hoe worden deze doelstellingen behaald? Om deze vraag te beantwoorden analyseert de onderzoeker de door de scholen ingevulde vragenlijsten: de onderzoeker codeert de antwoorden van de scholen en probeert zo inzicht te krijgen in wat wordt gezegd (kwalitatief), hoe vaak iets wordt gezegd (kwantitatief) en in welk verband (relationeel).

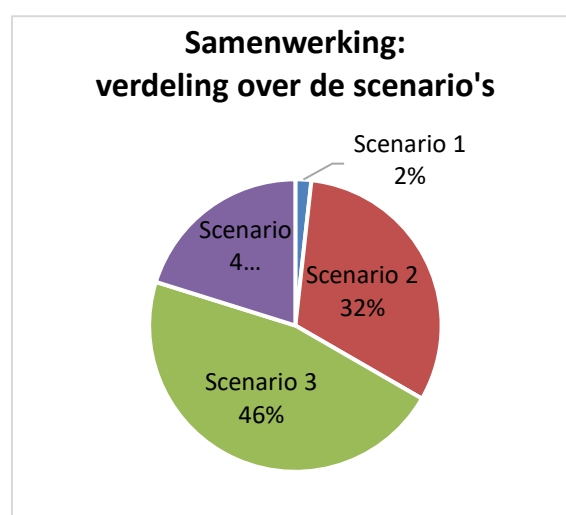
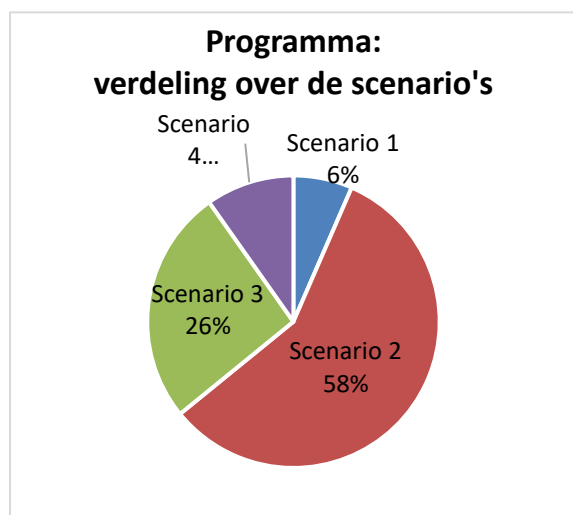
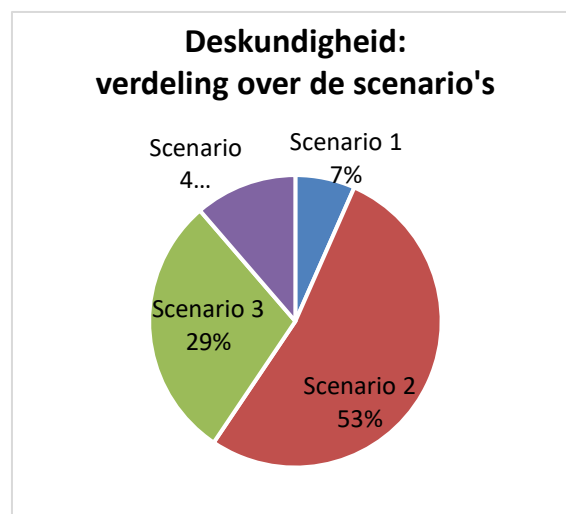
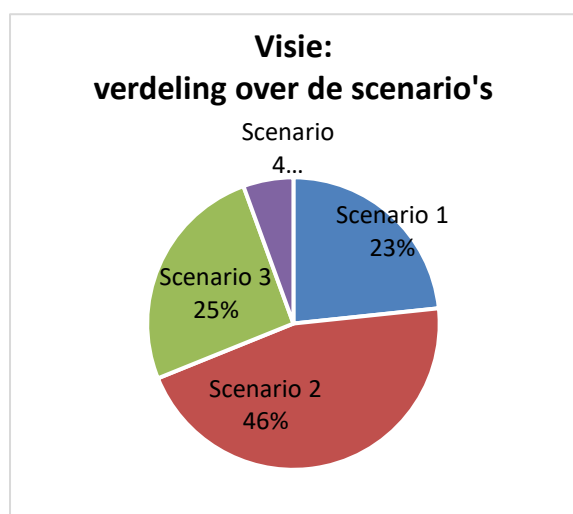
Dit onderzoeksrapport beschrijft de resultaten van het eerste cohort scholen in Noord-Brabant, die in 2021 de vragenlijst hebben ingevuld. Penvoerder KunstLoc Brabant heeft hiervoor de Radboud Universiteit gevraagd als kennispartner om de analyse uit te voeren. Voorheen evalueerde KunstLoc Brabant de CMK-regeling door middel van een zelf ontwikkeld evaluatie-instrument, de Verankeringsmaat, waarmee de voortgang van de verankering van cultuureducatie in het primair onderwijs inzichtelijk werd gemaakt. Op basis van de voor Evi ingevulde vragenlijsten kan ditzelfde inzicht worden geboden, met daarbij aanvullende informatie, die voor scholen, de penvoerder en de landelijke evaluatie van belang is.

1. Samenvatting

Dit rapport is ingedeeld in de vier thema's die ook in de Evi-vragenlijst centraal staan: visie, deskundigheid, programma en samenwerking. 23% van de scholen heeft een duidelijke een visie op cultuuronderwijs die wordt gedragen door het team. De meeste van deze scholen zijn tevreden over hun eigen visie. Deskundigheid komt het meest voor in de kunstvormen muziek en beeldend. Film en fotografie, techniek en mediawijsheid komen het minst voor.

De meestvoorkomende onderwijsvormen op de deelnemende scholen zijn jaarlijks terugkerende activiteiten, zoals projectweken, en excursies. De kunstvormen die het meest worden aangeboden zijn Muziek (113 scholen) en Beeldend (116 scholen). De meest voorkomende partners die door de scholen worden genoemd zijn bibliotheken, erfgoedinstellingen, kunstenaars en kunstinstellingen.

In onderstaande taartdiagrammen is te zien hoe de scholen verdeeld zijn over de vier scenario's per thema.

2. Doel van het onderzoek

2.1 Samenvatting

Het doel van het onderzoek is om te evalueren in hoeverre de doelen van de regeling Cultuureducatie met Kwaliteit 3 op schoolniveau zijn behaald. Deze doelen bestaan uit vier pijlers, namelijk visieontwikkeling, deskundigheidsbevordering, (les)programma-ontwikkeling (samenhang) en versterking van de samenwerkingsrelatie met culturele partners. Daarnaast wordt er in dit onderzoek een vergelijking gemaakt met de Verankeringsmaat die Kunstloc Brabant zelf eerder ontwikkelde. Hierdoor wordt gekeken of de regeling Cultuureducatie met Kwaliteit 3 het beoogde effect heeft, namelijk het borgen en verbeteren van de kwaliteit van cultuuronderwijs in het primair onderwijs.

2.2 Verschillende doelen onderzoek

Het algemene doel van de regeling Cultuureducatie met Kwaliteit (CMK) is het verbeteren van cultuureducatie in het onderwijs. Programmadoelstellingen op landelijk niveau krijgen een vertaling in provinciale of lokale projecten. Deze projecten geven ieder een eigen invulling, accent of 'kleur' aan de programmadoelstellingen, maar liggen wel in het verlengde ervan. De doelstellingen, als bepaald door het Ministerie van OCW en vertaald door het Fonds voor Cultuurparticipatie zijn:

- duurzaam versterken van de kwaliteit van cultuureducatie;
- tweesporenbeleid: Onderhouden van relatie met scholen die al deelnemen & nieuwe scholen bereiken;
- vergroten kansengelijkheid van leerlingen;
- culturele ontwikkeling van het kind centraal stellen;
- vergroten professionaliteit leerkrachten, docenten, culturele partners en penvoerders;
- aansluiting binnen- en buitenschools aanbod.

In Noord-Brabant bundelen een aantal penvoerders uit de eerste periodes, aangevuld met de gemeente Oss, de krachten om gezamenlijk één aanvraag voor de derde CmK-periode in te dienen: het project CmK3 BrabantStad. Kunstloc Brabant voert de penvoering uit voor dit project.

De partners van CmK3 BrabantStad hebben op provinciale niveau hun eigen doelstellingen opgesteld die specifiek zijn voor de provincie Noord-Brabant. De doelstellingen zijn onderverdeeld in lokale en bovenlokale doelstellingen.

Curriculumvernieuwing en visievorming:

- In 2024 hebben de Brabantse CmK-scholen cultuuronderwijs geïmplementeerd in hun onderwijscurriculum, passend bij de visie en de context van de school;
- In 2024 werken we in Brabant vanuit één visie en taal aan de implementatie van cultuureducatie, waarbij scholen gebruik kunnen maken van de verbinding tussen de instrument De Cultuur Loper en De Culturele Ladekast;
- In 2024 sluit de verbonden aanpak tussen De Cultuur Loper en de Culturele Ladekast aan bij de landelijke ontwikkelingen en taal (Curriculum.nu), en bij de uitdagingen in het voortgezet onderwijs;
- In 2024 werken de Brabantse CmK-scholen samen met hun culturele omgeving – zoals intermediairs, aanbieders en trainers – om duurzame kwaliteitsverbetering van cultuureducatie op de school vorm te geven en uit te voeren.

Kansengelijkheid in de leer- en leefomgeving:

- In 2024 is er een sterkere samenhang en doorstroom tussen binnen- en buitenschoolse activiteiten, in het bijzonder voor leerlingen uit kansarme gezinnen;
- In 2024 is de samenhang tussen de culturele infrastructuur van de stad en omliggende gemeenten versterkt;
- In 2024 is het aangeboden cultuuraanbod verbreed, zodat iedere leerling zijn leefwereld kan herkennen, zowel in de binnen- als buitenschoolse cultuuractiviteiten.

Professionalisering:

- In 2024 maken we bij professionalisering gebruik van eenzelfde overkoepelende visie en taal;
- In 2024 wordt professionalisering aangeboden op basis van lokale en individuele scholingsaanvragen, passend binnen de lokale en provinciale aanpak;
- In 2024 wordt het professionaliseringsaanbod in Brabant via één centraal Brabants platform ontsloten;
- In 2024 gelden er overal dezelfde voorwaarden voor financiële ondersteuning van het Brabantse scholingsaanbod.

Het doel van dit onderzoek specifiek is tweeledig. Ten eerste krijgen de scholen bij het invullen van Evi meer grip op de doelstellingen van CMK 3. In de vragenlijst worden de doelstellingen en de stappen die scholen kunnen zetten in kwaliteitsverbetering van cultuureducatie expliciet behandeld.

Hierdoor komen de ontwikkeling van de school, kwaliteiten, knelpunten en ondersteuningsbehoeften naar voren. De ingevulde Evi's blijven eigendom van de scholen en worden niet openbaar gemaakt. Ook in dit rapport zullen daarom geen individuele schoolresultaten zichtbaar zijn.

Ten tweede brengt dit onderzoek in kaart in hoeverre de beoogde resultaten zijn gerealiseerd, en de programmadoelstellingen en vertaling in lokale doelstellingen zijn bereikt. Vragen als wat de scholen het afgelopen jaar wilden bereiken, in hoeverre dit gelukt is en hoe ze dit wel of niet hebben aangepakt, worden hier behandeld.

Het onderzoek geeft inzicht in de mate waarin en de wijze waarop scholen aan de doelstellingen werken. Deze informatie helpt de penvoerder, en eventueel betrokken beleidsmaker(s) en bestuurder(s), om het programma te evalueren en waar nodig aan te passen. En om scholen 'op maat' te ondersteunen in het proces van kwaliteitsverbetering van cultuureducatie. De penvoerder kan de resultaten van dit onderzoek vergelijken met de resultaten van andere penvoerders, omdat de dataverzamelings- en analysemethode van Evi voor alle penvoerders gelijk is. Hierdoor kunnen penvoerders ook onderling kennis uitwisselen en van elkaars programma's en aanpak leren.

3. Methode

In dit hoofdstuk wordt de gebruikte methode beschreven. De verzameling van de data, de onderzoeksomstandigheden en de verwerking van de data worden hier besproken. Daarnaast wordt er, indien van toepassing, een vergelijkingsmethode toegelicht, als de resultaten van het huidige jaar worden vergeleken met de resultaten uit een voorgaand rapport.

3.1 Samenvatting

Met behulp van zowel kwalitatieve als kwantitatieve gegevens worden de ervaringen van scholen op het gebied van de regeling Cultuureducatie met Kwaliteit 3 in kaart gebracht. De vragenlijst, Evi, genereert data waarmee de doelstellingen van de regeling geëvalueerd kunnen worden. De onderzoeker codeert en analyseert de data waaruit de resultaten voortkomen. Daarnaast vormt de onderzoeker op basis van deze resultaten adviezen voor de penvoerder.

3.2 De dataverzamelmethode

Het evaluatie-instrument Evi is ontwikkeld om het proces van kwaliteitsverbetering van cultuureducatie in het primair onderwijs inzichtelijk te maken. Met behulp van de digitale vragenlijst wordt nagegaan of de beoogde doelen zijn gerealiseerd. De vragen sluiten aan bij de CMK-doelstellingen zoals beschreven in hoofdstuk 2. Evi is opgebouwd uit de volgende onderdelen: visie, deskundigheid, programma en samenwerking. De vragen zetten aan tot reflectie en vragen de scholen steeds te beschrijven, beoordelen (van tevredenheid) en verder te kijken. De vragenlijst bestaat zowel uit open als gesloten vragen. Een van de gesloten vragen bij elk onderdeel gaat over scenario's, ofwel het niveau van cultuuronderwijs waar de school zich het meest in herkent. De keuze bestaat telkens uit vier scenario's. Aan het einde van de vragenlijst toont Evi een gemiddelde score die de school kan vergelijken met de score van een eerdere editie. Dit zorgt ervoor dat Evi naast een evaluatie-instrument ook een groeimodel is.

Evi biedt ook de mogelijkheid tot het inschakelen van hulp. Bij elk onderdeel wordt de vraag gesteld of de school behoefte heeft aan ondersteuning op dit vlak van Kunstloc Brabant. Wanneer de school hier 'ja' invulde, is de hulpvraag direct naar Kunstloc Brabant doorgestuurd. Nadat alle Evi's waren ingevuld, ontving de onderzoeker van de Radboud Universiteit alle vragenlijsten als Pdf-bestand en kunnen deze bestanden geanalyseerd worden.

3.3 De onderzoeksomstandigheden

In de maanden juni tot en met december 2021 konden de deelnemende scholen de digitale vragenlijst invullen. Per mail ontvingen zij hiervoor de inloggegevens en zo kon Evi op een gewenst moment en op een gewenste locatie via een computer worden ingevuld. Voor vragen en bij problemen was ondersteuning via evi@lkca.nl en Kunstloc Brabant beschikbaar.

3.4 De dataverwerking

De vragenlijst bestaat uit een samenstelling van open en een gesloten vragen en levert daarom zowel kwantitatieve als kwalitatieve data op. Alle antwoorden van alle vragenlijsten zijn nauwkeurig gelezen en gecodeerd. Dit is gedaan met behulp van het codeerprogramma *ATLAS.ti* en uitgaande van een handleiding, opgesteld aan de hand van de voorgaande onderzoeken. Dankzij het volgen van deze handleiding blijft het onderzoek steeds een betrouwbare vergelijking met de onderzoeken die nog zullen volgen. Zo ontstaat er inzicht in de aard van de uitspraken (kwalitatief), het aantal keren dat een uitspraak voorkomt (kwantitatief) en in welk verband de uitspraken worden gedaan (relationeel). Ieder jaar vinden echter nuanceverschillen plaats in de rapporten doordat bepaalde wensen van penvoerders zijn veranderd of doordat de handleiding toe is aan aanvulling en verbetering. Deze veranderingen worden landelijk verzameld en worden indien nodig verwerkt in de handleiding voor de onderzoekers die de eerstvolgende onderzoeken zullen gaan uitvoeren.

De Evi-scores verschaffen hierbij de kwantitatieve data. Aan het eind van elk onderdeel wordt in de vragenlijst steeds de scenariovraag gesteld, waarbij de school zelf aangeeft in welk scenario zij denkt te zitten. Op basis van deze antwoorden wordt er voor de school een gemiddeld scenario berekend. Deze worden gebruikt om de gemiddelde scores op gemeentelijk en provinciaal niveau te berekenen.

Zoals eerder aangegeven wordt er ook een vergelijking gemaakt met de Verankeringsmaat, waarbij met name wordt gekeken naar de vooruitgang van de scholen op de vier onderdelen van het proces van kwaliteitsverbetering van cultuuronderwijs.

4. Respons

4.1 Samenvatting

21,7% van alle deelnemende scholen heeft de Evi-vragenlijst ingevuld, wat betekent dat het onderzoek niet representatief genoeg is om generaliserende uitspraken te doen. Hierbinnen zijn 79 onjuiste scenario's gecodeerd: de gegevens van deze onderdelen in de vragenlijsten worden niet meegenomen in de analyse. In totaal is nog 91% van de kwantitatieve data bruikbaar voor het onderzoek en dit is voldoende om generaliserende uitspraken te doen. De gewenste combinatie van invullers, icc'er en directeur, komt in 56% van de vragenlijsten voor.

4.2 Verwachte respons

Kunstloc Brabant bood tijdens de invulperiode ondersteuning en nam contact op met de scholen die Evi op een gegeven moment nog niet hadden ingevuld. Bovendien heeft Kunstloc Brabant de scholen weten te stimuleren door te benadrukken dat het een hulpmiddel is voor de scholen waarin zij hun ontwikkeling op het gebied van cultuuronderwijs kunnen bijhouden. Voor een representatief onderzoek is een respons van 60% voldoende om uitspraken over de data te kunnen doen indien de data representatief is voor de gemeenten.

4.3 Totale respons

Van de 557 scholen die een uitnodiging hebben ontvangen hebben 121 scholen de vragenlijst ingevuld. Het responspercentage is 21,7%. Het is een relatief laag responspercentage, waardoor dit onderzoek niet als representatief voor de gehele onderzoekspopulatie gezien kan worden. De uitspraken die gedaan kunnen worden over de ontvangen data zijn daarom niet zonder meer te extrapoleren naar alle CMK-scholen.

4.4 Respons per gemeente

In onderstaande tabel is het responspercentage per gemeente weergegeven. De onderlinge verschillen zijn groot: het hoogst scoort Gemert-Bakel met 100%, waar tegenover staat dat geen van de 51 deelnemende Bredase scholen de vragenlijst heeft ingevuld. Zoals hierboven aangegeven is een respons van 60% of hoger voldoende om generaliserende uitspraken te doen. Dat geldt echter alleen wanneer ook de absolute respons hoog is, en die is per gemeente nergens hoog genoeg daarvoor. De resultaten zullen daarom in alle gevallen met enige nuance en oog voor de context moeten worden geïnterpreteerd.

Gemeente	Aantal deelnemende scholen	Aantal ontvangen Evi's	Responspercentage
Alphen-Chaam	4	3	75,0%
Altena	19	10	52,6%
Asten	4	2	50,0%
Baarle-Nassau	2	1	50,0%
Bergeijk	9	0	0,0%
Bergen op Zoom	15	7	46,7%
Bernheze	9	0	0,0%
Best	8	7	87,5%
Boekel	4	1	25,0%
Bladel	4	0	0,0%
Boxmeer	14	1	7,1%
Breda	51	0	0,0%
Cranendonck	7	0	0,0%
Cuijk	11	0	0,0%
Deurne	8	0	0,0%
Drimmelen	9	0	0,0%
Eersel	8	0	0,0%
Etten-Leur	9	0	0,0%
Geertruidenberg	7	0	0,0%
Geldrop-Mierlo	6	4	66,7%
Gemert-Bakel	5	5	100,0%
Gilze en Rijen	9	8	88,9%
Goirle	7	6	85,7%
Halderberge	5	0	0,0%
Helmond	34	13	38,2%
Heeze-Leende	5	0	0,0%
's-Hertogenbosch	27	0	0,0%
Heusden	6	0	0,0%
Laarbeek	8	7	87,5%
Landerd	6	3	50,0%
Loon op Zand	6	4	66,7%

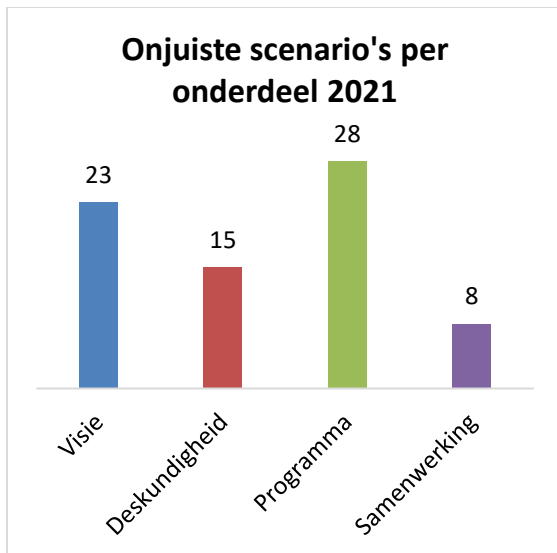
Meijerijstad	18	0	0,0%
Moerdijk	14	10	71,4%
Nuenen	4	0	0,0%
Oisterwijk	8	6	75,0%
Oosterhout	12	2	16,7%
Oss	36	4	11,1%
Roosendaal	25	1	4,0%
Sint Anthonis	5	1	20,0%
Someren	7	2	28,6%
Son en breugel	7	2	28,6%
Tilburg	40	0	0,0%
Uden	18	6	33,3%
Veldhoven	12	1	8,3%
Vught	10	0	0,0%
Waalwijk	9	4	44,4%
Zundert	6	0	0,0%

Figuur 1: Tabel van responspercentage per gemeente.

4.6 Geschikte respons

Bij het invullen van de vragenlijst zijn de invullers verplicht alle vragen in te vullen. Doordat scholen bij elke vraag een antwoord moeten geven, is non-respons niet mogelijk. De vragenlijst kan echter niet voorkomen dat een invuller bij een vraag 'geen', 'weet niet', of andere vergelijkbare antwoorden invult. Doordat de onderzoeker de vragenlijsten met een kwalitatieve methode benadert, kan deze gedeeltelijke non-respons verklaard worden. Dit betekent dus dat de non-respons geen invloed heeft op de validiteit en betrouwbaarheid van het onderzoek.

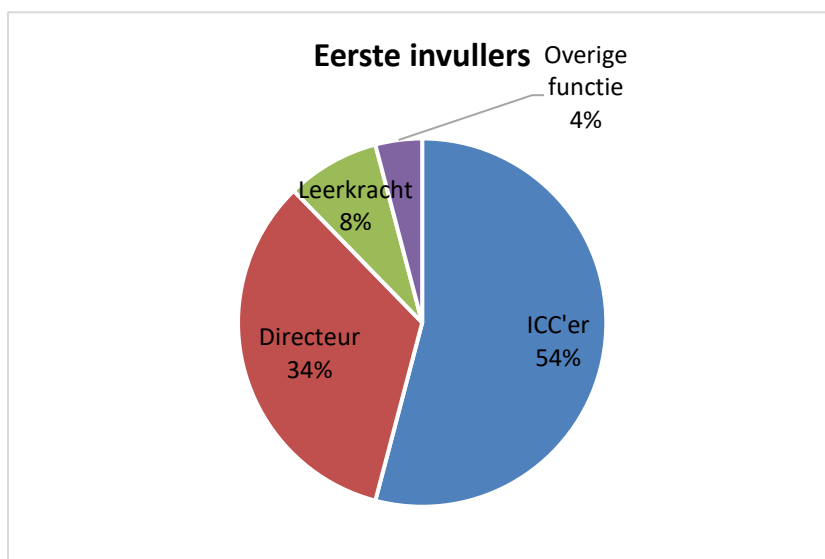
In een aantal gevallen was er sprake van een ongeldige respons. Dit betekent dat een school een scenario onjuist heeft ingevuld. Dat is in 77 keer gebeurd, door in totaal 50 scholen. In de meeste gevallen (32 maal) gaat het om één verkeerd scenario, 15 maal om 2 verkeerde scenario's, 3 maal om 3 en eenmaal om 4 verkeerde scenario's. De meest voorkomende combinatie van verkeerd ingeschatte scenario's is die van Programma en Deskundigheid (10 maal). In onderstaande tabel is te zien hoe de onjuiste scenario's verdeeld zijn over de vier categorieën. Deze scenario's zijn niet meegenomen in de verdere verwerking van de gegevens.

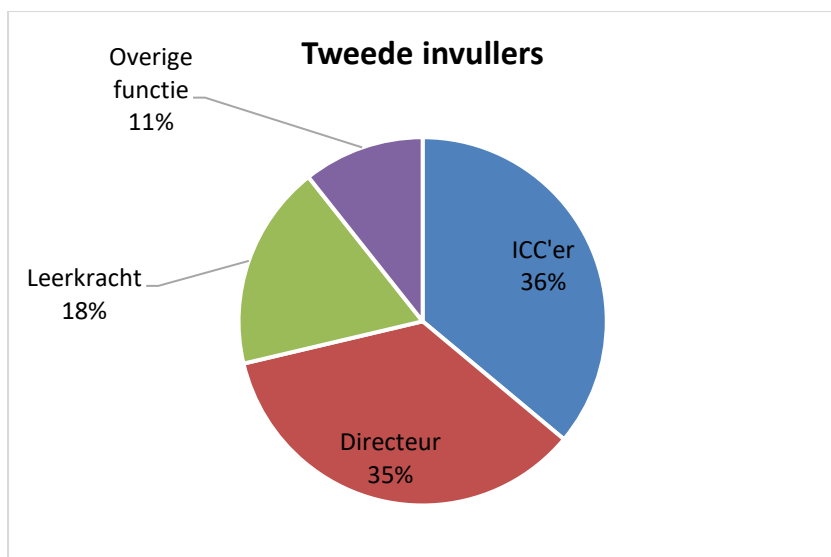
Figuur 2: Onjuiste scenario's per onderdeel 2021.

4.7 Respondenten

Alle vragenlijsten zijn door twee personen ingevuld. In de meeste gevallen waren dat de interne cultuurcoördinator (icc'er) en de directeur. De icc'er komt hierin naar voren als de spil in de organisatie van de cultuureducatie, als zowel de meest voorkomende eerste als tweede invuller. Dit veelal samen met de directeur. Opvallend is wel dat in 25% van de gevallen de directeur niet betrokken was bij het invullen van de Evi vragenlijst, maar dat de icc'er dit deed met een andere leerkracht of iemand met een overige functie, wellicht de intern begeleider van de school.

Figuur 3: Procentuele verdeling eerste invullers.

Figuur 4: Procentuele verdeling tweede invullers.

	Invuller 1: directeur	Invuller 1: icc'er	Invuller 1: leerkracht	Invuller 1: overig
Invuller 2: directeur	0	35	6	1
Invuller 2: icc'er	33	8	1	3
Invuller 2: leerkracht	7	11	3	1
Invuller 2: overig	2	11	0	0

Figuur 5: Combinaties eerste en tweede invullers

4.8 Evaluatie van respons

De vragenlijst is geschikt voor twee verschillende doelen:

1. Zodat de school inzicht krijgt in haar eigen cultuuronderwijs en door de jaren heen kan zien wat de ontwikkeling is.
2. Data voor het tweejaarlijks onderzoek voor Kunstloc Brabant zodat zij inzicht krijgen van de effectiviteit van de CMK-regeling

Omdat Evi een nieuw evaluatie-instrument is zal het voor de scholen lastiger zijn geweest de vragen te beantwoorden dan in voorgaande jaren. Bij een aantal antwoorden zien we dat terug, met name in de onjuiste scenario's die zijn gekozen door de scholen. Hier schatten veel scholen zichzelf lager in dan op grond van de deelvragen naar voren komt. Wellicht is dit te verklaren uit een combinatie van ambitie en bescheidenheid, gecombineerd met onbekendheid met de systematiek van Evi.

Bij de beantwoording van de extra vragen, bedoeld om de verankeringsmaat zoals die in eerdere jaren werd bijgehouden voort te zetten, lijkt ook verwarring te zijn ontstaan bij de

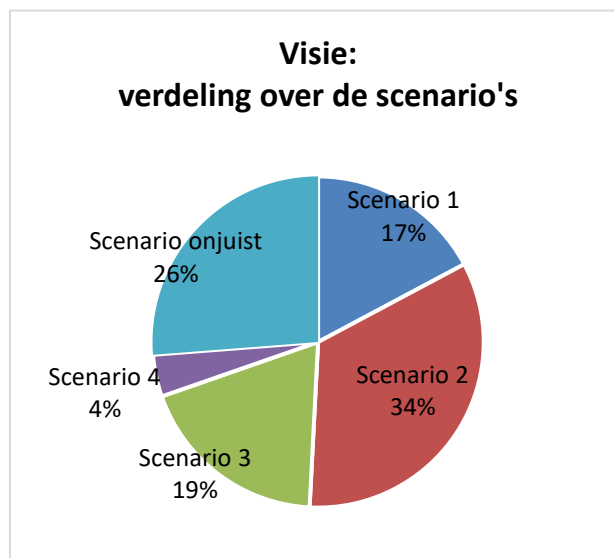
deelnemers. De antwoorden wijken in ieder geval dusdanig af van de resultaten van eerdere jaren dat er sprake lijkt te zijn van een trendbreuk op een manier die zeer onwaarschijnlijk is. Zo lijkt op basis hiervan het aantal icc'ers sterk gedaald, evenals de mate van samenwerking met culturele instellingen. Het lijkt verstandig door middel van een kleine steekproef een extra controle hierop uit te voeren.

5. Visie

Dit hoofdstuk laat de resultaten van dit jaar zien op het gebied van de. De knelpunten die scholen tegen komen op het onderdeel Visie worden ook besproken. Als laatste volgt een evaluatie en advies over de beschreven resultaten.

5.1 Samenvatting

In totaal hebben 122 scholen meegedaan aan dit CMK-cultuureducatie onderzoek, van deze groep heeft 57% van de scholen (69) een visie op cultuureducatie. Het totaal aantal scholen dat een visie op cultuuronderwijs is en waardoor de visie wordt gedragen door het team en zich bevinden in scenario 3 of 4, zijn 28 van de 122 scholen (23%). Binnen scenario 3 of 4 zijn 12 scholen tevreden over hun schoolvisie, is er 1 school ontevreden, zijn 11 scholen tevredenheidsneutraal en hebben 4

scholen hun tevredenheid niet beoordeeld. 43% van de scholen hebben algemene doelstellingen van hun visie in het onderzoek aangegeven, 46% hebben schoolspecifieke doelstellingen voor hun visie, en de resterende 11% heeft geen code ontvangen voor de doelstellingen. Van de 28 scholen in deze groep, willen 20 scholen hun visie verder ontwikkelen en hebben 11 scholen aangegeven een hulpvraag te hebben voor de penvoerder.

De scholen die een visie hebben omschreven op cultuuronderwijs en vallen onder scenario 2, zijn 41 van de 122 scholen (34%). Van deze scholen zijn er 29 tevreden over hun visie, 1 ontevreden, zijn 4 scholen tevredenheidsneutraal en hebben 7 scholen hun tevredenheid niet beoordeeld. 54% van de scholen hebben algemene doelstellingen van hun visie in het onderzoek aangegeven, 41% hebben schoolspecifieke doelstellingen voor hun visie, en de resterende 5% heeft geen code ontvangen voor de doelstellingen. Van de 41 scholen in deze groep, willen 31 scholen hun visie verder ontwikkelen en hebben 12 scholen aangegeven een hulpvraag te hebben voor de penvoerder.

De scholen die geen visie hebben of hebben omschreven en zich bevinden in scenario 1, zijn 21 van de 122 scholen (17%). 3 scholen geven aan dat ze wel een visie hebben, maar dat deze nog niet is vastgelegd door de school. 13 van de 21 scholen geeft aan dat hun visie in ontwikkeling is

binnen scenario 1 en hebben 17 scholen een hulpvraag voor de penvoerder. 1 school in scenario 1 geeft aan zich niet verder te willen ontwikkelen omdat ze al een visie hebben, maar deze nog niet vastgelegd is.

De gemiddelde percentuele verdeling van het aantal scholen per scenario zijn van scenario 1 23%, scenario 2 45%, scenario 3 25% en scenario 4 5%. Van de 122 scholen hebben 25 een onjuist scenario en zijn er 8 scholen waarbij het scenario ontbreekt. Die laatste groep is hier opvallend groot. De reden voor het ontbrekende scenario is dat de scholen hebben aangegeven hun visie niet te hebben vastgelegd. Van de scholen waar het scenario onjuist is hebben de meeste scenario 2 (39%) of 3 (26%) aangevinkt. Zij zouden een scenario hoger, dus scenario 3 respectievelijk scenario 4, moeten worden ingedeeld.

Op basis van de antwoorden zijn tijdens het coderingsproces codes toegevoegd, maar deze veranderden niets aan het algemene beeld doordat ze slechts een enkele keer bleken voor te komen.¹

5.2 Visie in beeld

Een visie is van belang omdat het een voorwaarde is om vraaggericht te kunnen werken. Een visie zorgt ervoor dat een school inzicht krijgt in wat zij nodig heeft qua deskundigheid, hoe zij haar programma voor cultuuronderwijs wil vormgeven en wat voor samenwerkingen zij aan dient te gaan.

De scholen wordt gevraagd om naar hun visie op cultuuronderwijs te kijken en aan te geven in welk scenario zij zich het meest herkennen.

Scenario 1

- We hebben de visie op cultuuronderwijs niet beschreven.

Scenario 2

- We hebben een eigen visie op cultuuronderwijs vastgelegd.
- De visie wordt gedragen en geëvalueerd door de directeur en de cultuurcontactpersoon (icc'er of leerkracht cultuur bijvoorbeeld)
- De directeur e icc'er houden het team op de hoogte.

¹ Namelijk: visie_doelstellingen_behalenniveau, visie_doelstellingen_inclusiediversiteit, visie_doelstellingen_onderzoekendehouding, visie_doelstellingen_sociaalkarakter, visie_doelstellingen_structureelengevarieeraanbod, visie_doelstellingen_verbindingmaatschappij.

Scenario 3

- We hebben een eigen visie op cultuuronderwijs opgenomen in ons schoolplan.
- De visie is met het team ontwikkeld en wordt door het team gedragen.
- De visie wordt minimaal jaarlijks met het team geëvalueerd.

Scenario 4

- We hebben een visie op cultuuronderwijs geïntegreerd in onze bredere onderwijsvisie en expliciet opgenomen in ons schoolplan.
- Het team voelt zich eigenaar van de visie en plannen, deze zijn een vast onderdeel geworden van de kwaliteitszorg van de school.

Onderstaande analyse is opgedeeld in drie verschillende groepen: scholen met een visie op cultuuronderwijs die wordt gedragen door het team (scenario 3 en 4), scholen met een omschreven visie op cultuuronderwijs (scenario 2) en scholen die (nog) geen visie op cultuuronderwijs hebben omschreven (scenario 1).

5.2.1 Scholen met een visie op cultuuronderwijs die wordt gedragen door het team (scenario 3 en 4)

De groep met scholen waarbij de visie op cultuuronderwijs wordt gedragen door het team en gecodeerd zijn als scenario 3 en scenario 4, heeft het aantal van 28 scholen van de 122 totaal ingevulde rapporten, met een percentage van 23% van het geheel.

Van de scholen met visie scenario 3 en scenario 4, hebben 12 scholen (43%) een algemene visie beschreven, dit betekent dat de doelstellingen algemeen zijn en gaan over culturele ontwikkeling, dat de schoolkinderen in aanraking wil laten komen met kunst en cultuur, dat het cultuuronderwijs voor plezier of een brede ontwikkeling moet worden, of de school kerndoelen voor kunstzinnige oriëntatie citeert.

Een algemene doelstelling is bijvoorbeeld:

Reflecteren, ervaren andere werelden, verwondering en hierop reflecteren. Presenteren: kinderen durven hun eigenheid te laten zien. Respecteren: kinderen ervaren verschil in mening -> respectvol in dialoog.

De schoolspecifieke doelstellingen is gecodeerd bij 13 scholen (46%) en betekent dat de school een visie heeft die specifiek zijn voor de school, gekoppeld aan leerlingkenmerken, schoolkenmerken, schoolomgeving, schoolorganisatie, de aanwezige deskundigheid etc.

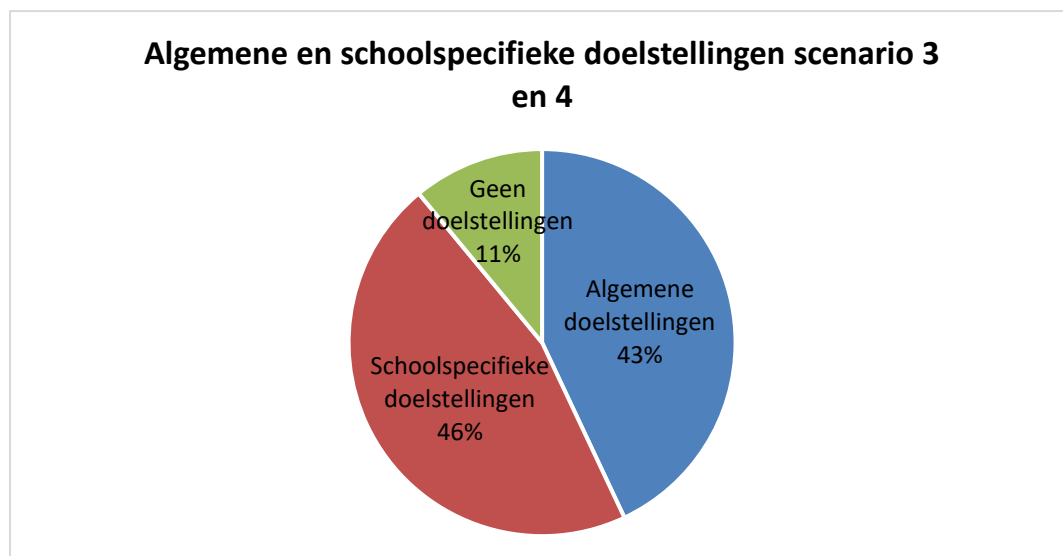
Een schoolspecifieke doelstelling is bijvoorbeeld:

Wij willen dat onze kinderen niet alleen maar in aanraking komen met alle disciplines van cultuur gedurende hun basisschool loopbaan, maar dat we hun ervaringen ook serieus nemen en daar vorm aan geven.

en een andere school:

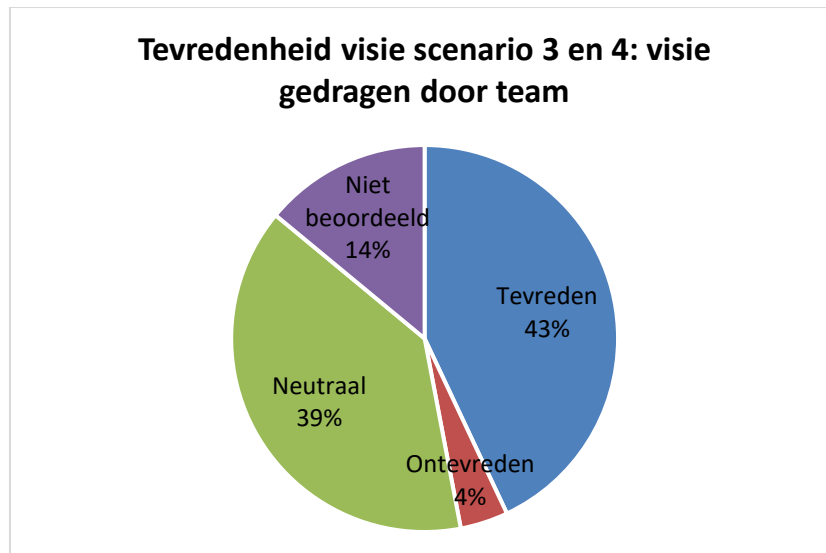
Wij vinden dat cultuureducatie inhoud geeft aan de bredere taak van de school: “Vorming en opvoeding”. Bij cultuureducatie willen wij werken aan onderwijs op maat. Het moet de zelfstandigheid, zelfverantwoordelijkheid, het samenwerkend leren en een bredere ontwikkeling bevorderen.

Van het totaal aantal scholen hebben 3 scholen (11%) geen code ontvangen voor de doelstellingen en bevatten dus zowel de geen code voor algemene of schoolspecifieke doelstellingen, dit betekent dat een school zijn huidige doelstellingen niet heeft omschreven in het onderzoek. De verdeling van de algemene, schoolspecifieke en scholen zonder doelstellingen is te vinden in *Figuur 6*.

Figuur 6: Procentuele verdeling soorten doelstellingen

Binnen de 28 scholen in scenario 3 en scenario 4, zijn 12 scholen tevreden over hun schoolvisie (43%), 1 ontevreden (4%), zijn 11 scholen tevredenheidsneutraal (39%), en hebben 4 scholen hun tevredenheid niet beoordeeld (14%). De verdeling van de 28 scholen over deze vier categorieën is te zien in *Figuur 7*.

Figuur 7: Procentuele verdeling tevredenheid over Visie in scenario 3 en 4

Van de 28 scholen geven 8 scholen expliciet aan dat hun visie wordt gedragen door het team. 1 school geeft aan dat dit juist niet het geval is. De scholen die aangeven dat hun visie leidend is zijn er 5 van de 28, en 2 geven aan dat de visie niet leidend is. Bij 2 scholen wordt aangegeven dat hun visie zichtbaar is en 2 dat de visie niet zichtbaar is. De hoeveelheid scholen die aangeven dat hun visie onderbouw/helder is zijn er 4, er zijn geen scholen die aangeven dat het niet onderbouw of helder is.

Vanuit de groep van 28 scholen uit visie scenario 3 en scenario 4, willen 20 scholen (71%) zich verder ontwikkelen en 8 scholen (29%) die zich niet verder willen ontwikkelen. Van de 8 scholen die zich niet verder willen ontwikkelen zijn er 7 die dit niet willen omdat ze hun ontwikkeling al geborgd hebben.

In de groep visie scenario 3 en scenario 4 hebben 24 van de 28 scholen aangegeven hoe ze zich verder kunnen ontwikkelen. De manieren waarop ze dit willen doen zijn door deskundigen op te leiden (3 scholen); externe partijen in te schakelen (6 scholen) door bijvoorbeeld: "D.m.v. de cultuurloper. Deze willen we verder uitwerken. Ook staat er nog een materialenworkshop op het programma."; door intern te kijken (1 school): "We willen aan de slag om de visie verder te implementeren."; scholing te zoeken voor het team (3 scholen); en door in het team te overleggen (11 scholen).

Er zijn geen scholen in deze groep die aangeven een visie te delen met een andere school, tenzij deze bestuurd worden door dezelfde directeur. Binnen deze groep zijn er 11 van de 28 scholen die aangeven een hulpvraag te hebben voor de penvoerder.

5.2.2 Scholen met een omschreven visie op cultuuronderwijs (scenario 2)

De groep met scholen waarbij de visie op cultuuronderwijs is omschreven en gecodeerd zijn als scenario 2, heeft het aantal van 41 scholen van de 122 totaal ingevulde rapporten, met een percentage van 34% van het geheel.

Van de scholen met visie scenario 2, hebben 22 scholen (54%) een algemene visie beschreven, dit betekent dat de doelstellingen algemeen zijn en gaan over culturele ontwikkeling, dat de schoolkinderen in aanraking wil laten komen met kunst en cultuur, dat het cultuuronderwijs voor plezier of een brede ontwikkeling moet worden, of de school kerndoelen voor kunstzinnige oriëntatie citeert. Een algemene doelstelling is bijvoorbeeld:

De leerling durft zichzelf te zijn en leert de ander kennen door het ervaren en delen van kunstbeleving. De leerling ontdekt en ontwikkelt zijn/haar talenten door te ervaren en te creëren.

De schoolspecifieke doelstellingen is gecodeerd bij 17 scholen (41%) en betekent dat de school een visie heeft die specifiek zijn voor de school, gekoppeld aan leerlingkenmerken, schoolkenmerken, schoolomgeving, schoolorganisatie, de aanwezige deskundigheid etc. Een schoolspecifieke doelstelling is bijvoorbeeld:

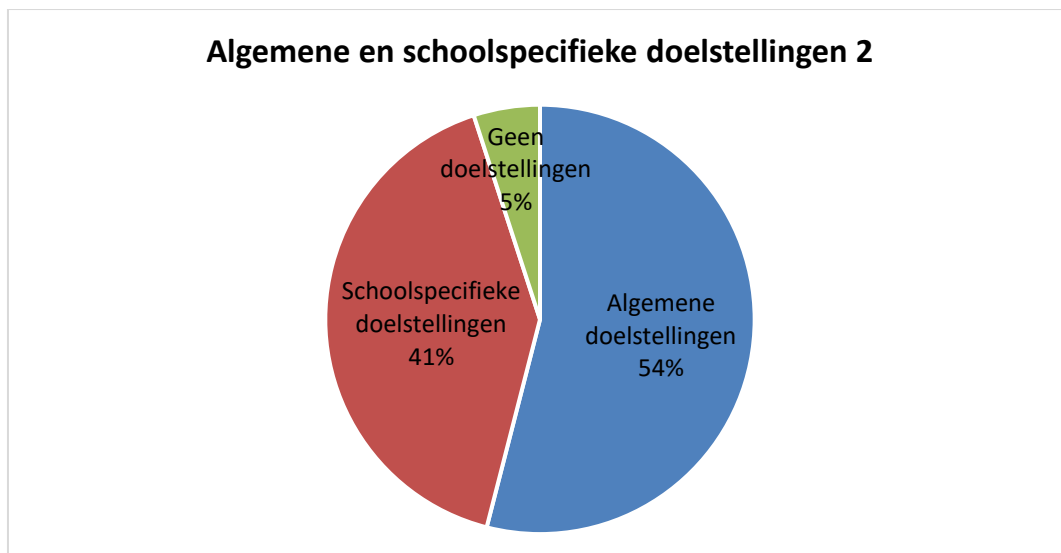
We vinden het belangrijk dat de kinderen met plezier naar school gaan. We spreken de leerlingen niet alleen aan op intellectueel gebied, maar ook op hun creatieve en emotionele kant.

en van een andere school:

samen ontdekkend leren [staat] centraal op onze school. We maken cultuuronderwijs samen. Gedurende een schooljaar werken we gezamenlijk aan verschillende thema's en projecten.

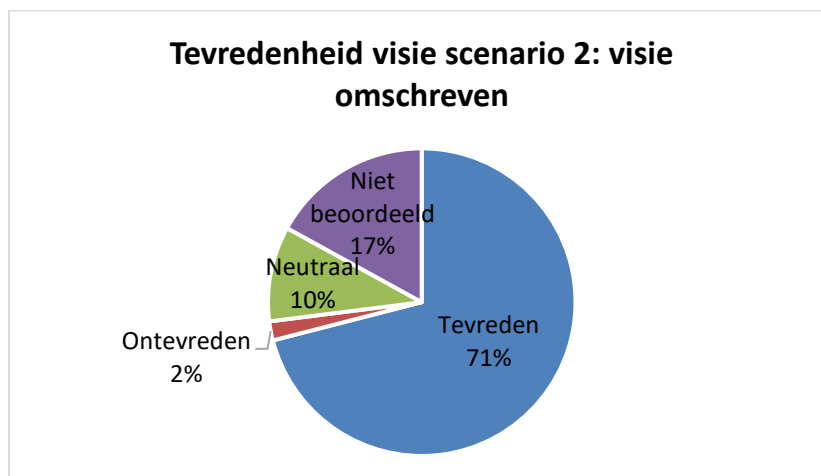
Van het totaal aantal scholen hebben 2 scholen (5%) geen code ontvangen voor de doelstellingen en bevatten dus zowel de geen code voor algemene of schoolspecifieke doelstellingen, dit betekent dat een school zijn huidige doelstellingen niet heeft omschreven in het onderzoek. De verdeling van de algemene, schoolspecifieke en scholen zonder doelstellingen is te vinden in *Figuur 8*.

Algemene en schoolspecifieke doelstellingen 2

Figuur 8: Procentuele verdeling soorten doelstellingen

Binnen de 41 scholen in scenario 2, zijn 29 scholen tevreden over hun schoolvisie (71%), 1 ontevreden (2%), zijn 4 scholen tevredenheidsneutraal (10%), en hebben 7 scholen hun tevredenheid niet beoordeeld (17%). De verdeling van de 41 scholen over deze vier categorieën is te zien in *Figuur 9*.

Figuur 9: Procentuele verdeling tevredenheid over Visie in scenario 2

Van de 41 scholen, geven 6 scholen expliciet aan dat hun visie wordt gedragen door het team. 8 scholen geven aan dat dit juist niet het geval is. De scholen die aangeven dat hun visie leidend is zijn er 11 van de 41, en 1 geeft aan dat de visie niet leidend is. Bij 3 scholen wordt aangegeven dat hun visie zichtbaar is en 11 dat de visie niet zichtbaar is. De hoeveelheid scholen die aangeven dat hun visie onderbouw/helder is zijn er 5, er zijn geen scholen die aangeven dat het niet onderbouw of helder is.

Vanuit de groep van 41 scholen uit visie scenario 2, willen 31 scholen (76%) zich verder ontwikkelen en 10 scholen (24%) die zich niet verder willen ontwikkelen. Van de 10 scholen die zich niet verder willen ontwikkelen zijn er 9 die dit niet willen omdat ze hun ontwikkeling al geborgd hebben.

In de groep visie scenario 2 hebben 35 van de 41 scholen aangegeven hoe ze zich verder kunnen ontwikkelen. De manieren waarop ze dit willen doen zijn door deskundigen op te leiden (3 scholen); externe partijen in te schakelen (8 scholen) door bijvoorbeeld: "Dit traject loopt nog. O.a. invulling studiedag. In het kader van Cultuureducatie met Kwaliteit: Vervolgtraining procesgerichte didactiek bij beeldend onderwijs"; door intern te kijken (4 scholen): "We willen de visie meer inhoud geven en onderdeel laten zijn van ons structureel aanbod op school."; scholing te zoeken voor het team (6 scholen); door in het team te overleggen (12 scholen); en hun visie aan te passen (2 scholen).

Er zijn geen scholen in deze groep die aangeven een visie te delen met een andere school, tenzij deze bestuurd worden door dezelfde directeur. Binnen deze groep zijn er 12 van de 41 scholen die aangeven een hulpvraag te hebben voor de penvoerder.

5.2.3 Scholen die (nog) geen visie op cultuuronderwijs hebben omschreven (scenario 1)

De groep met scholen die (nog) geen visie op cultuuronderwijs hebben omschreven en gecodeerd zijn als scenario 1, heeft het aantal van 21 scholen van de 122 totaal ingevulde rapporten, met een percentage van 17% van het geheel.

De hoeveelheid scholen die aangeven dat ze wel een visie hebben, maar nog niet hebben vastgelegd bestaat uit 3 van de 21 scholen. De scholen binnen scenario 1 die aangeven dat hun visie in ontwikkeling is, zijn 13 van de 21 scholen.

Vanuit de groep van 21 scholen uit visie scenario 1, willen 20 scholen (95%) zich verder ontwikkelen en 1 school (5%) die zich niet verder willen ontwikkelen. Van de 1 school die zich niet verder willen ontwikkelen komt dit doordat ze aangeven een visie te hebben, maar deze nog niet vastgelegd hebben. Ze beschrijven: "Tevreden met onze visie die we op dit moment nastreven. De uitwerking vraagt nog aandacht. Daar willen we op inzetten", ze weten wat hun visie en wat de volgende stap is die ze moeten gaan maken.

In de groep visie scenario 1 hebben 20 van de 21 scholen aangegeven hoe ze zich verder kunnen ontwikkelen. De manieren waarop ze dit willen doen zijn door deskundigen op te leiden (1 school); externe partijen in te schakelen (8 scholen) door bijvoorbeeld:

Daarover moeten we nog nadenken. Gezien het grote aantal ontwikkelonderwerpen heeft dit nu geen prioriteit. We willen wel graag aanhaken bij Kunst en Co en de icc'er de

gelegenheid geven om zich te verdiepen en te scholen. Op basis daarvan kan zij het vormen van een visie en opstellen van beleid oppakken.

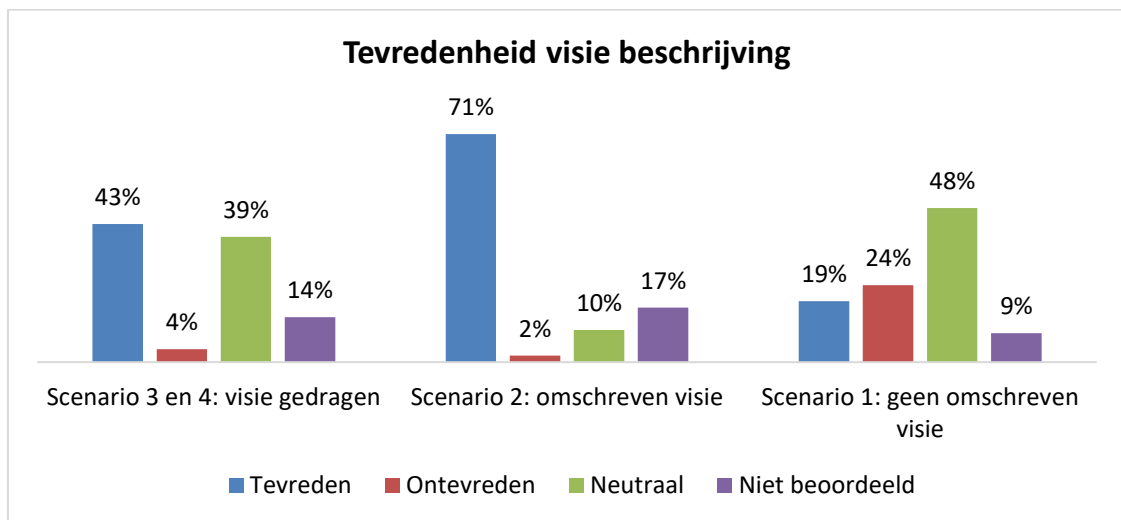
Door intern te kijken (1 school); scholing te zoeken voor het team (5 scholen):

Aan de hand van de inhoud van de cursus ICC willen we inhoud geven aan onze visie op cultuuronderwijs. Uitgangspunt is dat dit een handzame visie wordt die gemakkelijk te implementeren is.

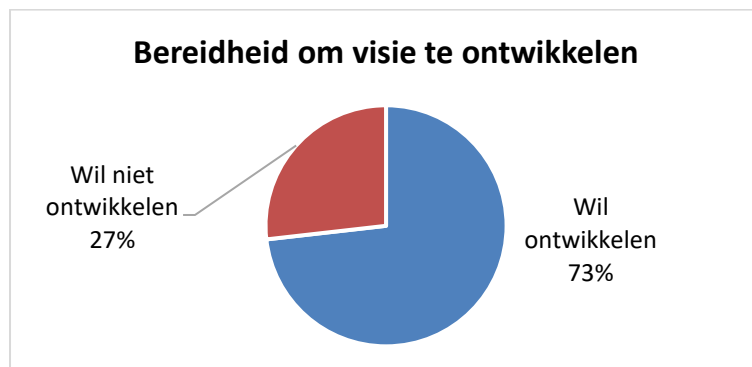
Door in het team te overleggen (5 scholen) en hun visie aan te passen (2 scholen). Binnen de groep visie scenario 1 zijn er 17 van de 21 scholen die aangeven een hulpvraag te hebben voor de penvoerder.

5.2.4 Beschrijving modellen

De hierboven besproken resultaten worden hieronder in grafieken weergegeven, waarbij duidelijk te zien is dat er een relatie is tussen de ontwikkeling van de visie en de tevredenheid daarover. Ook is duidelijk dat de overgrote meerderheid van de scholen de ambitie heeft de visie op cultuureducatie verder te ontwikkelen.

Figuur 10: Procentuele verdeling beschrijving tevredenheid Visie

Figuur 11: Bereidheid om visie te ontwikkelen (N=90).

De gegevens in *Figuur 11* zijn gebaseerd op de 90 scholen met een gecodeerd scenario (1,2 of 3 en 4), de scholen met een onjuist of ontbrekend scenario zijn hierin niet meegerekend.

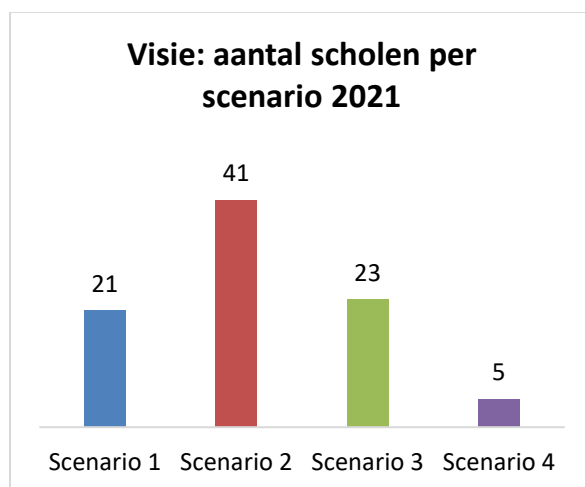
5.3 Resultaten: Visie

Van de 122 scholen die mee hebben gedaan aan het onderzoek, hebben 25 scholen een onjuist scenario aangevinkt bij visie en bij 8 scholen ontbreekt het scenario. Deze gegevens zijn niet meegenomen in de resultaten van de bereidheid om de visie te ontwikkelen, of de resultaten van het aantal scholen per scenario. De voornaamste redenen dat scholen een onjuiste inschatting maken is:

- de school heeft geen visie, maar heeft zichzelf scenario 1, 2 of 3 gegeven;
- de school heeft een visie, maar heeft zichzelf ingedeeld bij scenario 1;
- de school geeft zichzelf scenario 2, maar hoort bij scenario 3 omdat de visie wordt gedragen door het team;
- de school geeft zichzelf scenario 3, maar er wordt expliciet benoemd dat de visie wordt gedragen door het team en deze leidend is voor de school, hier hoort scenario 4 bij.

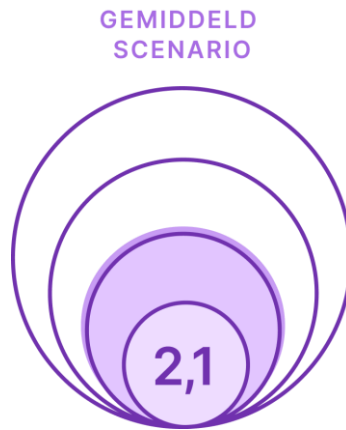
5.3.1 Resultaten totaal werkgebied penvoerder

De onderstaande diagrammen is een beschrijving van het huidige jaar van het onderzoek. 2021, het huidige jaar, is de eerste keer dat het onderzoek wordt uitgevoerd, *Figuur 12* bevat de 90 scholen die gecodeerd zijn met scenario 1, 2, 3 of 4.

Figuur 12: Aantal scholen per scenario 2021 (N=90).

Het gemiddelde scenario van het huidige jaar 2021 is 2,1. Dit gemiddelde scenario is gebaseerd op de 90 scholen van de 122 die een juist scenario hebben aangevinkt.

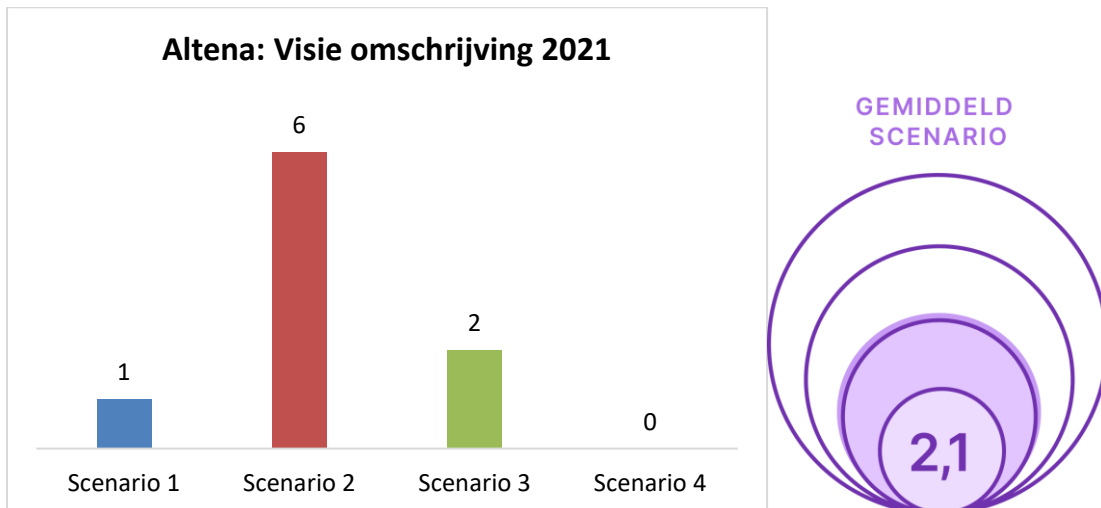

Figuur 13: Gemiddelde Evi score Visie van de [Brabantstad] scholen 2021.

5.3.2 Gemeentelijke resultaten Visie

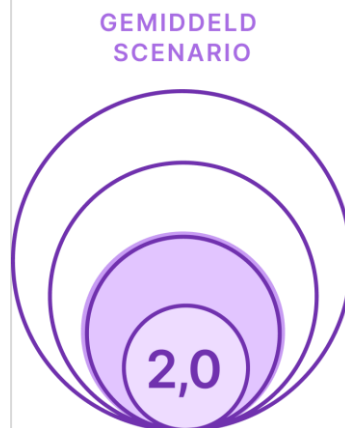
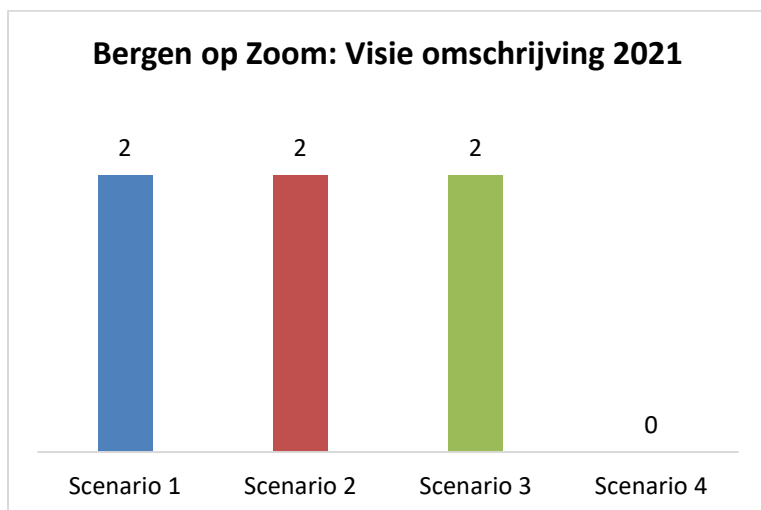
Hieronder is per gemeente uitgesplitst wat het gemiddelde scenario is. Per gemeente is ook aangegeven hoeveel ingevulde Evi's ongeschikt waren omdat het scenario door de school onjuist is ingevuld. Om de anonimiteit te waarborgen zijn alleen de resultaten opgenomen van gemeenten met minimaal vijf respondenten.

Altena: scenario 2,1 (n=10; 1 Evi was ongeschikt)²

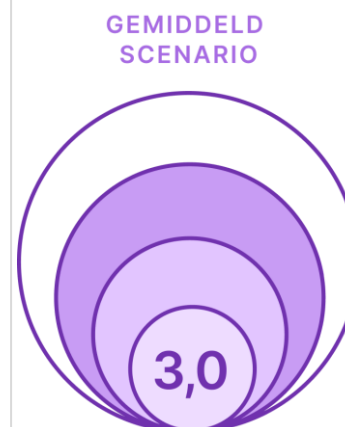
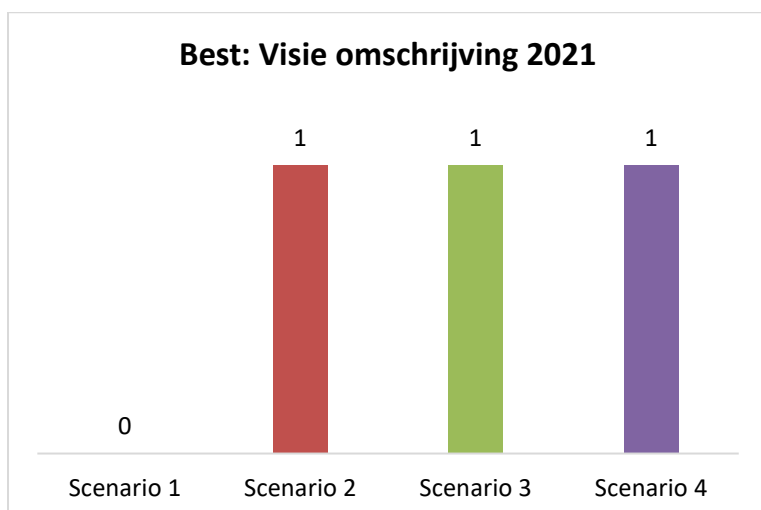

² In de gemeente Altena zijn in 2021 in totaal 10 scholen die de vragenlijst hebben ingevuld. Eén vragenlijst is ongeschikt bevonden doordat de school een onjuist scenario heeft aangevinkt.

Bergen op Zoom: scenario 2,0 (n=7; 1 Evi was ongeschikt)³

Best: scenario 3,0 (n=7; 4 Evi's waren ongeschikt)⁴

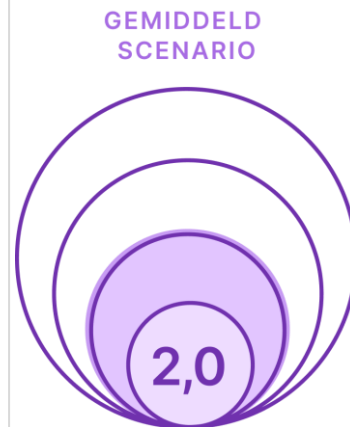
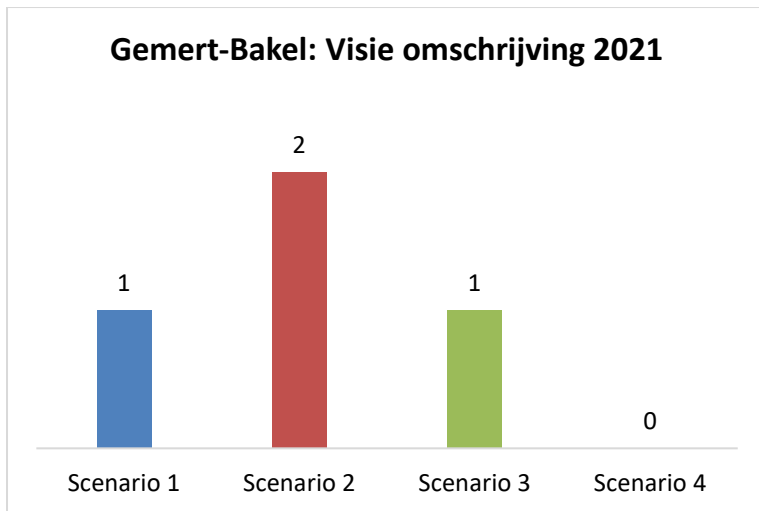

Gemert-Bakel: scenario 2,0 (n=5; 1 Evi was ongeschikt)⁵

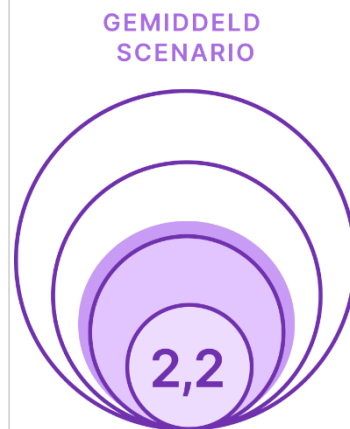
³ In de gemeente Bergen op Zoom zijn in 2021 in totaal 7 scholen die de vragenlijst hebben ingevuld. Eén vragenlijst is ongeschikt bevonden doordat de school een onjuist scenario heeft aangevinkt.

⁴ In de gemeente Best zijn in 2021 in totaal 7 scholen die de vragenlijst hebben ingevuld. Vier vragenlijsten zijn ongeschikt bevonden doordat 3 scholen een onjuist scenario hebben ingevuld en bij 1 school het scenario ontbreekt.

⁵ In de gemeente Gemert-Bakel zijn in 2021 in totaal 5 scholen die de vragenlijst hebben ingevuld. Eén vragenlijst is ongeschikt bevonden doordat de school een onjuist scenario heeft aangevinkt.

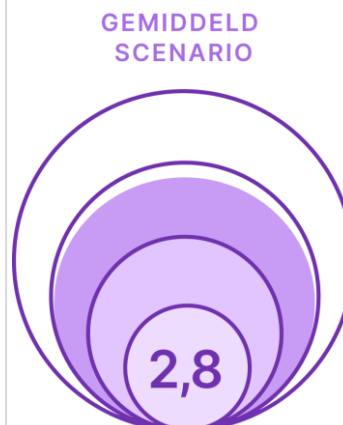
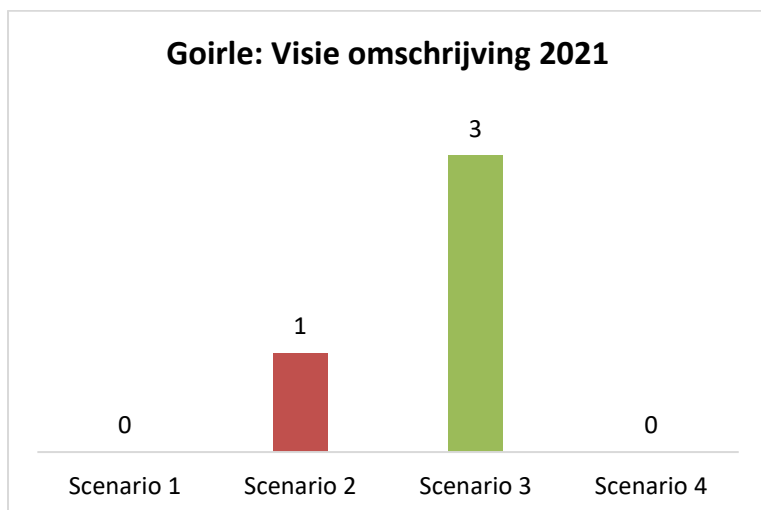

Gilze: scenario 2,2 (n=8; 2 Evi's waren ongeschikt)⁶

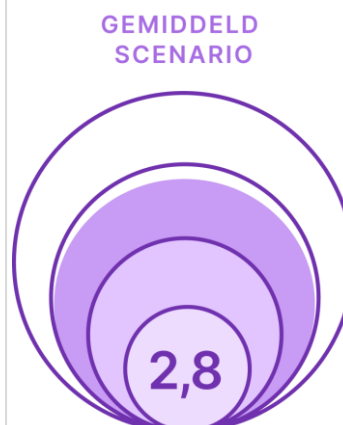
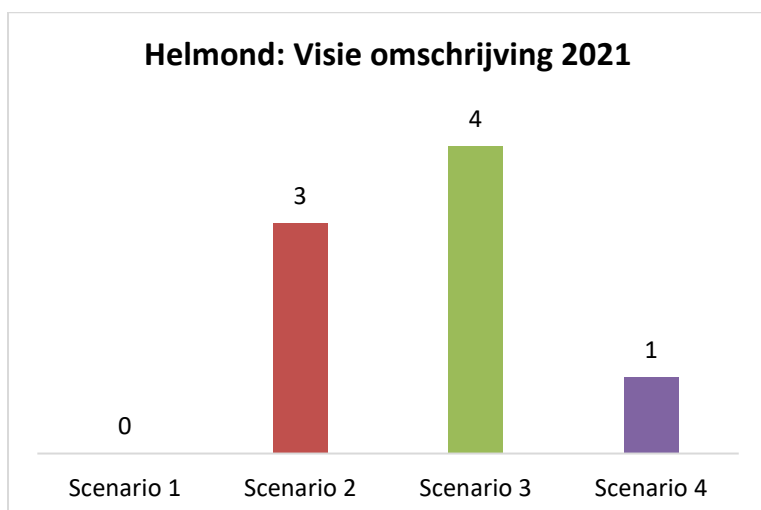

⁶ In de gemeente Gilze zijn in 2021 in totaal 8 scholen die de vragenlijst hebben ingevuld. Tweevragenlijsten zijn ongeschikt bevonden doordat 1 school een onjuist scenario heeft aangevinkt en bij 1 school een scenario ontbreekt.

Goirle: scenario 2,8 (n=6; 2 Evi's waren ongeschikt)⁷

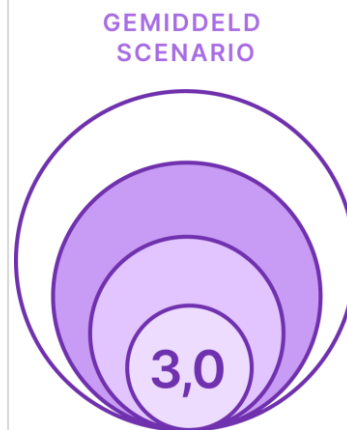
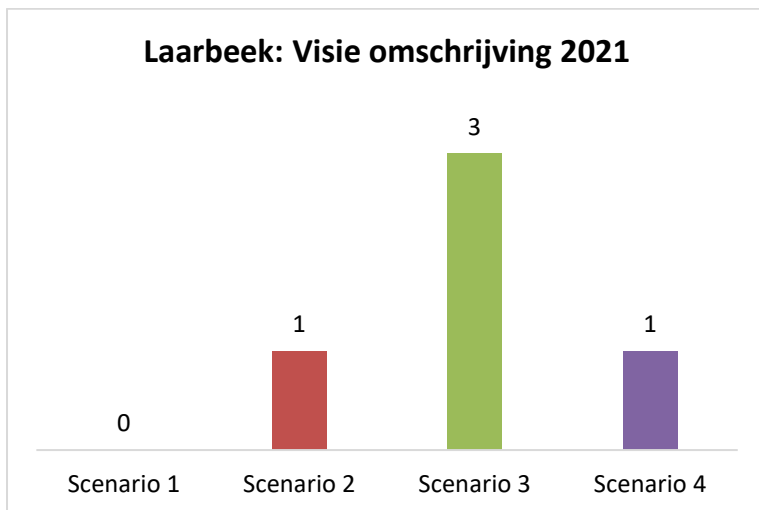
Helmond: scenario 2,8 (n=13; 5 Evi's waren ongeschikt)⁸

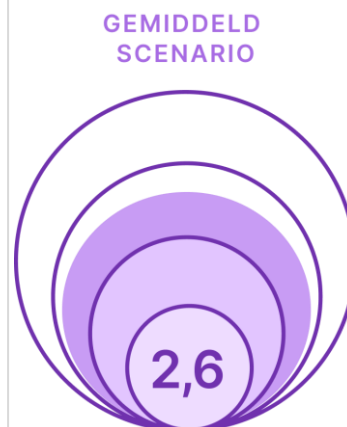
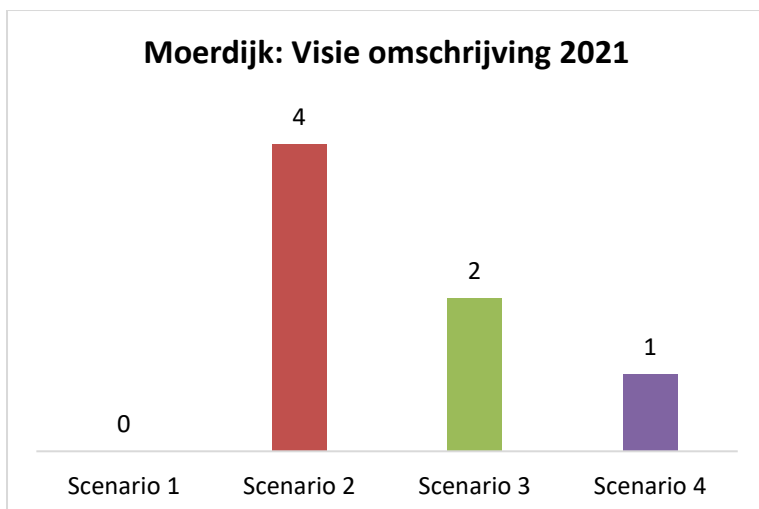
⁷ In de gemeente Goirle zijn in 2021 in totaal 6 scholen die de vragenlijst hebben ingevuld. Twee vragenlijsten zijn ongeschikt bevonden doordat 1 school een onjuist scenario heeft aangevinkt en bij 1 school een scenario ontbreekt.

⁸ In de gemeente Helmond zijn in 2021 in totaal 13 scholen die de vragenlijst hebben ingevuld. Vijf vragenlijsten zijn ongeschikt bevonden doordat 4 scholen een onjuist scenario heeft aangevinkt en bij 1 school een scenario ontbreekt.

Laarbeek: scenario 3,0 (n=7; 2 Evi's waren ongeschikt)⁹

Moerdijk: scenario 2,6 (n=10; 3 Evi's waren ongeschikt)¹⁰

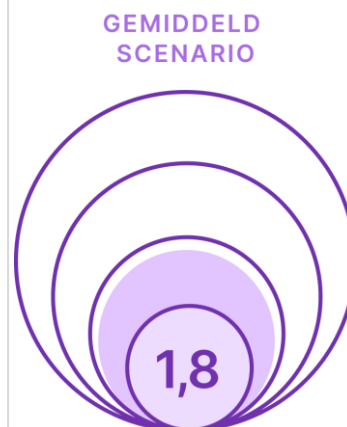
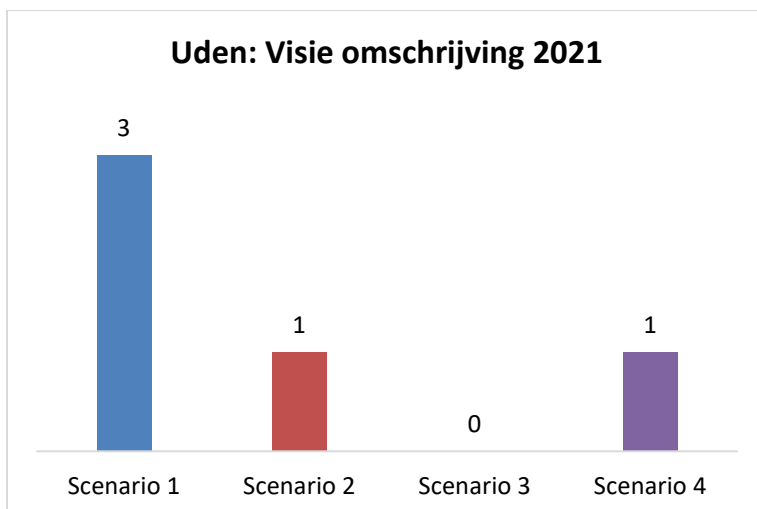
⁹ In de gemeente Laarbeek zijn in 2021 in totaal 5 scholen die de vragenlijst hebben ingevuld. Twee scholen zijn ongeschikt bevonden doordat 1 school een onjuist scenario heeft aangevinkt en bij 1 school een scenario ontbreekt.

¹⁰ In de gemeente Moerdijk zijn in 2021 in totaal 10 scholen die de vragenlijst hebben ingevuld. Drie vragenlijsten zijn ongeschikt bevonden doordat 3 scholen een onjuist scenario hebben aangevinkt.

Oosterwijk: scenario 1,2 (n=6; 1 Evi was ongeschikt)¹¹

Uden: scenario 1,8 (n=6; 1 Evi was ongeschikt)¹²

5.4 Knelpunten visievorming

Bij het vormen van een visie kan een school tegen een aantal knelpunten komen, dit onderzoek onderscheidt 18 verschillende knelpunten, deze zijn zichtbaar in *Figuur 14*, inclusief de hoeveelheid dat ze benoemd worden door scholen.

De specifieke knelpunten welke een directe link hebben met het cultuuronderwijs en door de penvoerder beïnvloed kunnen worden zijn: Gebrek deskundigheid, Visie niet zichtbaar, Visie niet gedragen, Deskundige vertrokken, Visie niet leidend, en tot slot Visie onduidelijk.

¹¹ In de gemeente Oosterwijk zijn in 2021 in totaal 6 scholen die de vragenlijst hebben ingevuld. Eén vragenlijst is ongeschikt bevonden doordat 1 school een onjuist scenario heeft aangevinkt.

¹² In de gemeente Uden zijn in 2021 in totaal 6 scholen die de vragenlijst hebben ingevuld. Eén vragenlijst is ongeschikt bevonden doordat 1 school een onjuist scenario heeft aangevinkt.

De specifieke knelpunten die geen directe link hebben met het cultuuronderwijs maar van toepassing zijn op het gehele onderwijs en de organisatie van de school zijn: Problemen in team, Werkdruk, Geen prioriteit, Tijdgebrek, Groei leerlingenaantal, School sluit/fuseert, AZC-school, Speciaal onderwijs, Financieel, Kleine school, Geen behoefte, en tot slot Roostering.

Het meest voorkomende knelpunt is 'Visie niet zichtbaar', scholen geven onder andere aan:

we willen de visie specifieker maken, wat meer updaten en beter onderbouwen, want hij is alweer van een tijdje geleden. Hij is niet zichtbaar genoeg door de school. Er ontbreekt een goede doorlopende lijn.

en een andere school:

De visie is voldoende helder en onderbouwd, de concretisering is wisselend zichtbaar. We willen de mogelijkheden voor het culturele aanbod vooral in onze thema's een plek geven zodat er een betere integratie ontstaat.

en tot slot:

Er is geen visie op cultuuronderwijs op papier. Leerkrachten beginnen nu na te denken over het waarom. Er zijn geen duidelijke keuzes en/of doelstellingen, die onderbouwd zijn. We doen al wel dingen op het gebied van cultuuronderwijs, maar dit is niet vastgelegd in helder en doelgericht beleid.

Het tweede knelpunt dat het meestvoorkomende is, is Visie niet gedragen, dit is te zien doordat scholen aangeven dat:

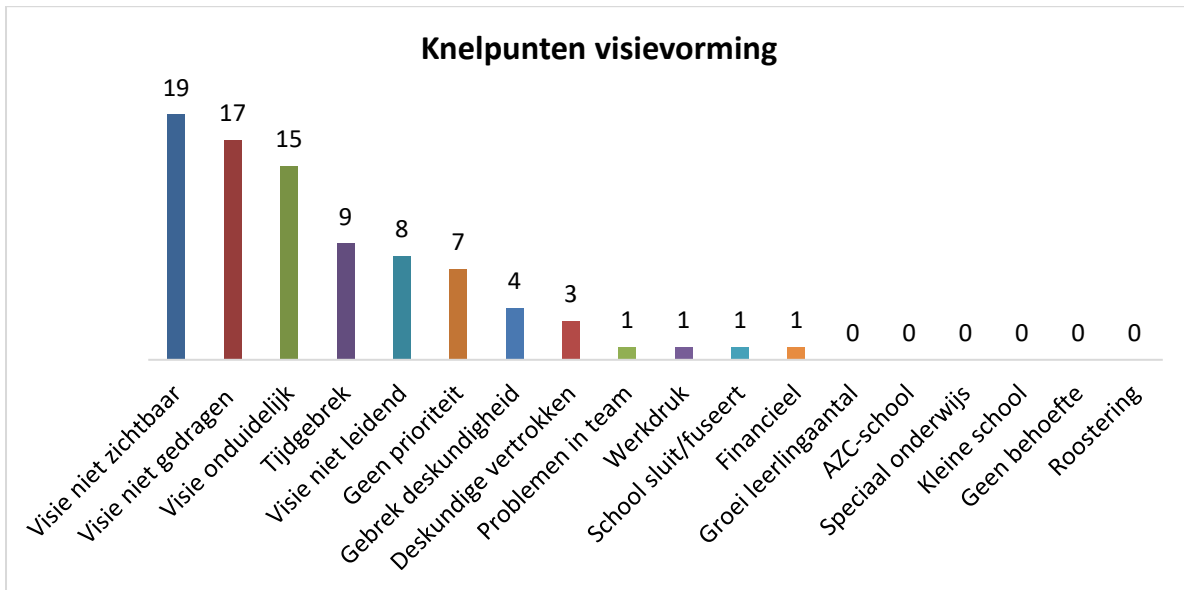
Wij denken echter dat niet niet geldt voor het gehele team. De visie helpt wel om keuzes te maken voor cultuuronderwijs. De doelstellingen zijn duidelijk en leidend volgens het plan van de cultuurloper. We houden ons hieraan vast. We zouden graag zien dat de visie en het plan met de doelstellingen meer naar voren komt in het hele team, zodat zij begrijpen waarom er bepaalde keuzes worden gemaakt voor het aanbod.

en:

Tevreden over de visie maar nog niet door iedereen gedragen. Op zich is iedereen het er wel mee eens maar de uitvoering lukt niet altijd. Jammer dat Mainframe stilgelegd is. En beeldend is in de bovenbouw 1 van de eerste dingen die sneuvelen als we tijd te kort komen.

Het derde knelpunt is Visie onduidelijk, wat onder andere is gecodeerd wanneer scholen hun tevredenheid over hun visie niet duidelijk omschrijven:

Op dit moment is nog te weinig duidelijk waar onze kwaliteiten en knelpunten liggen. Er zijn geen doelen gesteld op lange termijn.

Figuur 14: Knelpunten visievorming

5.5 Evaluatie en advies

In dit deelhoofdstuk wordt gekeken hoe de regeling Cultuureducatie met Kwaliteit heeft bijgedragen aan de visievorming zoals beschreven in de voorgaande deelhoofdstukken. Daarnaast wordt er een advies gegeven over hoe Kunstloc Brabant ondersteuning kan bieden bij bepaalde onderdelen van visievorming.

Hoewel nog geen conclusies kunnen worden getrokken over de lange termijn, aangezien Evi dit keer voor het eerst is gebruikt, zijn er meerdere conclusies te trekken ten aanzien van de visievorming op de deelnemende scholen op het moment van de peiling.

Van de 122 scholen die mee hebben gedaan aan het onderzoek in 2021, hebben 25 scholen een onjuist scenario aangevinkt bij visie en bij 8 scholen ontbreekt het scenario. De voornaamste redenen dat scholen een onjuiste inschatting maken is:

- de school heeft geen visie, maar heeft zichzelf scenario 1, 2 of 3 gegeven;
- de school heeft een visie, maar heeft zichzelf ingedeeld bij scenario 1;
- de school geeft zichzelf scenario 2, maar hoort bij scenario 3 omdat de visie wordt gedragen door het team;
- de school geeft zichzelf scenario 3, maar er wordt expliciet benoemd dat de visie wordt gedragen door het team en deze leidend is voor de school, hier hoort scenario 4 bij.

De drie meest voorkomende knelpunten zijn dat de visie niet zichtbaar is, niet gedragen wordt door het team en de tevredenheid over de visie niet duidelijk is. Dat in combinatie met de 8 scholen die geen visie hebben vastgelegd is een punt waarop gerichte ondersteuning snel resultaat zou kunnen hebben. De meeste scholen hebben een visie omschreven, of hebben een visie in ontwikkeling wat nog verder uitgewerkt moet worden samen met het team en de tevredenheid voor de visie wordt gedragen door het team en zichtbaar wordt.

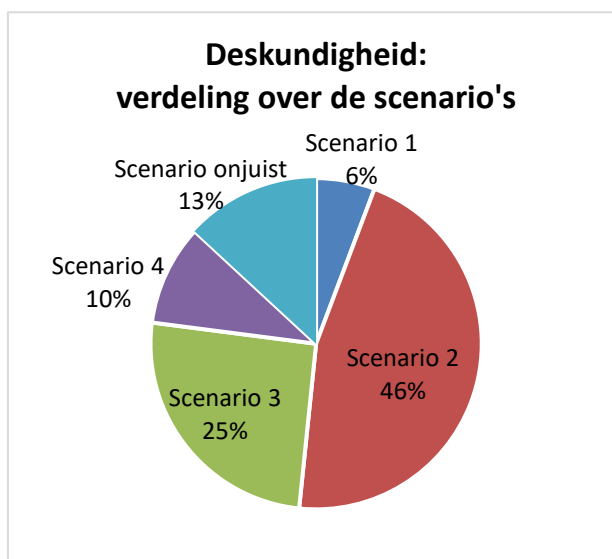
6. Deskundigheid

Dit hoofdstuk laat de resultaten van dit jaar zien op het gebied van de deskundigheid. De knelpunten die scholen tegen komen op het onderdeel Deskundigheid worden ook besproken. Als laatste volgt een evaluatie en advies over de beschreven resultaten.

6.1 Samenvatting

Deskundigheid komt het meest voor in de kunstvormen muziek en beeldend. Film en fotografie, techniek en mediawijsheid komen het minst voor.

41% van de scholen vallen in scenario 3 of 4 en bevorderen dus hun deskundigheid. Scholen binnen deze groep zijn grotendeels tevreden (25 scholen, 58%) over de aanwezige deskundigheid. De andere scholen hebben een neutrale houding (5 scholen, 12%), zijn ontevreden (zes scholen, 14%) of hebben hun deskundigheid niet beoordeeld (7 scholen, 16%).

In totaal willen 35 scholen (73%) binnen deze groep zich verder ontwikkelen op het gebied van deskundigheid. Negen scholen (19%) willen zich niet verder ontwikkelen op dit gebied en vier scholen (8%) geven aan dat deze ontwikkelingen reeds geborgd zijn.

Twee scholen geven aan te werken met gedeelde of gezamenlijke deskundigheid. Dertien scholen binnen deze groep geven aan dat ze een hulpvraag voor de penvoerder hebben.

Het is opvallend dat alle scholen binnen deze groep weten hoe zij zich verder kunnen ontwikkelen op het gebied van deskundigheid. Veel scholen geven ook aan op welke manier ze de ontwikkeling door willen zetten, bijvoorbeeld door teamleden naar een ICC-cursus te sturen en het gesprek over cultuureducatie binnen het team levendig te houden. Ook spreken sommigen de wens uit om op zoek te gaan naar externe input voor de verdere ontwikkeling van de deskundigheid.

Van de 106 scholen bevinden er zich 56 in scenario 2, dit is 53%. Van deze groep waren 24 scholen tevreden over hun deskundigheid. 12 scholen zijn ontevreden over de deskundigheid die zij in huis hebben en acht scholen hebben de tevredenheid met neutraal beoordeeld. 13 scholen hebben de deskundigheid niet naar (on)tevredenheid beoordeeld.

Van de in totaal 56 scholen die binnen scenario 2 vallen, willen er zich 39 scholen (60%) verder ontwikkelen op het gebied van deskundigheid. Zeventien scholen (26%) geven aan zich niet verder te willen ontwikkelen en negen scholen (14%) geven aan dat de ontwikkeling reeds geborgd is. Binnen deze groep zijn er geen scholen met een gedeelde of gezamenlijke deskundigheid. Uit deze groep hebben twintig scholen een hulpvraag voor de penvoerder. Van de 56 scholen weten 53 scholen (95%) hoe ze zich verder kunnen ontwikkelen en op welke manier ze dit willen doen. Het grootste deel van de scholen zoekt oplossingen intern of via het teamoverleg.

Van de 114 scholen zijn er in totaal zeven scholen die zich in de groep van scenario 1 bevinden, dat is 6% van het totaal. Van de scholen die binnen scenario 1 vallen is er één tevreden met de in de school aanwezige deskundigheid. Drie scholen zijn ontevreden met de aanwezige deskundigheid en één school is neutraal qua tevredenheid. Twee scholen hebben hun (on)tevredenheid niet beoordeeld.

Van de zeven scholen die binnen scenario 1 vallen, willen zes scholen zich verder ontwikkelen, dit is 86%. Slechts één school (14%) wil zich niet verder ontwikkelen, de reden die zij hiervoor geven is summier en beschreven in één woord: “tevreden”. Niet één van de zeven scholen geeft aan te werken met gedeelde of gezamenlijke deskundigheid. Drie scholen geven aan dat ze een hulpvraag voor de penvoerder hebben. Alle scholen uit scenario 1 zeggen te weten hoe ze zich verder kunnen ontwikkelen en op welke manier ze dit willen doen. De hoofdpijlers in de aanpak hiervoor is enerzijds door teamoverleg meer deskundigheid verwerven en anderzijds door externe deskundige factoren en actoren.

Zestien scholen hadden een onjuist scenario aangevinkt. De gegevens van deze scholen zijn niet meegenomen in bovenstaande en onderstaande resultaten. De meest voorkomende reden voor een onjuist scenario is dat scholen aangeven dat ze deskundigheid op het gebied van cultuuronderwijs niet coördineren of bevorderen, maar icc'ers, vakleerkrachten of cultuurbegeleiders in dienst hebben of zelfs plannen hebben en uitvoeren voor cultuuronderwijs.

Figuur 15: Gemiddelde Evi score Deskundigheid van de Noord Brabantse scholen 2021.

6.2 Deskundigheid in beeld

De scholen wordt gevraagd om naar hun deskundigheid op cultuuronderwijs te kijken en aan te geven in welk scenario zij zich het meest herkennen.

Scenario 1

- Wij coördineren en bevorderen de deskundigheid op het gebied van cultuuronderwijs niet.

Scenario 2

- Wij coördineren cultuuronderwijs en de deskundigheid op dit gebied.
- We hebben inzicht op de deskundigheid die we in huis hebben.

Scenario 3

- We bevorderen deskundigheid op het gebied van cultuuronderwijs bewust en gericht.
- We stimuleren kwaliteiten van teamleden en zetten deze in.
- Hiervoor reserveren we structureel tijd en middelen

Scenario 4

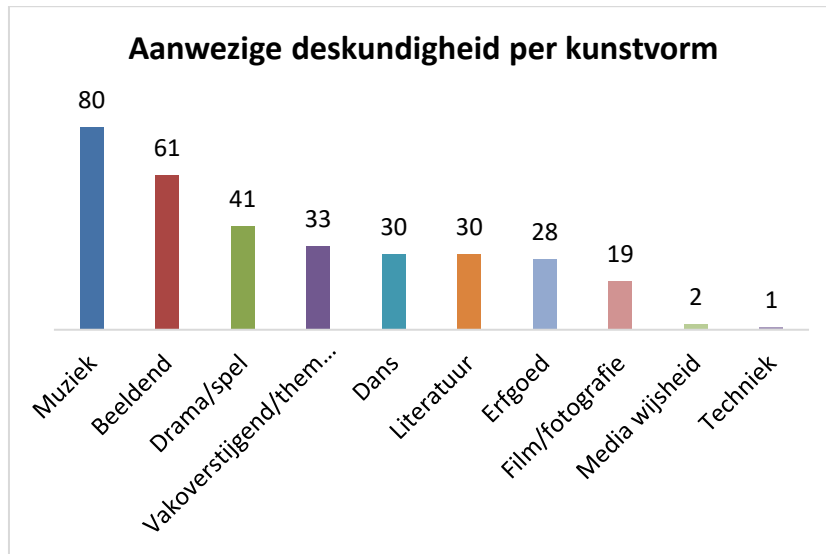
- De school bevordert planmatig en structureel de deskundigheid van het hele team op het gebied van cultuuronderwijs.
- Wij zijn op het vlak van cultuuronderwijs een lerende organisatie.
- Hiervoor stellen we structureel tijd en middelen beschikbaar.

Onderstaande analyse is opgedeeld in drie verschillende groepen: scholen die deskundigheid bevorderen (scenario 3 en 4), scholen die inzicht hebben in de aanwezige deskundigheid en deze coördineren (scenario 2) en scholen die de deskundigheid niet coördineren en bevorderen (scenario 1).

6.2.1 Deskundigheid per discipline

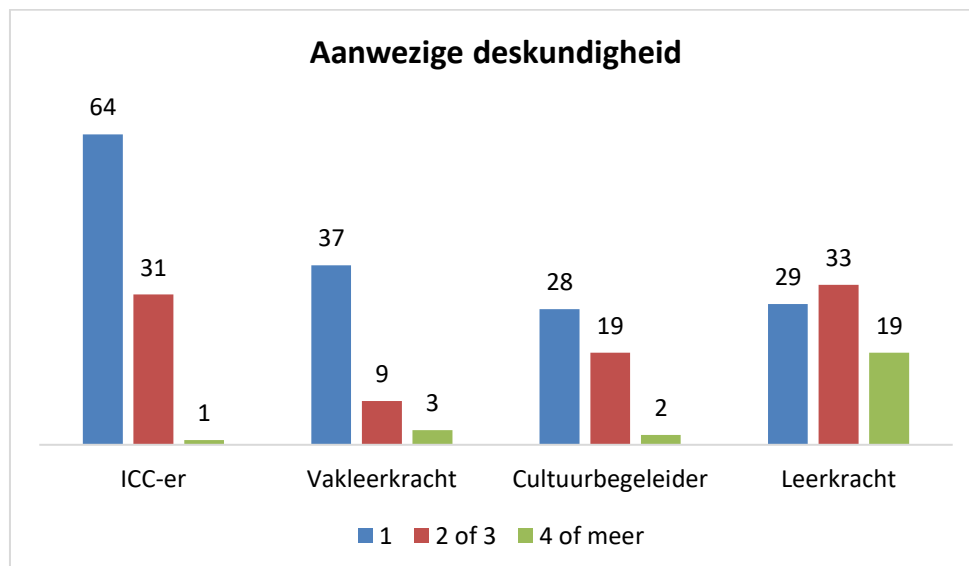
Onderstaand figuur laat zien hoe vaak scholen benoemen dat zij deskundigheid in huis hebben, omtrent een bepaalde kunstvorm. Opvallend is dat deskundigheid binnen de kunstvorm muziek met kop en schouders uitsteekt boven de andere kunst disciplines. De kunstvorm waarin de meeste deskundigheid daarna aanwezig is bij de scholen is beeldend. Deskundigheid binnen de kunstvormen erfgoed, drama/spel, vakoverstijgend/thematisch, dans en literatuur komt ongeveer even vaak voor. Deskundigheid op het gebied van media wijsheid en techniek komt slechts zeer gering voor. Deze

twee kunstvormen zijn door invullers toegevoegd als kunstvorm en zijn daarom in deze figuur opgenomen.

Figuur 16: Aanwezige deskundigheid per kunstvorm

Onderstaand figuur laat zien hoeveel verschillende soorten deskundigheid er in totaal aanwezig is. De meeste scholen geven aan dat er één icc'er aanwezig is. In mindere mate zit de deskundigheid bij vakleerkrachten en leerkrachten. Ook cultuurbegeleiders worden genoemd, al gaat het hier naar alle waarschijnlijkheid niet om cultuurbegeleiders zoals bedoeld in de vragenlijst, namelijk mensen met een post-hbo-opleiding Cultuurbegeleider. Deze functie komt vrij zelden voor; vermoedelijk hadden de invullers een andere functie op het oog, zoals een gemeentelijke cultuurcoach of combinatiefunctionaris, of is de term 'cultuurbegeleider' letterlijk genomen: een begeleider tijdens een culturele activiteit.

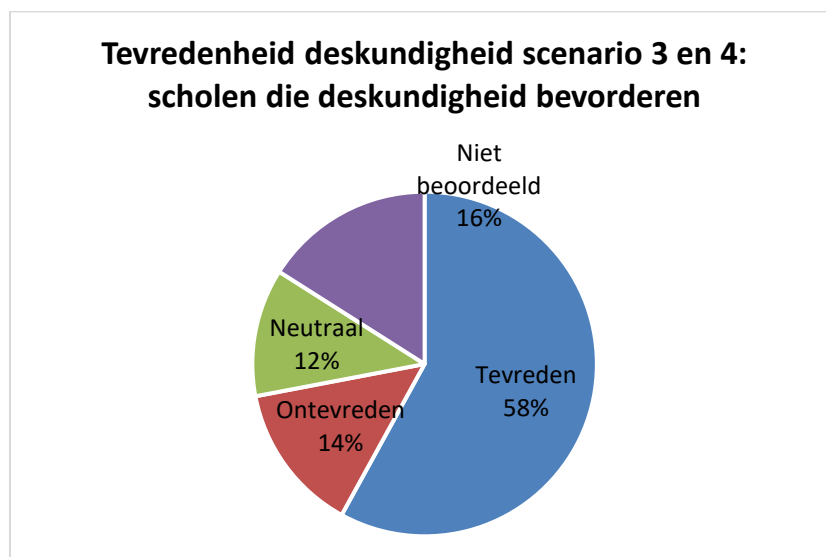
Figuur 17: Aanwezige deskundigheid

6.2.2 Scholen die deskundigheid bevorderen (scenario 3 en 4)

Van de 106 scholen die de enquête voor dit onderzoek correct ingevuld hebben, vallen 43 scholen in scenario 3 en 4 op het gebied van deskundigheid. Dit is 41% van het totaal aantal scholen.

Binnen deze groep is het overgrote deel tevreden, namelijk 25 scholen. Een aantal scholen, heeft een neutrale houding tegenover de deskundigheid die zij in huis hebben. Dit gaat om vijf scholen.

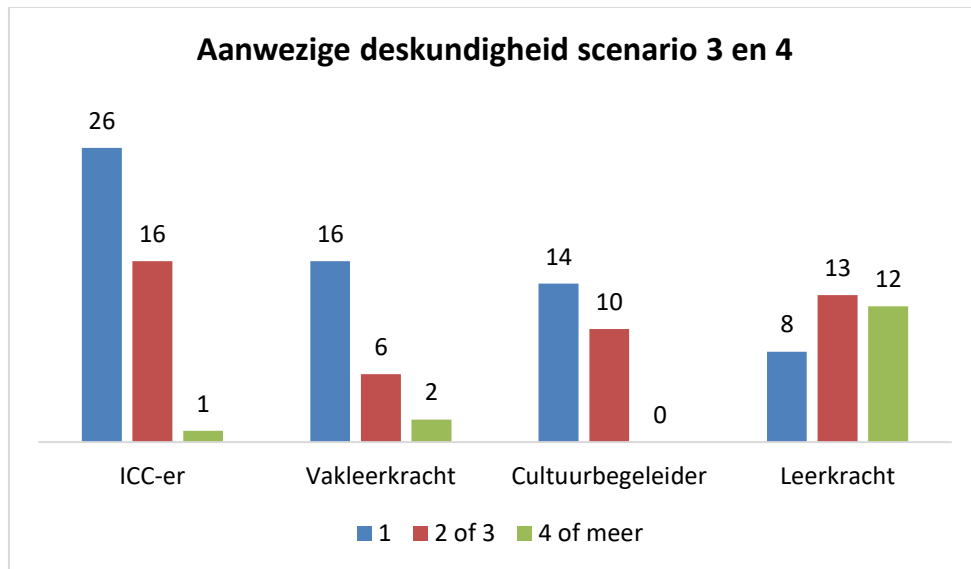
Zes scholen zijn op dit moment ontevreden over de mate van deskundigheid en zeven scholen hebben hun (on)tevredenheid niet beoordeeld. In onderstaande figuur zijn deze eenheden omgezet in percentages.

Figuur 18: Procentuele verdeling tevredenheid over Deskundigheid in scenario 3 en 4

Zeven scholen geven expliciet aan dat de deskundigheid verankerd is in hun team. Daar tegenover geven drie scholen aan dat bij hen de deskundigheid juist niet verankerd is in hun team.

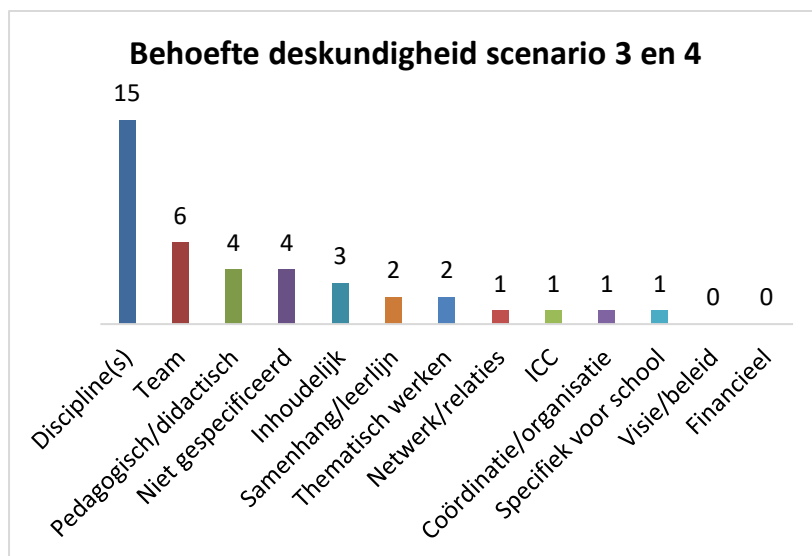
Onderstaand figuur geeft weer wat voor een soort deskundigen en in welke hoeveelheden aanwezig zijn in de scholen. De aanwezige deskundigheid zit voornamelijk verankerd in de scholen door de aanwezigheid van icc'ers. Zo laat het figuur zien dat er op 26 de 43 scholen de deskundigheid verankers is in één icc'er en op 16 scholen de deskundigheid verankerd is in twee of drie icc'ers. Wat daarnaast opvalt is dat de deskundigheid ook voor een groot deel ligt bij leerkrachten die niet specifiek opgeleid zijn in de culturele en kunstzinnige richting.

Figuur 19: Aanwezige deskundigheid per kunstvorm scenario 3 en 4

In totaal willen 35 scholen (73%) binnen deze groep zich verder ontwikkelen op het gebied van deskundigheid. Negen scholen (19%) willen zich niet verder ontwikkelen op dit gebied en vier scholen (8%) geven aan dat deze ontwikkelingen reeds geborgd zijn.

Onderstaande grafiek laat zien hoe vaak scholen aangeven dat zij zich op een bepaald gebied willen ontwikkelen. Opvallend is dat erdoor scholen het vaakst wordt aangegeven dat zij zich willen ontwikkelen op het gebied van kunstvormen en -disciplines, namelijk 15 keer. Een ander opvallend gebied waarop scholen zich willen ontwikkelen is die van het team, dit kwam zes keer naar voren. Niet een keer gaven scholen aan zich te willen ontwikkelen op financieel gebied, of op het gebied van visie en beleid.

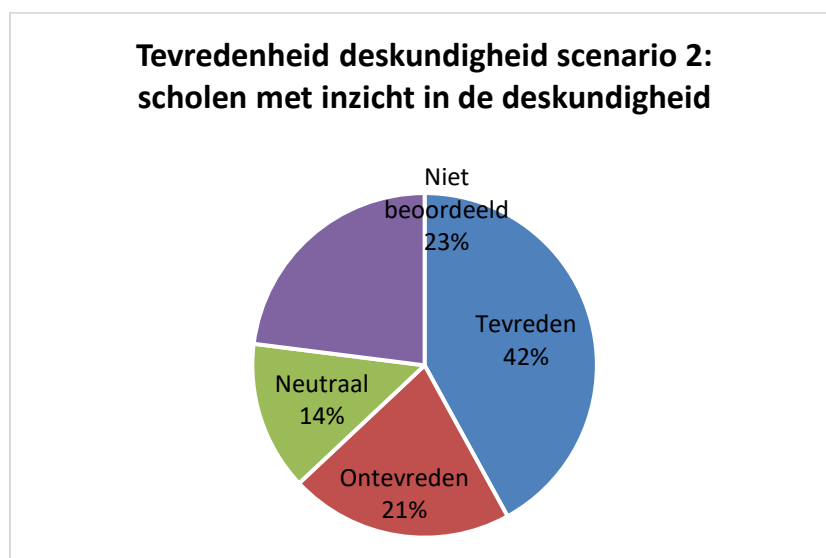
Figuur 20: Verschillende soorten behoeftes omtrent deskundigheid van de scholen uit scenario 3 en 4

Alle drieënveertig scholen weten hoe zij zich verder kunnen ontwikkelen en op welke manier zij dit willen doen. Sommige scholen willen de deskundigheid verbeteren door binnen het bestaande team “op cursus te sturen zodat diegene ict’er kan worden”. Ook zorgen verschillende scholen ervoor dat “cultuureducatie regelmatig terugkomt op de agenda van de teamvergaderingen” en wordt er doorlopend inzet getoond om “het gesprek over cultuureducatie te stimuleren in het team, omdat er meerdere leerkrachten deskundig zijn, maar dit niet altijd inzetten (omdat andere vakken meer aandacht vragen)”. Andere scholen spreken in hun zoektocht naar meer deskundigheid externe factoren aan. Zo willen meerdere scholen samenwerkingen aangaan of intensiveren met culturele instellingen zoals muziekscholen of theaters. Ook wordt er actief naar “iemand van buitenaf gezocht” die het bestaande team kan “inspireren en helpen”.

Twee scholen geven aan te werken met gedeelde of gezamenlijke deskundigheid. Dertien scholen binnen deze groep geven aan dat ze een hulpvraag voor de penvoerder hebben.

6.2.3 Scholen die inzicht hebben in de aanwezige deskundigheid en deze coördineren (scenario 2)

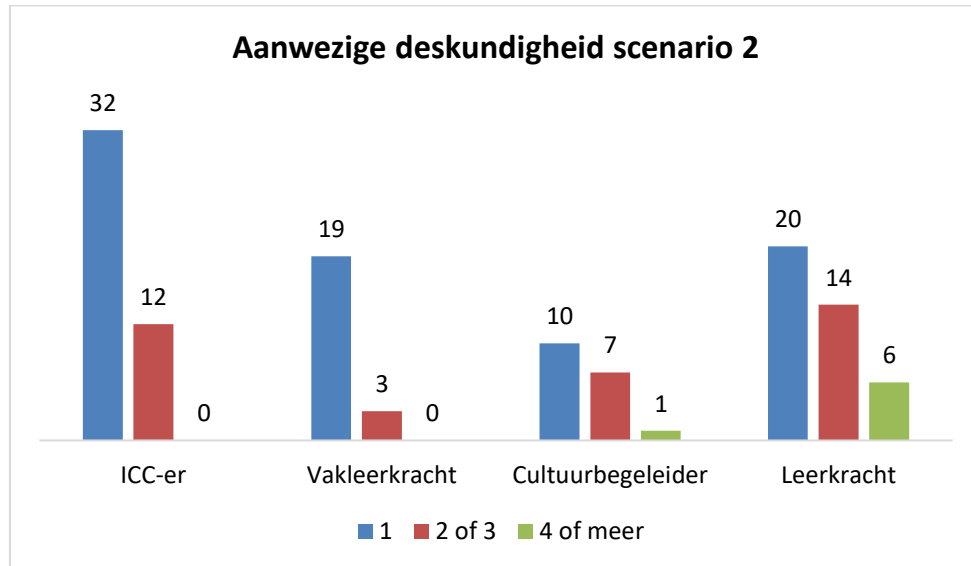
Van de 106 scholen bevinden er zich 56 in scenario 2, dit is 53%. Van de 56 scholen waren 24 scholen tevreden over hun deskundigheid. Twaalf scholen zijn ontevreden over de deskundigheid die zij in huis hebben en acht scholen hebben de tevredenheid met neutraal beoordeeld. Maar liefst dertien scholen binnen deze groep hebben de deskundigheid niet naar (on)tevredenheid beoordeeld. In onderstaand figuur zijn deze aantallen in procentages weergegeven.

Figuur 21: Procentuele verdeling tevredenheid over Deskundigheid in scenario 2

Zeven scholen binnen deze groep geven expliciet aan dat de deskundigheid verankerd is in hun team. Vijftien scholen geven daarentegen aan dat dit niet het geval is.

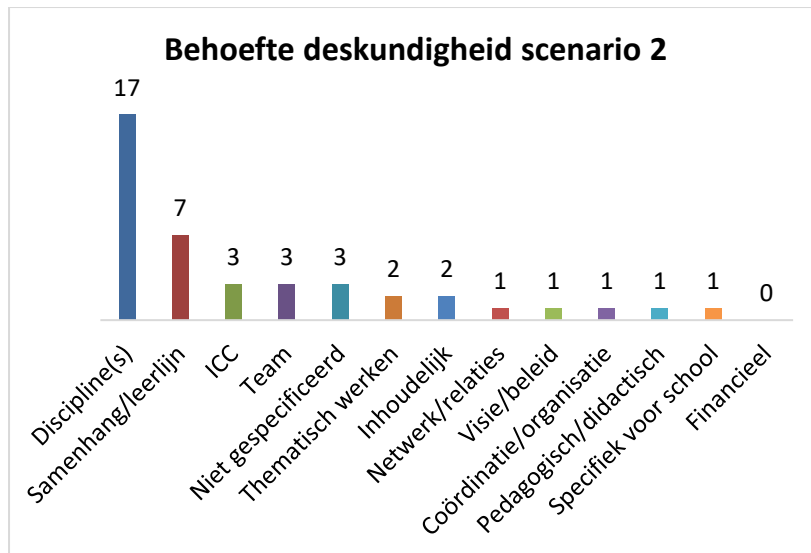
Onderstaand figuur beschrijft wat voor deskundigen er in welke hoeveelheden aanwezig zijn op de scholen. Opvallend is dat de meeste deskundigheid aanwezig is in de scholen door middel van minstens één icc'er. Ook zit er relatief veel deskundigheid geborgen bij de leerkrachten die niet gespecialiseerd zijn in kunst- en cultuuronderwijs.

Figuur 22: Aanwezige deskundigheid per kunstvorm scenario 2

Van de in totaal 56 scholen die binnen scenario 2 vallen, willen er zich 39 scholen (60%) verder ontwikkelen op het gebied van deskundigheid. Zeventien scholen (26%) geven aan zich niet verder te willen ontwikkelen en negen scholen (14%) geven aan dat de ontwikkeling reeds geborgd is.

Onderstaande grafiek laat zien hoe vaak scholen aangeven dat zij zich op een bepaald gebied willen ontwikkelen. De grafiek laat zien dat scholen binnen deze groep zich heel graag deskundig zouden willen ontwikkelen op het vlak van kunstvormen en -disciplines. Daarnaast wordt er ook vaak aangegeven dat men zich wil ontwikkelen op het gebied van leerlijn/samenhang.

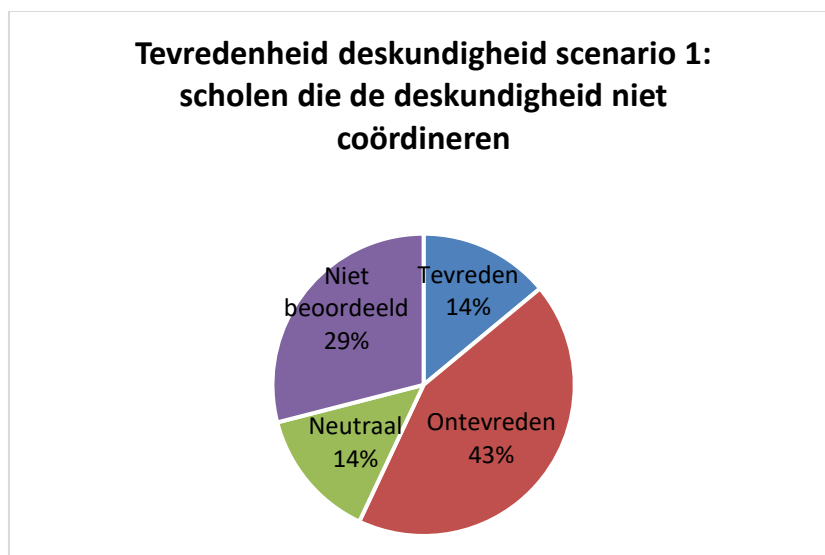

Figuur 23: Verschillende soorten behoeftes omtrent deskundigheid van de scholen uit scenario 2

Van de 56 scholen weten 53 scholen (95%) hoe ze zich verder kunnen ontwikkelen en op welke manier ze dit willen doen. Het grootste deel van de scholen zoekt oplossingen intern of via het teamoverleg, beide keren zeventien scholen. Negen scholen geven aan zich te willen ontwikkelen op het gebied van deskundigheid door middel van scholing van het bestaande team. Scholen ontwikkelen zich op het vlak van deskundigheid door bijvoorbeeld “workshops te organiseren en experts in huis te halen, om zo kennis te delen en docenten te inspireren”. Andere scholen willen aan de slag gaan met co-teaching, om de intern aanwezige deskundigheid te verspreiden en in te zetten. Tenslotte gaf een andere school aan dat zij het streven hebben om “vier keer per jaar naar iets beeldends of theater te kijken en aan de hand van een kijkwijzer daarvan te leren”. Binnen deze groep zijn er geen scholen met een gedeelde of gezamenlijke deskundigheid. Uit deze groep hebben twintig scholen een hulpvraag voor de penvoerder.

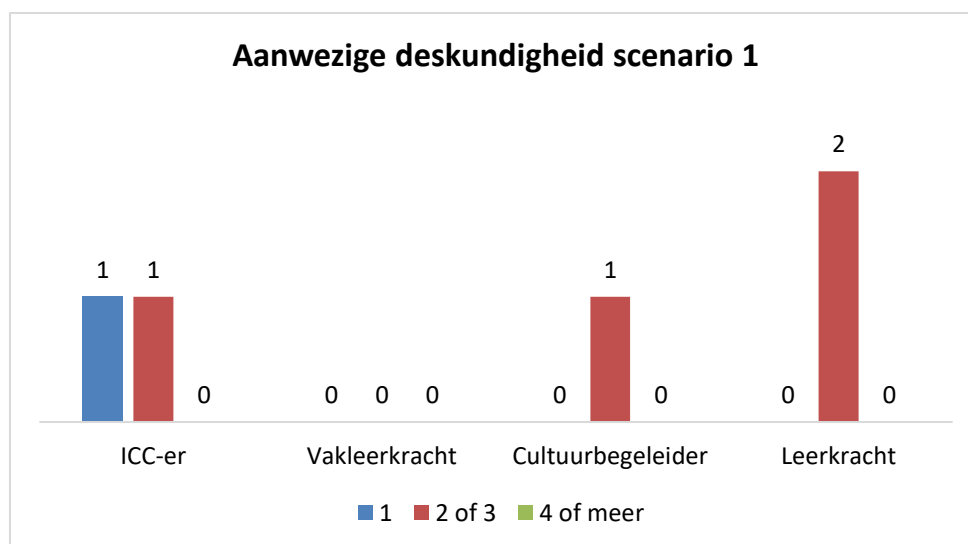
6.2.4 Scholen die de deskundigheid niet coördineren en bevorderen (scenario 1)

Van de 114 scholen zijn er in totaal zeven scholen die zich in de groep van scenario 1 bevinden, dat is 6% van het totaal. Van de scholen die binnen scenario 1 vallen is er één tevreden met de in de school aanwezige deskundigheid. Drie scholen zijn ontevreden met de aanwezige deskundigheid en één school is neutraal qua tevredenheid. Twee scholen hebben hun (on)tevredenheid niet beoordeeld. In onderstaande figuur staan de bovengenoemde cijfers in percentages uitgeschreven.

Figuur 24: Procentuele verdeling tevredenheid over Deskundigheid in scenario 1

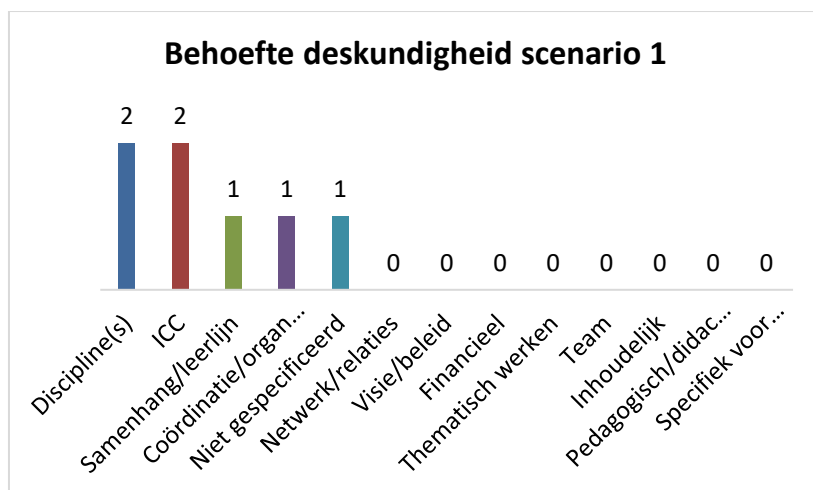
Onderstaand figuur beschrijft wat voor deskundigen er in welke hoeveelheden aanwezig is op de scholen. Opvallend is dat er op de zeven scholen die binnen scenario 1 vallen geen vakleerkrachten aanwezig zijn.

Figuur 25: Aanwezige deskundigheid per kunstvorm scenario 1

Van de zeven scholen die binnen scenario 1 vallen, willen zes scholen zich verder ontwikkelen, dit is 86%. Slechts één school (14%) wil zich niet verder ontwikkelen, de reden die zij hiervoor geven is summier en beschreven in één woord: "tevreden".

Onderstaande grafiek laat zien hoe vaak scholen aangeven dat zij zich op een bepaald gebied willen ontwikkelen. Opvallend is de afwezigheid van de variëteit aan gebieden waarop scholen in deze groep zich willen ontwikkelen. Voorop staat dat scholen binnen deze groep zich willen ontwikkelen op het gebied van kunstdisciplines en icc'ers.

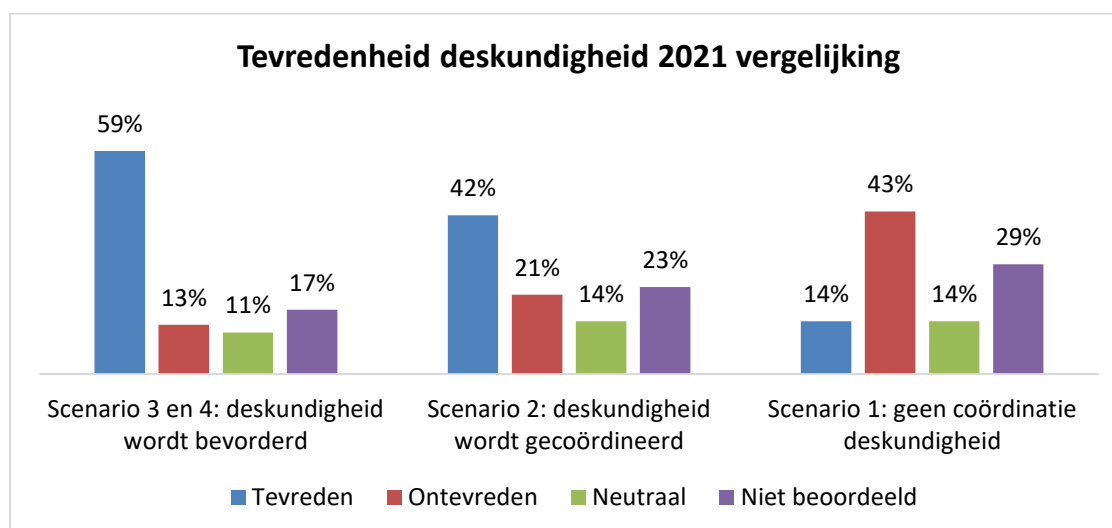

Figuur 26: Verschillende soorten behoeftes omtrent deskundigheid van de scholen uit scenario 1

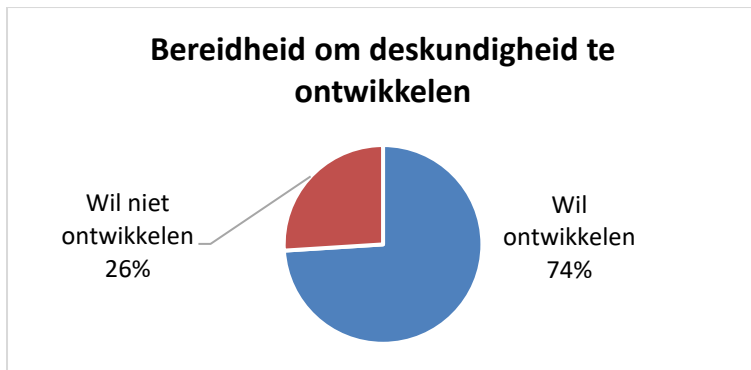
Alle scholen uit scenario 1 weten hoe ze zich verder kunnen ontwikkelen en op welke manier ze dit willen doen. De hoofdpijlers in de aanpak hiervoor is enerzijds door teamoverleg meer deskundigheid verwerven en anderzijds door externe deskundige factoren en actoren. Zo schrijft een school dat ze graag willen beginnen met een goede inventarisatie, voordat ze verdere stappen zetten: “eerst in kaart brengen wat we eigenlijk al in huis hebben en dan kijken waar hiaten zitten”. Een andere school wil graag een teamlid opleiden tot icc’er en daarnaast opzoek gaan naar vakdocenten van buitenaf.

Niet één van de zeven scholen geeft aan te werken met gedeelde of gezamenlijke deskundigheid. Drie scholen geven aan dat ze een hulpvraag voor de penvoerder hebben.

6.2.5 Deskundigheid 2021

Figuur 27: Procentuele verdeling tevredenheid Deskundigheid

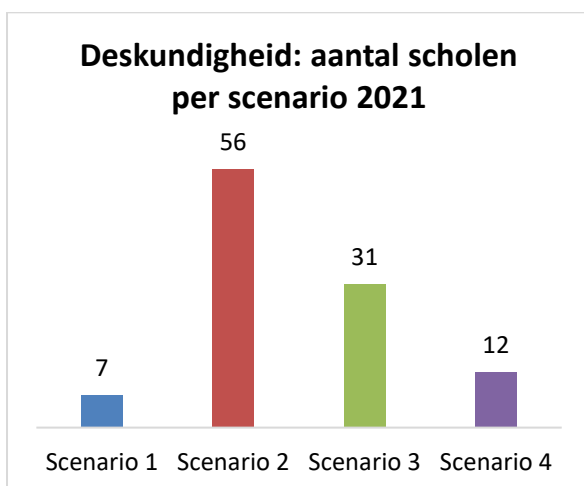
Figuur 28: Bereidheid om deskundigheid te ontwikkelen 2021

6.3 Resultaten: Deskundigheid

Zestien scholen hadden een onjuist scenario aangevinkt. De gegevens van deze scholen zijn niet meegenomen in bovenstaande en onderstaande resultaten. De meest voorkomende reden voor een onjuist scenario is dat scholen aangeven dat ze deskundigheid op het gebied van cultuuronderwijs niet coördineren of bevorderen, maar icc'ers, vakleerkrachten of cultuurbegeleiders in dienst hebben of zelfs plannen hebben en uitvoeren voor cultuuronderwijs.

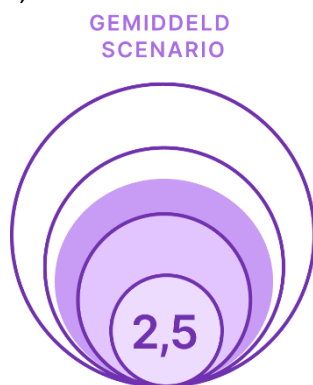
6.3.1 Provinciale resultaten Deskundigheid

In onderstaand figuur is het aantal scholen per scenario op het gebied van deskundigheid in 2021 weergegeven. Opvallend is dat veruit de meest scholen in scenario 2 of 3 vallen.

Figuur 29: Aantal scholen per scenario 2021 (N=106).

Het gemiddelde scenario van 2021 is 2,5.

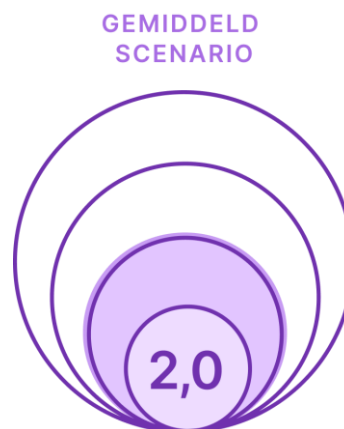
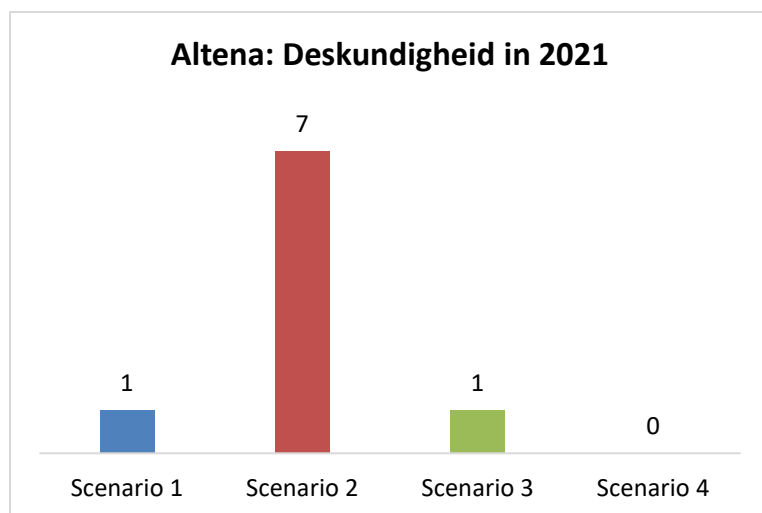

Figuur 30: Gemiddelde Evi score Deskundigheid van de Noord Brabantse scholen 2021.

6.3.2 Gemeentelijke resultaten Deskundigheid

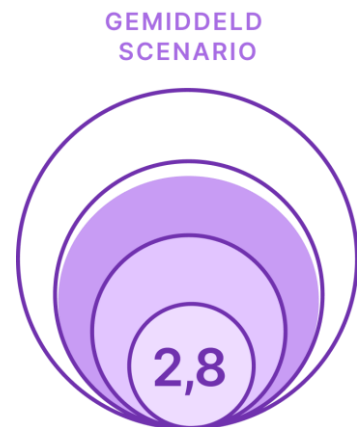
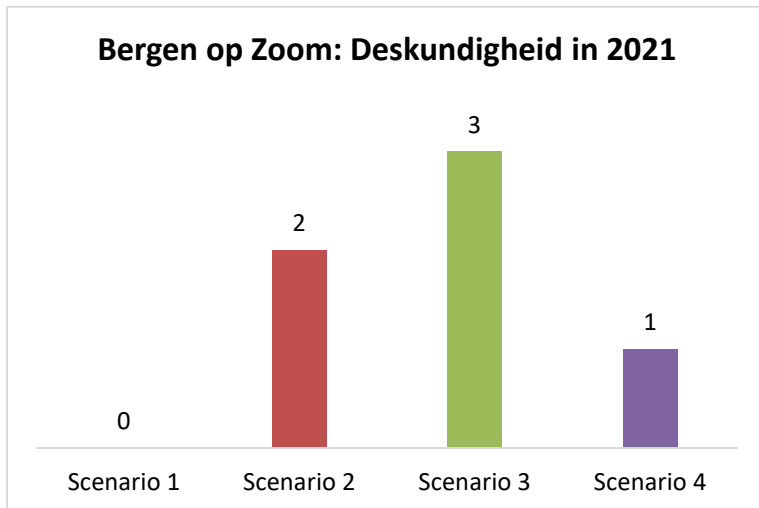
Hieronder is per gemeente uitgesplitst wat het gemiddelde scenario is. Per gemeente is ook aangegeven hoeveel ingevulde Evi's ongeschikt waren omdat het scenario door de school onjuist is ingevuld. Om de anonimiteit te waarborgen zijn alleen de resultaten opgenomen van gemeenten met minimaal vijf respondenten.

Altena: scenario 2,0. (n=9)¹³

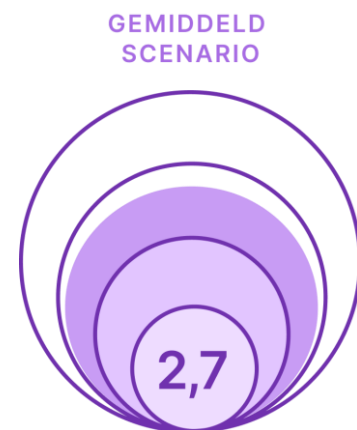
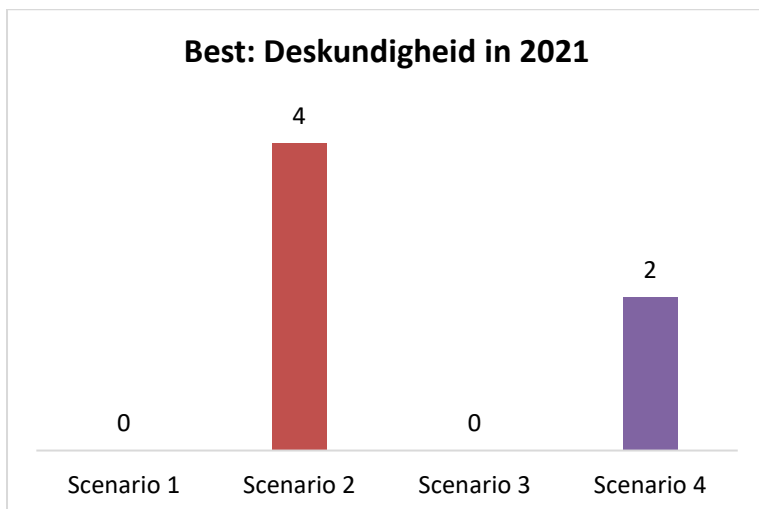

¹³ In de gemeente Altena zijn in 2021 in totaal 10 scholen die de vragenlijst hebben ingevuld. Eén vragenlijst is ongeschikt bevonden doordat de school een onjuist scenario heeft aangevinkt.

Bergen op Zoom: scenario 2,8. (n=7; 1 Evi was ongeschikt)¹⁴

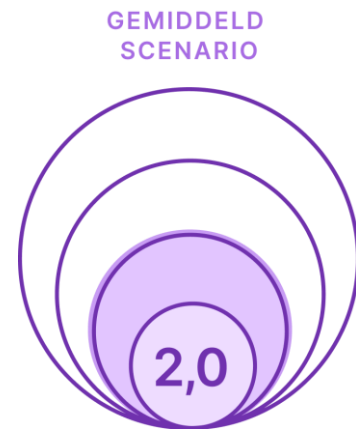
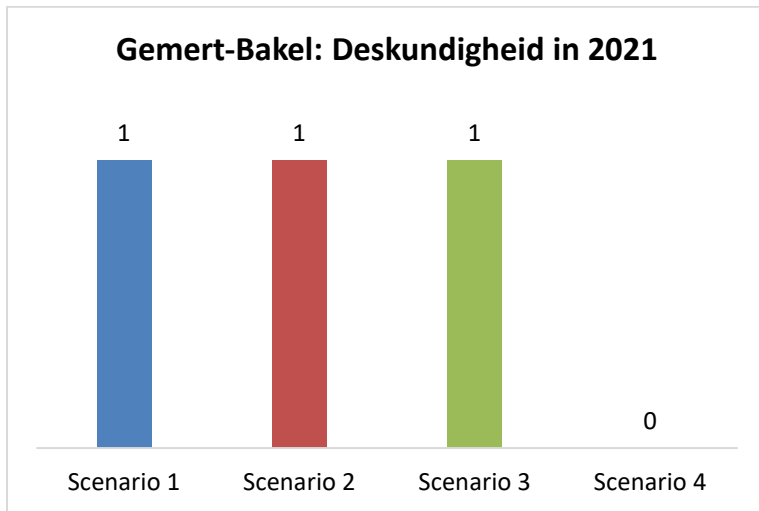
Best: scenario 2,7. (n=7; 1 Evi was ongeschikt)¹⁵

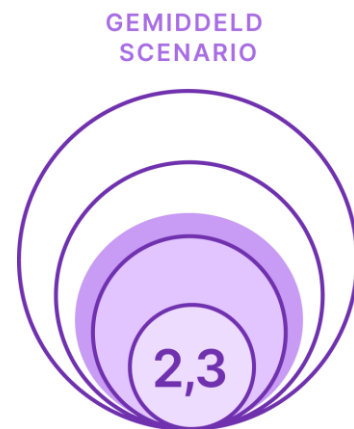
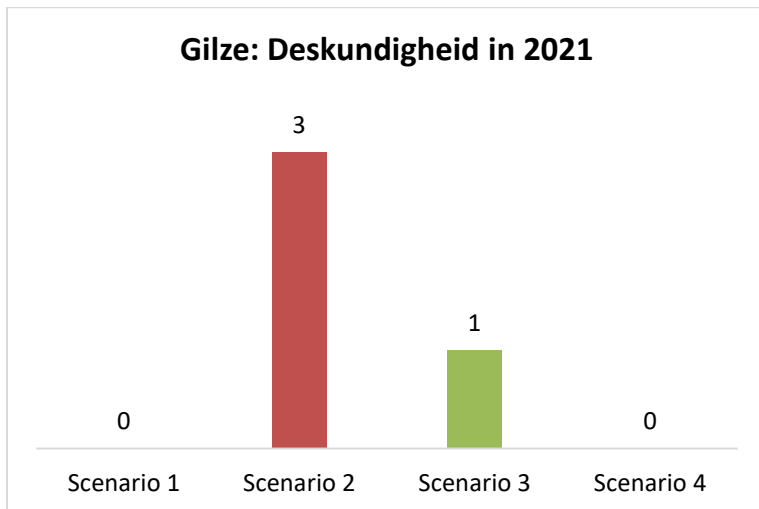
¹⁴ In de gemeente Bergen op Zoom zijn in 2021 in totaal 7 scholen die de vragenlijst hebben ingevuld. Eén vragenlijst is ongeschikt bevonden doordat de school een onjuist scenario heeft aangevinkt.

¹⁵ In de gemeente Best zijn in 2021 in totaal 7 scholen die de vragenlijst hebben ingevuld. Eén vragenlijst is ongeschikt bevonden doordat de school een onjuist scenario heeft aangevinkt.

Gemert-Bakel: scenario 2,0. (n=5; 2 Evi's waren ongeschikt)¹⁶

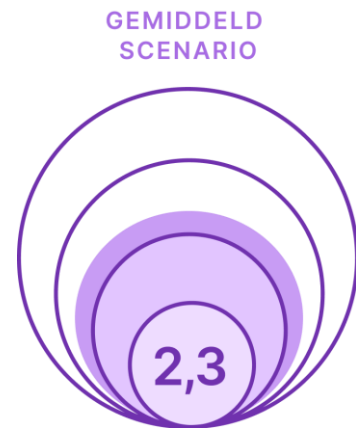
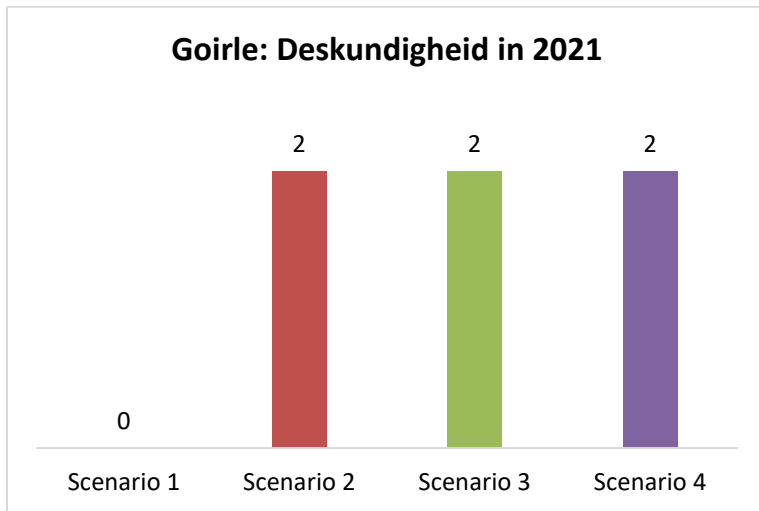
Gilze: scenario 2,3. (n=8; 4 Evi's waren ongeschikt)¹⁷

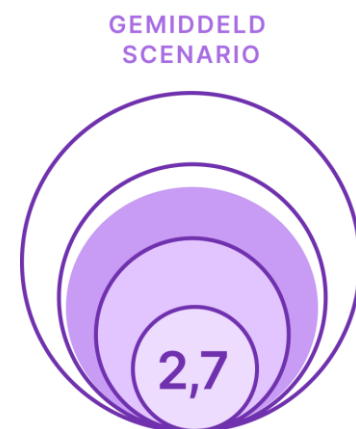
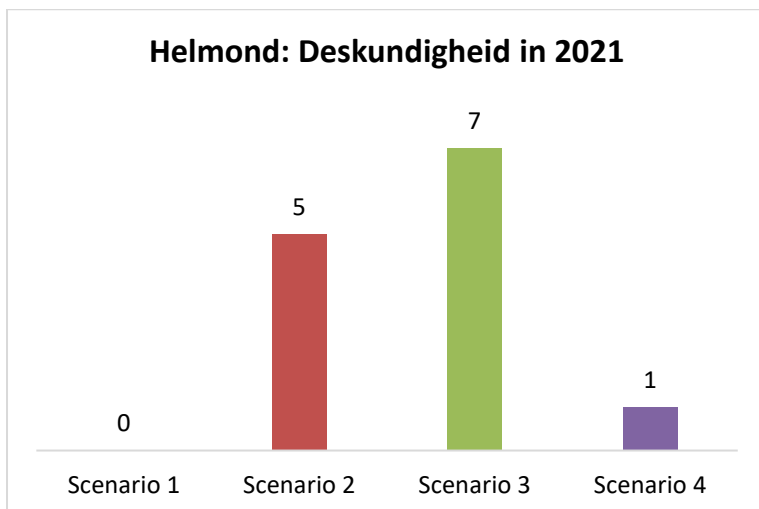
¹⁶ In de gemeente Gemert-Bakel zijn in 2021 in totaal 5 scholen die de vragenlijst hebben ingevuld. Twee vragenlijsten zijn ongeschikt bevonden doordat de school een onjuist scenario heeft aangevinkt.

¹⁷ In de gemeente Gemert-Bakel zijn in 2021 in totaal 8 scholen die de vragenlijst hebben ingevuld. Vier vragenlijsten zijn ongeschikt bevonden doordat de school een onjuist scenario heeft aangevinkt.

Goirle: scenario 2,3. (n=6; 2 Evi's waren ongeschikt)¹⁸

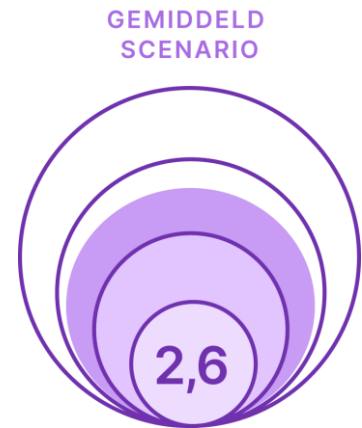
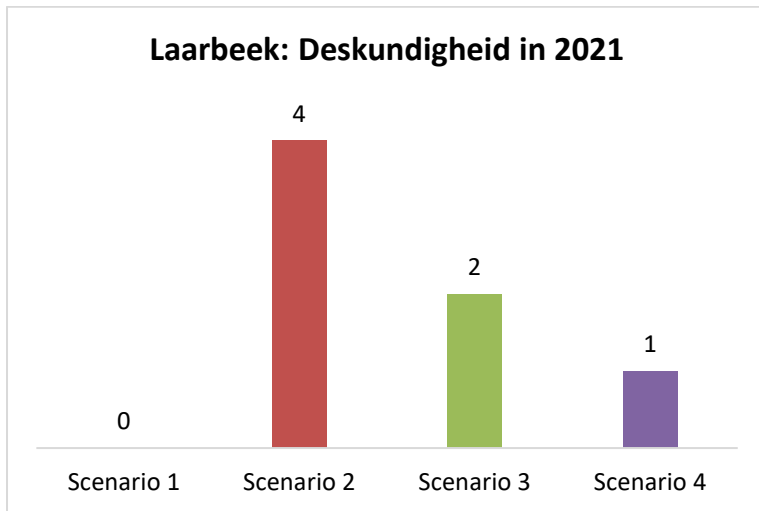
Helmond: scenario 2,7. (n=13)¹⁹

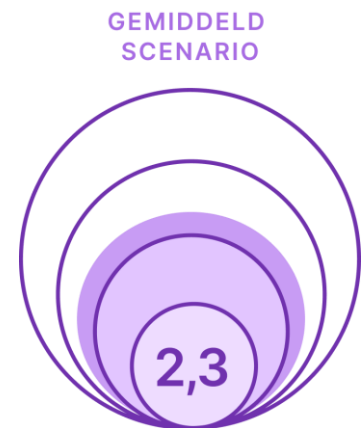
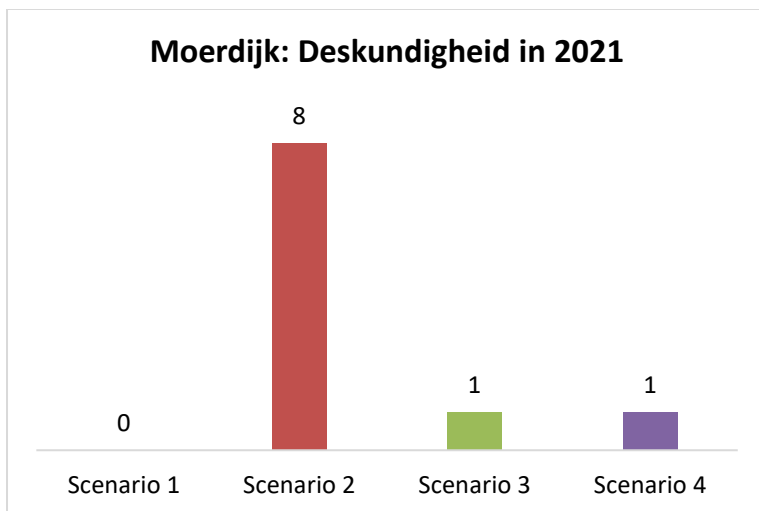
¹⁸ In de gemeente Goirle zijn in 2021 in totaal 6 scholen die de vragenlijst hebben ingevuld. 2 vragenlijsten zijn ongeschikt bevonden doordat de school een onjuist scenario heeft aangevinkt.

¹⁹ In de gemeente Helmond zijn in 2021 in totaal 13 scholen die de vragenlijst hebben ingevuld.

Laarbeek: scenario 2,6. (n=7)²⁰

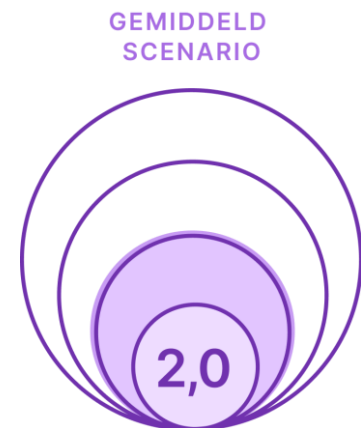
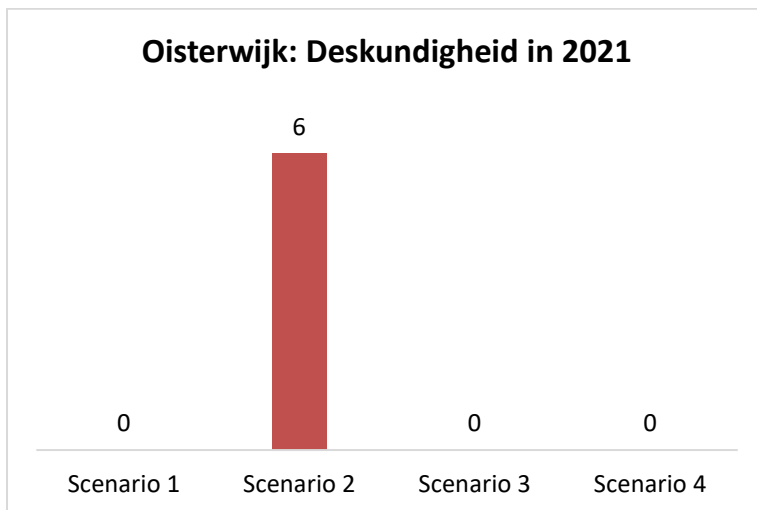

Moerdijk: scenario 2,3. (n=10)²¹

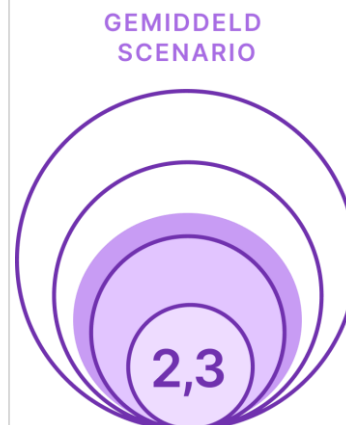
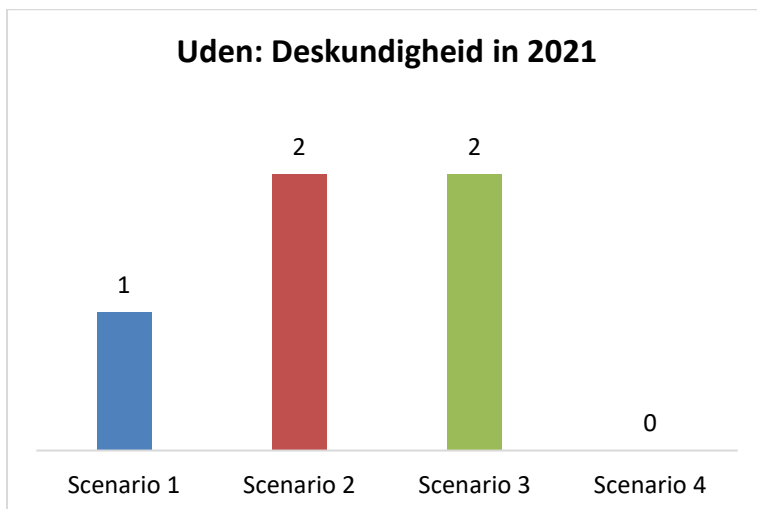

²⁰ In de gemeente Laarbeek zijn in 2021 in totaal 7 scholen die de vragenlijst hebben ingevuld. In de gemeente Moerdijk zijn in 2021 in totaal 10 scholen die de vragenlijst hebben ingevuld.

Oisterwijk: scenario 2,0. (n=6)²²

Uden: scenario 2,3. (n=6; 1 Evi was ongeschikt)²³

6.4 Knelpunten Deskundigheid

In onderstaand figuur komen verschillende knelpunten in de deskundigheid naar voren. De meestgenoemde knelpunten zijn gebrek aan deskundigheid en deskundigheid niet verankerd in team, deze worden respectievelijk 18 en 19 keer genoemd. Ook wordt er acht keer genoemd dat deskundigheid geen prioriteit heeft. Andere knelpunten, zoals extern, financieel, kleine school en problemen in team worden een paar keer genoemd.

De knelpunten die het meeste voorkomen, hebben een directe link met het cultuuronderwijs en kunnen daardoor door de penvoerder beïnvloed worden. Dit gaat om de

²² In de gemeente Gemert-Bakel zijn in 2021 in totaal 6 scholen die de vragenlijst hebben ingevuld.

²³ In de gemeente Uden zijn in 2021 in totaal 6 scholen die de vragenlijst hebben ingevuld. Een vragenlijst is ongeschikt bevonden doordat de school een onjuist scenario heeft aangevinkt.

knelpunten gebrek aan deskundigheid en beleid verankerd in team. Dat de deskundigheid op het gebied van cultuureducatie geen prioriteit heeft bij een aantal scholen heeft enerzijds een directe link met het cultuuronderwijs en is anderzijds van toepassing op het gehele onderwijs en de organisatie van de school. Dit laatste geldt ook voor de knelpunten: problemen in het team, extern, tijdgebrek, financieel, kleine school, geen behoefde of er nog niet aan toe zijn.

Hieronder zijn een paar citaten opgenomen die naar voren kwamen binnen de twee grote thema's: deskundigheid niet verankerd in team en een gebrek aan deskundigheid.

We zetten deze deskundigheid onvoldoende in. Deze mensen staan voor een eigen groep en hun talenten zijn beperkt beschikbaar voor overige groepen. De deskundigheid is beperkt omdat het gebaseerd is op persoonlijke hobby/talent. Zij zijn niet geschoold dit als kunstvakdocent in te zetten. We zien dat we te weinig verschillende vormen van cultuuronderwijs dekken met eigen medewerkers.

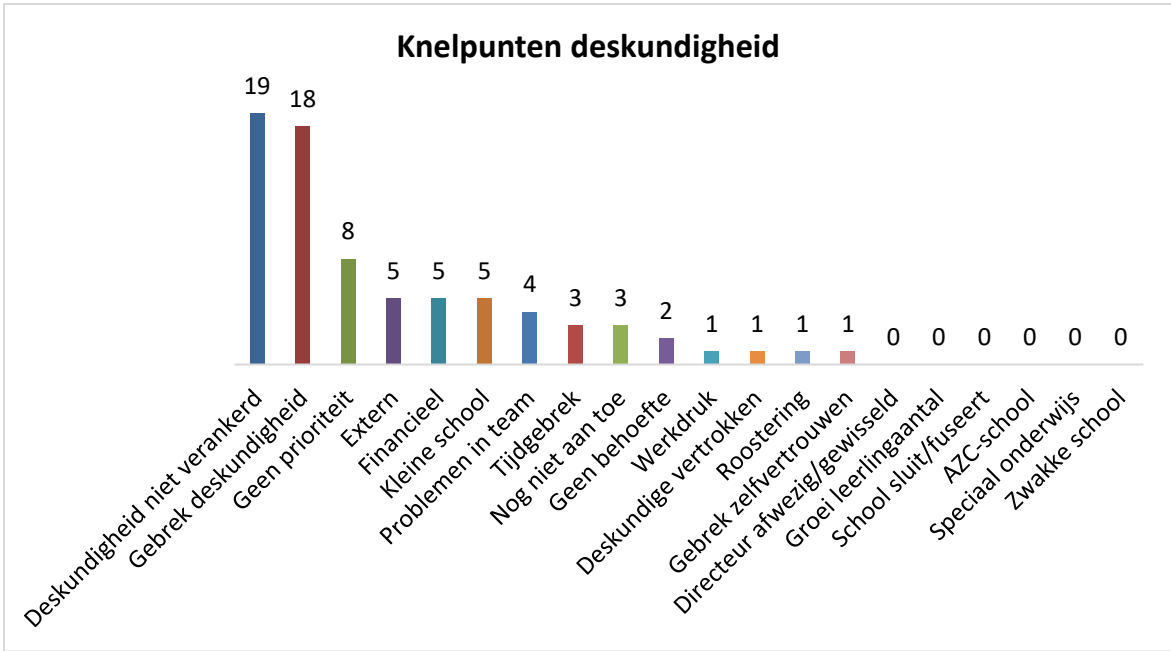
We weten wat we in huis hebben, maar we doen er niks mee. De plannen zijn al regelmatig gemaakt, maar door verschillende factoren gaat dat steeds niet door. De deskundigheid is vanuit persoonlijke interesses.

Uit bovenstaande citaten komt sterk het beeld naar voren dat er wel deskundigheid in de scholen aanwezig lijkt te zijn, maar dat deze vaak gebonden is aan individuen die daarvoor niet altijd geschoold zijn. De deskundigheid kan daardoor ook bestaan uit zelfaangeleerde deskundigheid en geen professionele deskundigheid. Wat de vraag oproept wat deskundigheid voor een school inhoudt.

Andere scholen geven aan dat de deskundigheid die bij individuen ligt daar soms ook blijft liggen en niet overgeheveld kan worden naar het team:

[A] is bij ons de muzikspecialist, maar zij wil niet buiten de klas uren maken om verder de discipline over te brengen, omdat ze zo weinig voor de groep staat. Toen ze begon aan de opleiding dacht ze daar anders over. [B] is privé actief in keramiek, maar deelt dit niet actief met school, misschien moeten we haar een grotere rol geven en in gesprek gaan hoe ze het zelf voor zich ziet.

Tenslotte specificeren veel scholen niet op welk gebied ze een gebrek aan deskundigheid missen of waar en waardoor deskundigheid niet verankerd is in het team, maar geven ze wel aan dat ze "expertise missen in de brede zin".

Figuur 31: Knelpunten deskundigheid

7. Programma

Dit hoofdstuk laat de resultaten van dit jaar zien op het gebied van het programma. De knelpunten die scholen tegen komen op het onderdeel Programma worden ook besproken. Als laatste volgt een evaluatie en advies over de beschreven resultaten.

7.1 Samenvatting

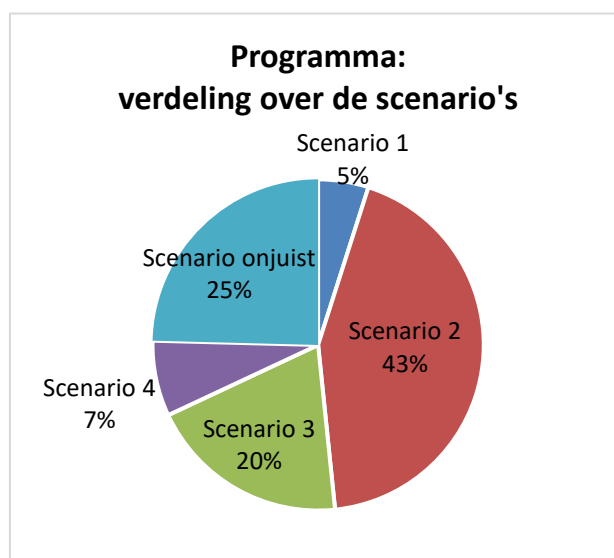
De meestvoorkomende onderwijsvormen op de deelnemende scholen zijn jaarlijks terugkerende activiteiten, zoals projectweken, en excursies. Wel is er een verschil tussen de onderbouw en de bovenbouw; in de onderbouw zijn de activiteiten vaker gekoppeld aan een thema, terwijl de bovenbouw meer werkt met projecten en workshops. De kunstvormen die het meest worden aangeboden zijn Muziek (113 scholen) en Beeldend (116 scholen).

Op het thema Programma bevindt 19% van de scholen zich in scenario 3 of 4, wat wil zeggen dat zij bewust samenhang aanbrengen in hun cultuuronderwijs. De meeste van deze scholen, 76%, zijn tevreden over het scenario waarin zij zich bevinden, 20% is hier neutraal over en 4% is ontevreden.

Een veelvoorkomende manier om samenhang aan te brengen is door middel van een leerlijn. 8 scholen (35%) hebben een eigen leerlijn ontwikkeld, in totaal 65% van de

scholen in scenario 3 of 4 heeft een leerlijn. De meestvoorkomende leerlijnen behandelen literatuur (8 scholen), muziek (7 scholen) en beeldend (6 scholen). Daarnaast geven 8 scholen aan een vakoverstijgende leerlijn te hebben. 18 scholen (78%) geven aan de ambitie te hebben leerlijnen verder te ontwikkelen. 4 scholen hebben een hulpvraag aan de penvoerder op het gebied van het programma.

Een opvallend punt in de vragenlijst is dat 35% van de scholen in dit scenario aangeeft de ontwikkeling van hun leerlingen *niet* te volgen. Scholen die dat wel doen gebruiken hiervoor een leerlingvolgsysteem (15%), een papieren portfolio (13%) of een digitaal portfolio (8%). Een kwart van de scholen volgt de leerlingen op een andere manier, door rapporten of observaties.

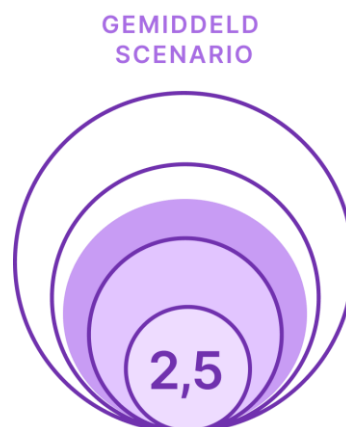
22 scholen (18%) bevinden zich in scenario 2 en hebben dus een enigszins samenhangend cultuuronderwijs. 63% van deze scholen is tevreden over hun scenario, 27% is neutraal en 5% is ontevreden. De samenhang in het programma bij deze scholen is gebaseerd op 'een eigen manier' (6 scholen) of door middel van een cultuurmenu (4 scholen). De meeste scholen in scenario 2, 68%, wil hun programma verder ontwikkelen, de overige 32% wil dat niet. 8 scholen in dit scenario heeft een hulpvraag aan de penvoerder.

Het aantal scholen dat de ontwikkeling van de leerlingen niet volgt is in dit scenario nog groter: 47%. Van de scholen die de ontwikkeling wel volgen gebruiken de meeste (26%) rapporten of gesprekken; overige scholen gebruiken een leerlingvolgsysteem (15%) of een papieren (9%) of digitaal (9%) portfolio.

Een kleine groep scholen (5%) heeft geen samenhangend cultuuronderwijs en bevindt zich dus in scenario 1. De meeste daarvan zijn ontevreden (33%) of neutraal (33%) hierover; 17% geeft aan wel tevreden te zijn. Alle scholen in scenario 1 geven aan hun programma verder te willen ontwikkelen. 4 van de 6 scholen in dit scenario hebben een hulpvraag voor de penvoerder.

In lijn met het bovenstaande is het aantal scholen dat de ontwikkeling van de leerlingen niet volgt in dit scenario het grootst: 83%. De overige scholen volgen de ontwikkeling door middel van rapporten of 'op eigen wijze'.

69 scholen hadden een onjuist scenario aangevinkt. De gegevens van deze scholen zijn niet meegenomen in bovenstaande en onderstaande resultaten. Veel scholen hebben zichzelf bij het invullen lager ingedeeld dan op grond van de deelresultaten had gemoeten (zie ook par. 7.3 hieronder). Zouden deze resultaten wel zijn meegenomen, dan zou het aandeel scholen in scenario 3 en 4 groter zijn geweest. Voor een buitenstaander hebben de meeste scholen hun programma, met andere woorden, goed op orde en brengen hier ook samenhang in aan.

Figuur 32: Gemiddelde Evi score Programma van de Noord Brabantse scholen 2021.

7.2 Programma in beeld

De scholen wordt gevraagd om naar hun programma voor cultuuronderwijs te kijken en aan te geven in welk scenario zij zich het meest herkennen.

Scenario 1

- De programmaonderdelen vertonen geen samenhang.
- Activiteiten vinden incidenteel plaats en worden gekozen op initiatief van individuele leerkrachten.

Scenario 2

- De programmaonderdelen zijn enigszins op elkaar afgestemd, bijvoorbeeld in de vorm van een methode, cultuurmenu of projectweek.
- Hiervoor reserveren we tijd en middelen in.

Scenario 3

- We brengen – vanuit zelfbenoemde doelen – bewust samenhang aan in de programmaonderdelen door bijvoorbeeld verbinding met andere vakken of een leerling van groep 1 t/m 8.
- Hiervoor reserveren we structureel tijd en middelen.

Scenario 4

- We brengen – vanuit zelfbenoemde doelen – bewust samenhang aan in de programmaonderdelen door bijvoorbeeld samenhang met andere vakken en een leerlijn van groep 1 t/m 8.
- Ook maken we verbinding met buitenschoolse activiteiten, de voorschoolse educatie of het voortgezet onderwijs.
- We reserveren hiervoor structureel voldoende tijd en middelen.

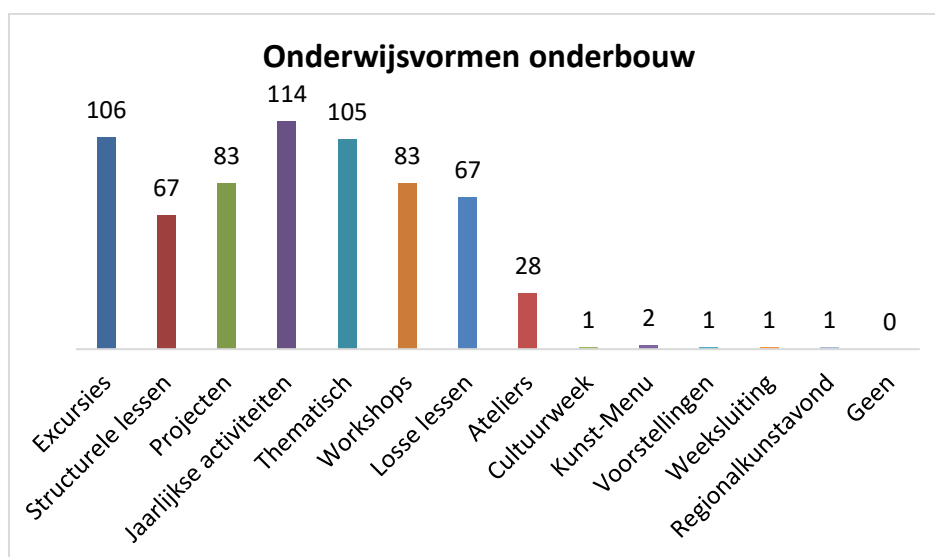
Onderstaande analyse is opgedeeld in drie verschillende groepen: scholen die bewust samenhang aanbrenge(n) in hun cultuuronderwijs (scenario 3 en 4), scholen met enigszins samenhangend cultuuronderwijs (scenario 2) en scholen zonder samenhangend cultuuronderwijs (scenario 1).

7.2.1 Onderwijsvormen

In de onder- en bovenbouw worden grotendeels hetzelfde soort onderwijsvormen gebruikt in het cultuuronderwijs, maar er zijn ook verschillen. De meest voorkomende onderwijsvormen zijn:

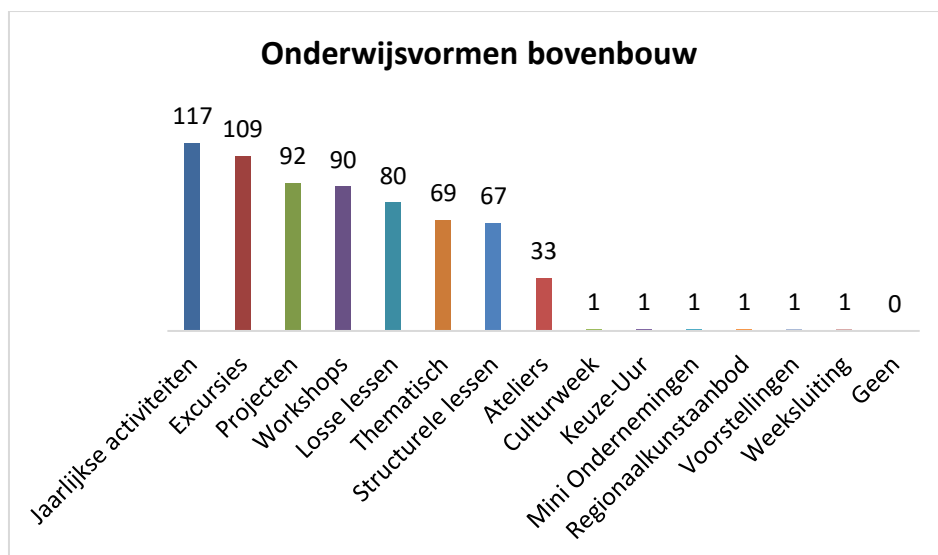
Onderbouw	Bovenbouw
1. Jaarlijkse activiteiten (114 scholen)	1. Jaarlijkse activiteiten (117 scholen)
2. Excursies (106 scholen)	2. Excursies (109 scholen)
3. Thematisch (105 scholen)	3. Projecten (92 scholen)
	4. Workshops (90 scholen)

Onderstaand figuur laat zien hoe vaak bepaalde onderwijsvormen worden genoemd door de scholen wanneer het gaat om cultuuronderwijs in de onderbouw.

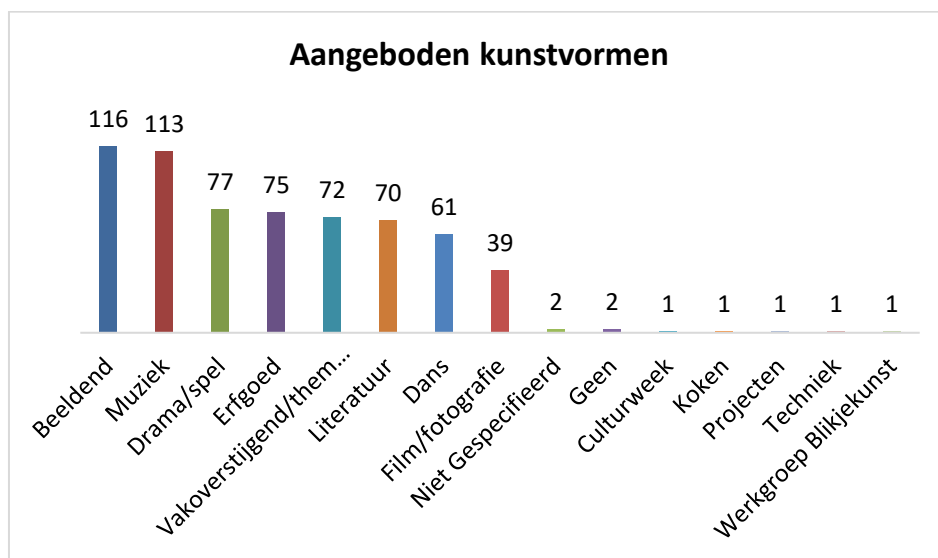
Figuur 33: Onderwijsvormen onderbouw

Onderstaand figuur laat zien hoe vaak bepaalde onderwijsvormen worden genoemd door de scholen wanneer het gaat om cultuuronderwijs in de bovenbouw.

Figuur 34: Onderwijsvormen bovenbouw

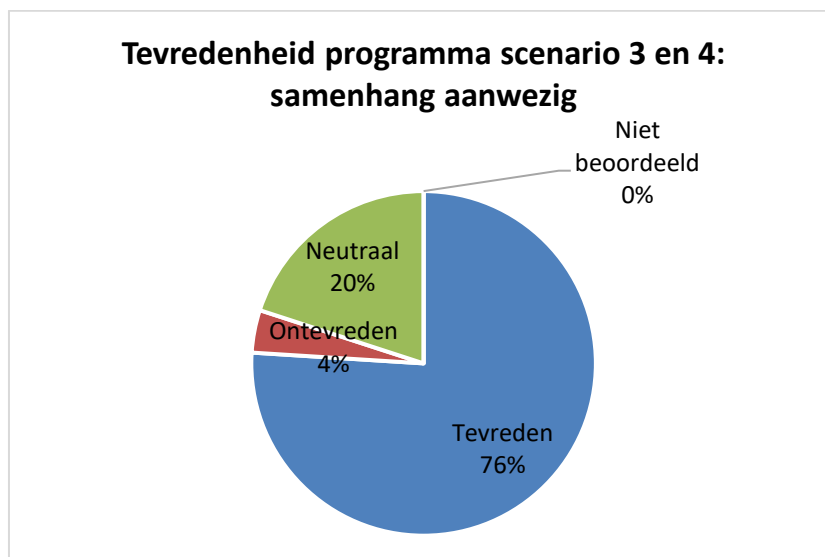
Onderstaand figuur laat zien hoe vaak bepaalde kunstvormen worden genoemd in relatie tot het programma van de school. De meest voorkomende kunstvormen zijn Beeldend (116 scholen) en Muziek (113 scholen), maar ook Drama, Erfgoed, Literatuur en Dans komend vaker voor, evenals vakoverstijgende projecten.

Figuur 35: Aangeboden kunstvormen

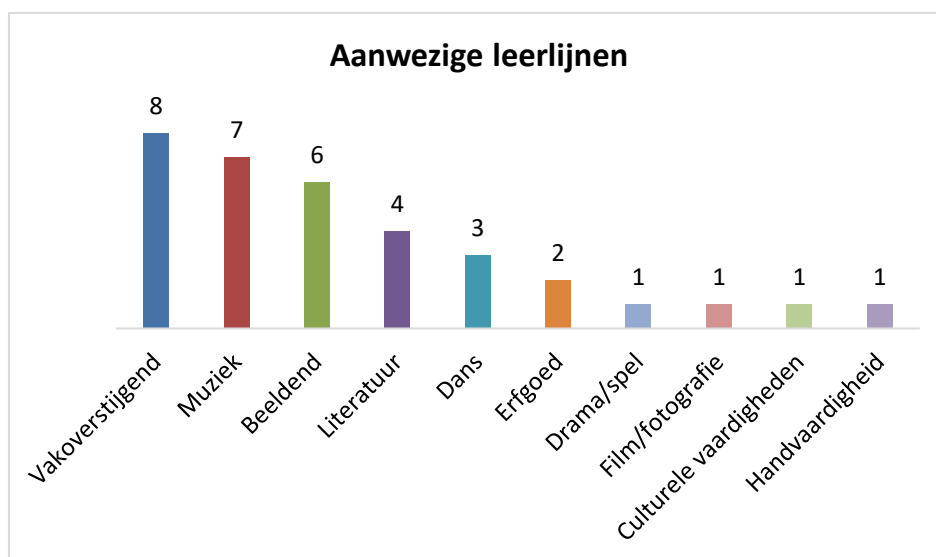
7.2.2 Scholen die bewust samenhang aanbrengen in hun cultuuronderwijs (scenario 3 en 4)

18,9% van alle 122 scholen brengen bewust samenhang aan in hun cultuuronderwijs: 17 scholen bevinden zich in scenario 3 en 6 scholen bevinden zich in scenario 4. Het merendeel van deze scholen, 76%, is tevreden met dit scenario, slechts 4% is ontevreden.

Figuur 36: Procentuele verdeling tevredenheid over Programma in scenario 3 en 4

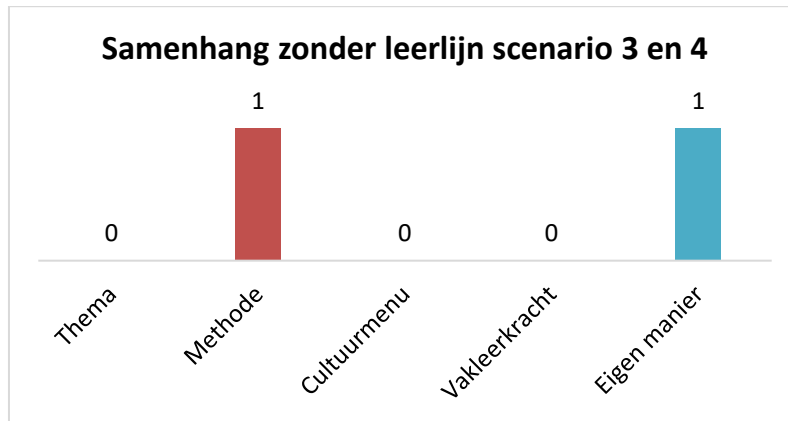
17 scholen geven expliciet aan dat er problemen zijn met het uitvoeren van de leerlijn en 12 scholen geven expliciet aan dat er problemen zijn met het opstellen van een leerlijn. Onderstaand figuur laat zien hoeveel scholen aangeven dat ze een leerlijn voor een van de kunstvormen hebben. 8 scholen hebben een vakoverstijgende leerlijn; verder komen de meeste leerlijnen voor in de vakken beeldend (6 scholen), muziek (7 scholen), en in mindere mate literatuur (4 scholen).

Figuur 37: Aanwezige leerlijnen scenario 3 en 4

Van deze leerlijnen zijn er 8 zelf ontworpen, 6 scholen gebruiken een bestaande leerlijn en 1 school geeft aan een gedeelde of gezamenlijke leerlijn te gebruiken. Zoals in onderstaand figuur te zien is

gebruikt 1 school in plaats van een leerlijn een methode en heeft 1 andere school een eigen manier gevonden.

Figuur 38: Samenhang zonder leerlijn scenario 3 en 4

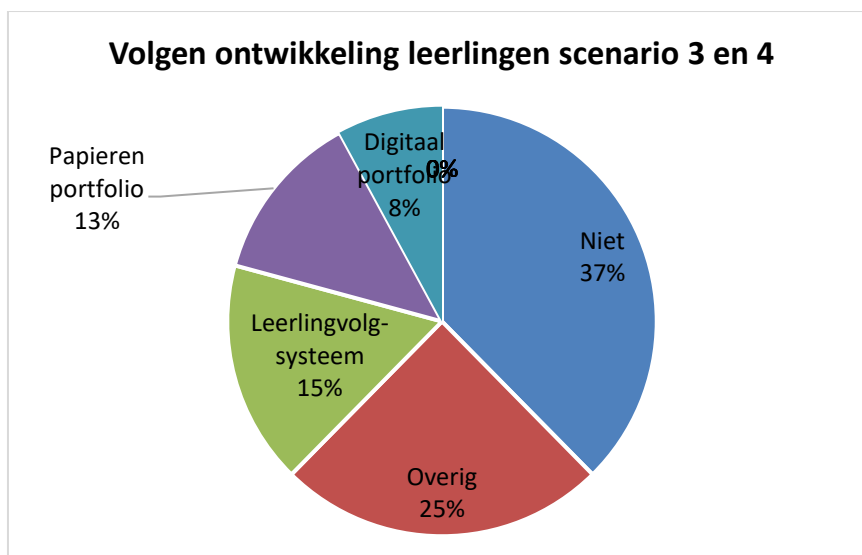
Van de scholen uit deze groep willen er 18 (69%) zich verder ontwikkelen; 5 scholen (19%) geeft aan dat niet te willen. De overige scholen, 3 in totaal, hebben hun ontwikkeling dusdanig geborgd dat verdere ontwikkeling in hun ogen niet nodig is.

De grootste groep (8 scholen, 38%) wil zich ontwikkelen door overleg binnen het eigen team: “Door aanscherping van ons beleidsplan en structurele evaluatie van ons culturele proces willen we onszelf verbeteren/verder ontwikkelen.” 7 van de scholen die zich verder willen ontwikkelen (33%) weet ook al hoe en schakelt daarbij een externe partij in, zoals deze school: “We hebben als stichting een eigen cultuurbureau die ons hierin begeleidt.” 2 van deze scholen (10%) wil zich ontwikkelen door het opleiden van deskundigen, zoals deze school:

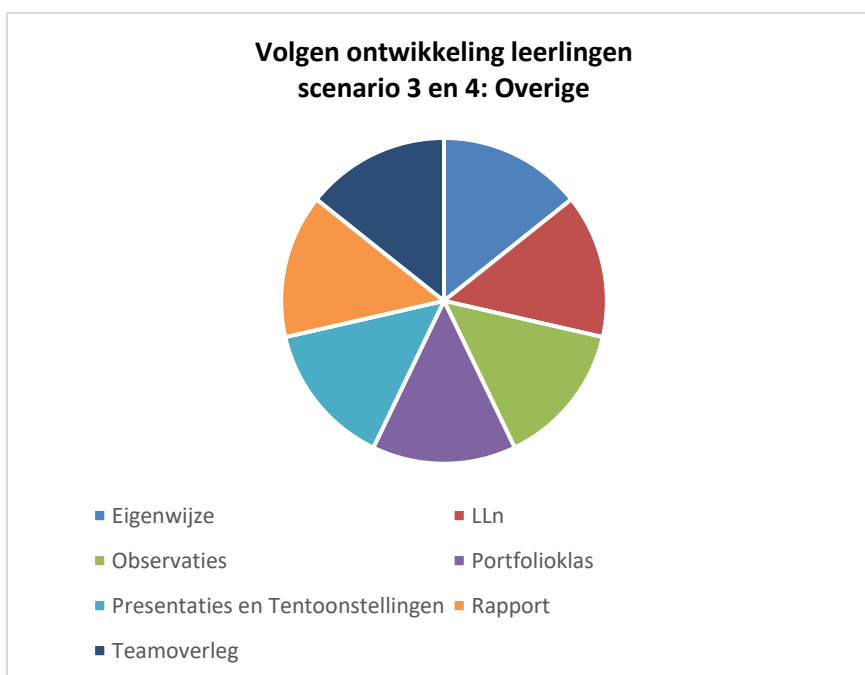
Intensievere samenwerking met culturele partners. Bovenschoolse cultuurbegeleiders die stichingsbreed mooie projecten opzetten. Bovenschools netwerk van icc'ers die welkaar inspireren en pareltjes uitwisselen.

Een laatste school uit deze groep richt zich op het implementeren van een nieuwe lesmethode en scholing voor het team. Er zijn tot slot 3 scholen (14%) die niet weten hoe ze zich verder zouden kunnen ontwikkelen.

Onderstaand figuur laat zien hoe (en of) de scholen de ontwikkeling van hun leerlingen op het gebied van cultuuronderwijs volgen. Opnieuw is het relatief grote aandeel van scholen dat aangeeft de ontwikkeling van de leerlingen niet te volgen opvallend, zeker voor scholen in scenario 3 en 4.

Figuur 39: Procentuele verdeling volgen ontwikkeling leerlingen scenario 3 en 4

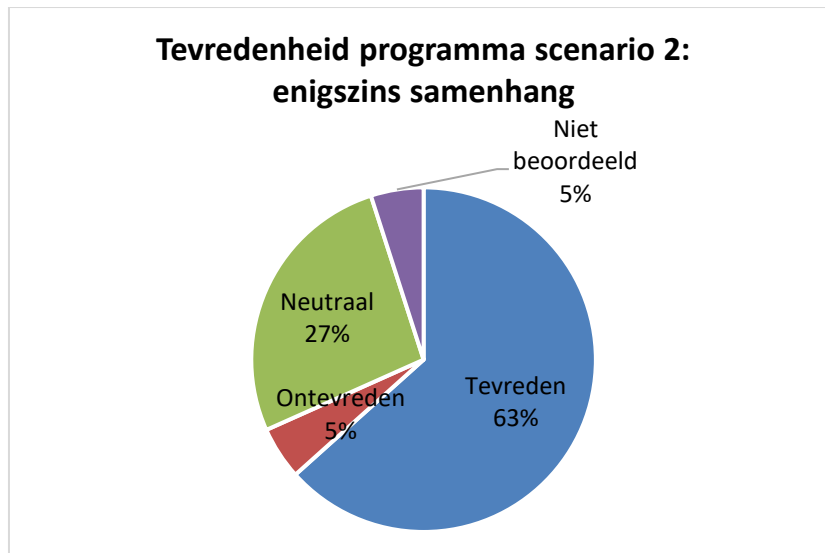

Figuur 40: Verdeling van de antwoorden onder 'Overige'

Vier scholen hebben een hulpvraag voor de penvoerder.

7.2.3 Scholen met enigszins samenhangend cultuuronderwijs (scenario 2)

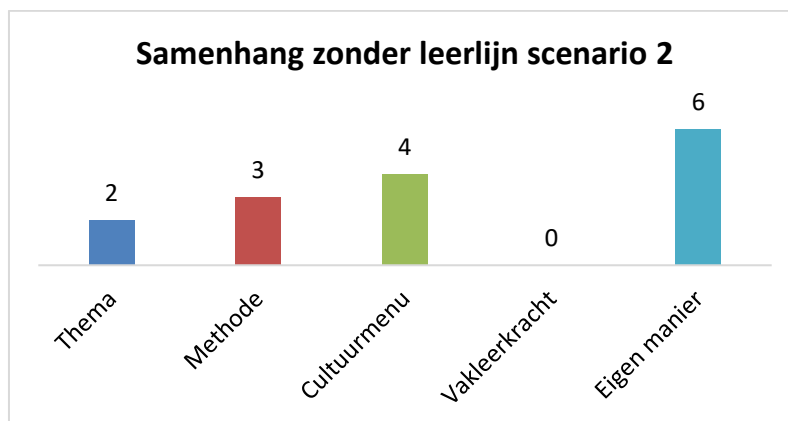
Van alle deelnemende scholen bevinden 22 (18%) zich in scenario 2. De meeste scholen (63%) zijn daar tevreden over, 27% is neutraal en 5% is ontevreden, zoals in onderstaande figuur te zien is.

Figuur 41: Procentuele verdeling tevredenheid over Programma in scenario 2

3 scholen uit deze groep geven expliciet aan dat er problemen zijn met de uitvoering van een leerlijn; 1 school geeft expliciet aan dat er problemen zijn met het opstellen van een leerlijn.

Onderstaand figuur laat zien hoe de scholen hun samenhang aanbrengen, en hoe vaak deze manieren van samenhang aanbrengen voorkomen. De meestvorkomende manier van samenhang is een eigen manier (6 scholen) en door het gebruik van een cultuurmenu (4 scholen).

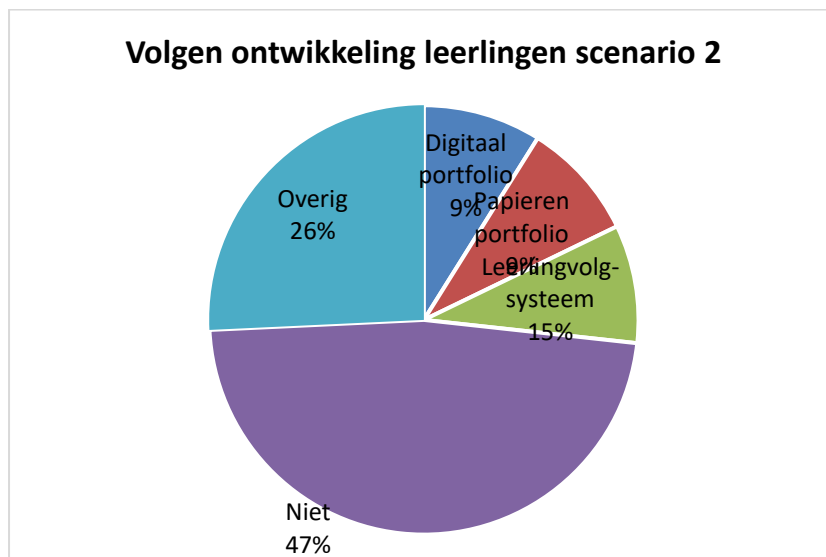

Figuur 42: Samenhang zonder leerlijn scenario 2

15 scholen (54% van deze groep) willen zich verder ontwikkelen; voor 7 scholen (25%) geldt dat niet. 6 scholen (21%) geven aan dat ze zich niet verder willen ontwikkelen omdat ze hun ontwikkeling al geborgd hebben.

Van de scholen die zich verder willen ontwikkelend doen 5 (39%) dat in het teamoverleg, 2 (15%) door teamscholing en 2 (15%) met externe ondersteuning. 4 van deze scholen (31%) wil wel, maar weet niet hoe.

Onderstaand figuur laat zien hoe (en of) de scholen de ontwikkeling van hun leerlingen op het gebied van cultuuronderwijs volgen. De meeste scholen (47%) doet dat niet, 26% doet dat via het rapport of in gesprekken en 15% gebruikt hiervoor het leerlingvolgsysteem. De overige scholen gebruiken een portfolio, hetzij op papier (9%), dan wel digitaal (9%).

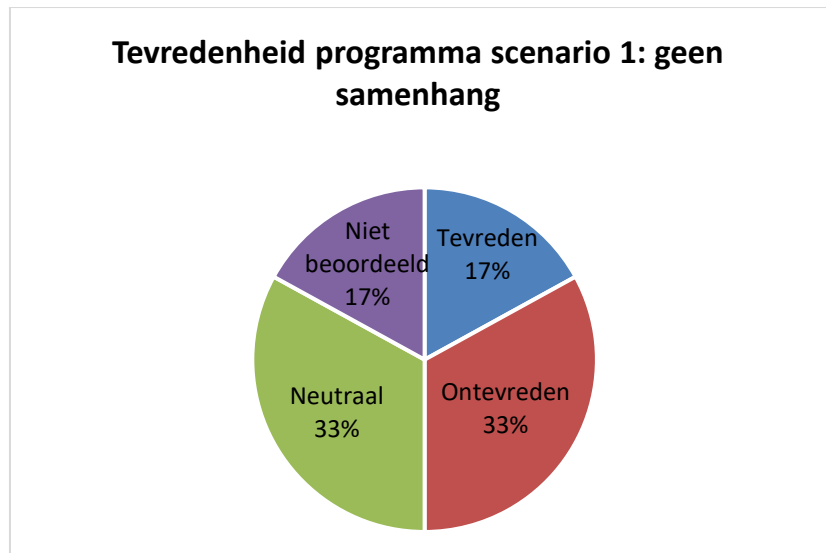

Figuur 43: Procentuele verdeling volgen ontwikkeling leerlingen scenario 2

8 scholen uit scenario 2 hebben een hulpvraag voor de penvoerder.

7.2.4 Scholen zonder samenhangend cultuuronderwijs (scenario 1)

6 scholen (5% van het totaal) bevinden zich in deze groep. De meeste scholen zijn hierover neutraal (33%) of ontevreden (33%); 17% is tevreden en de overige scholen hebben deze vraag niet beantwoord, zoals in onderstaande figuur te zien is.

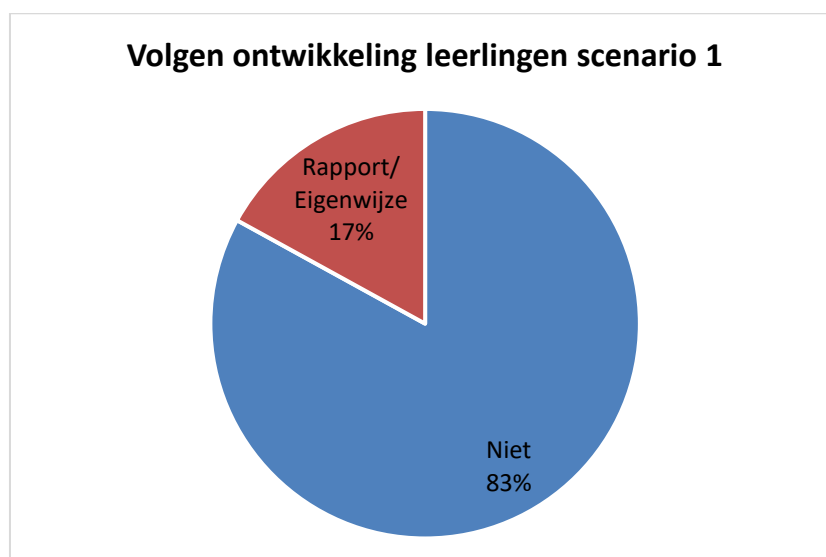

Figuur 44: Procentuele verdeling tevredenheid over Programma in scenario 1

3 scholen uit deze groep geven expliciet aan dat er problemen zijn met de uitvoering van een leerlijn; 2 scholen geven expliciet aan dat er problemen zijn met het opstellen van een leerlijn.

Alle 6 scholen uit deze groep wil zich op het vlak van het programma verder ontwikkelen. Daarvoor vinden zij allemaal het teamoverleg de beste manier.

Onderstaand figuur laat zien dat de meeste scholen (83%) de ontwikkeling van hun leerlingen op het gebied van cultuuronderwijs niet volgen. Scholen die dat wel doen, doen dat allemaal via het rapport of 'op eigen wijze'.

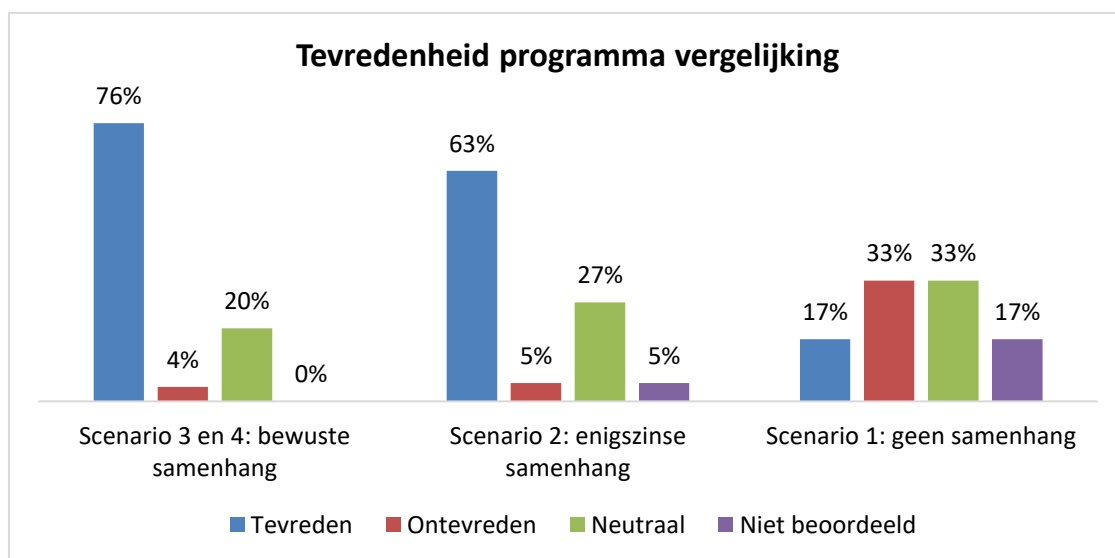

Figuur 45: Procentuele verdeling volgen ontwikkeling leerlingen scenario 1

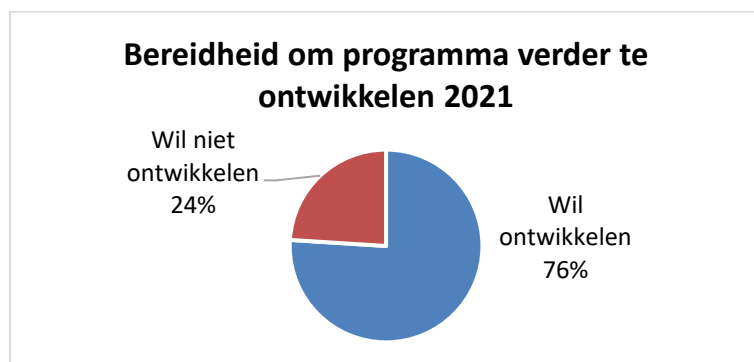
4 van de 6 scholen hebben een hulpvraag voor de penvoerder.

7.2.5 2021 modellen

Onderstaande figuren vatten de resultaten van de vier scenario's samen op de punten tevredenheid en bereidheid tot verder ontwikkelen. Te zien is dat de tevredenheid samenhangt met het scenario (hoe hoger, hoe tevredener) en dat de overgrote meerderheid de ambitie heeft zich verder te ontwikkelen.

Figuur 46: Procentuele verdeling vergelijking tevredenheid Programma

Figuur 47: Bereidheid om programma te ontwikkelen 2021

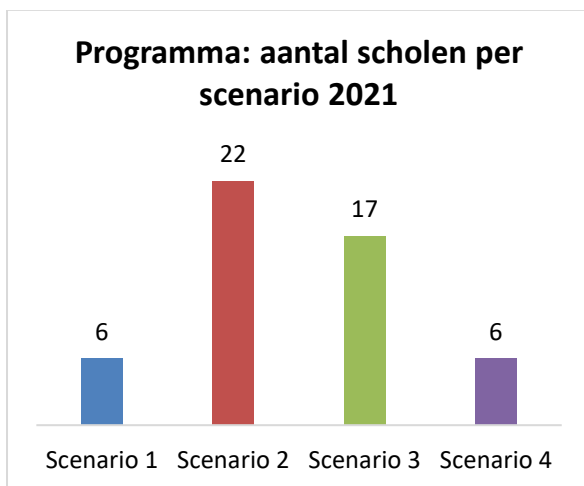
7.3 Resultaten: Programma

In de paragrafen over scenario's 3 en 2, en 1 hierboven hebben we geen onjuiste scenario's opgenomen. Van de 122 scholen hebben 71 scholen hun scenario niet correct geëvalueerd. De reden daarvoor is dat de meeste scholen die zichzelf evalueren als behorend tot scenario 2, in plaats daarvan in scenario 3 of 4 hadden moeten zitten. Zo gaven 18 scholen aan dat ze wel een leerlijn

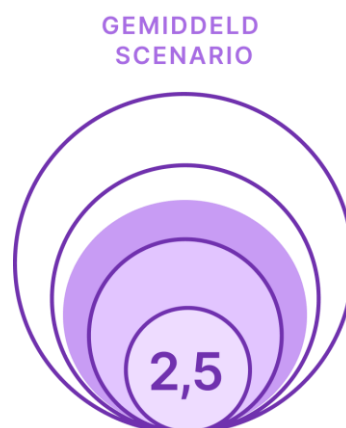
hadden, maar gaven ze zichzelf toch een 1 of 2 als scenario, terwijl dit dan minimaal 3 dient te zijn. Veel scholen hebben dus hun bestaande programma ondergewaardeerd.

7.3.1 Provinciale resultaten Programma

In onderstaand diagram is te zien dat de groep scholen in scenario 2 de grootste is, gevolgd door scenario 3. Het gemiddelde scenario in 2021 was 2,5. Dit biedt, ook gezien de ambities van de scholen zelf, ruimte voor ontwikkeling in de komende jaren. Ook het gegeven dat veel scholen zichzelf onderschatten qua scenario (en daardoor een verkeerd scenario aanvinken) kan positief worden geïnterpreteerd: deze scholen zien wellicht juist door de manier waarop ze met cultuuronderwijs bezig zijn, de punten waarop het (nog) beter kan heel scherp.

Figuur 48: Aantal scholen per scenario 2021 (N=122).

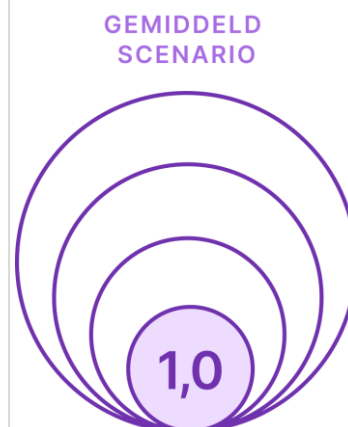
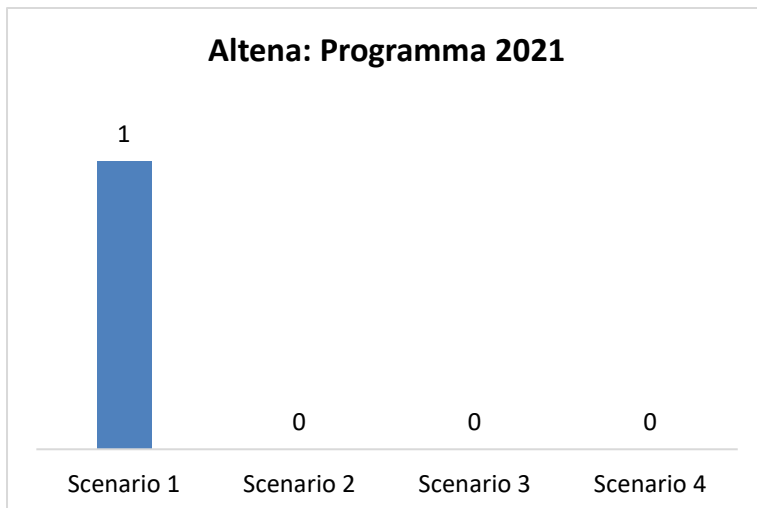

Figuur 49: Gemiddelde Evi score Programma van de Noord-Brabantse scholen 2021

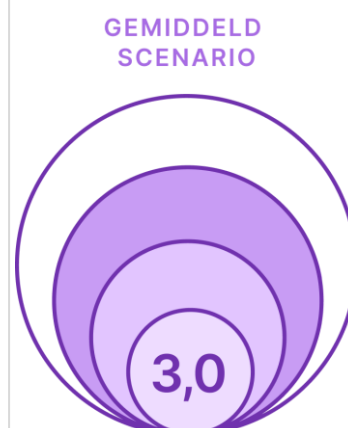
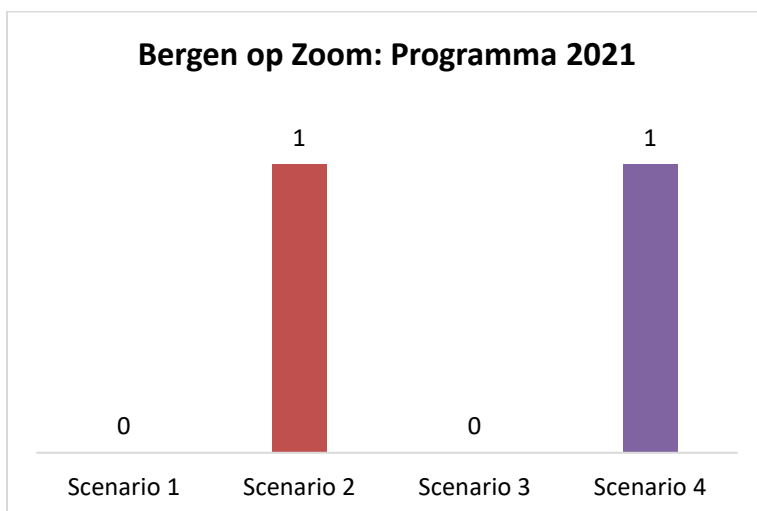
7.3.2 Gemeentelijke resultaten Programma

Hieronder is per gemeente uitgesplitst wat het gemiddelde scenario is. Per gemeente is ook aangegeven hoeveel ingevulde Evi's ongeschikt waren omdat het scenario door de school onjuist is ingevuld. Om de anonimiteit te waarborgen zijn alleen de resultaten opgenomen van gemeenten met minimaal vijf respondenten.

Altena: scenario 1 (n=10; 9 Evi's waren ongeschikt)²⁴

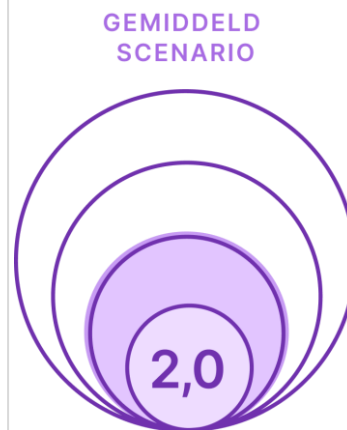
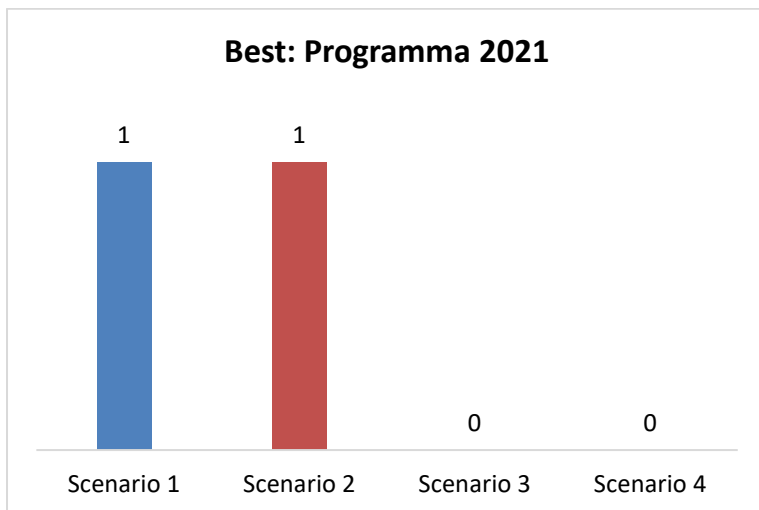
Bergen op Zoom: scenario 3 (n=7; 5 Evi's waren ongeschikt)²⁵

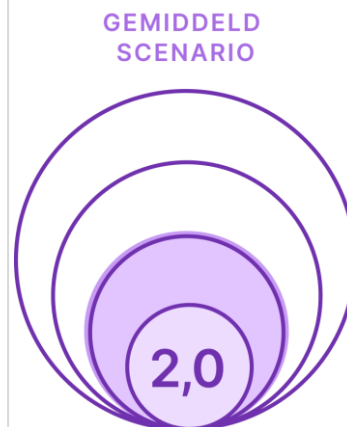
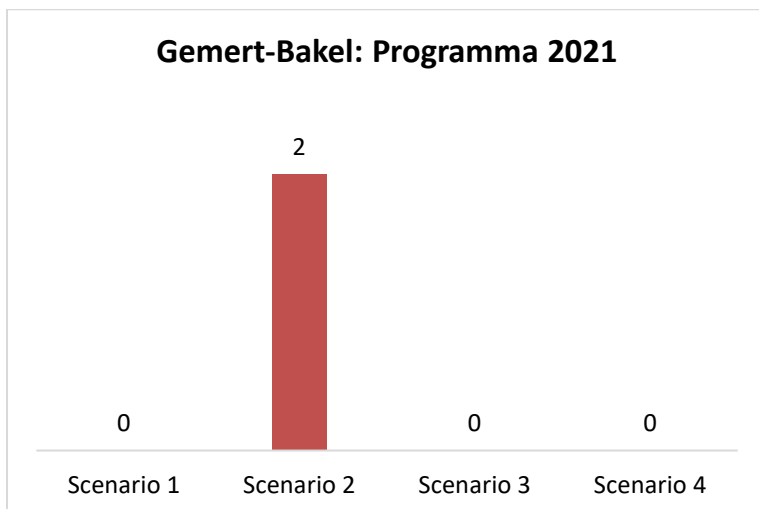
²⁴ In de gemeente Altena zijn in 2021 in totaal 10 scholen die de vragenlijst hebben ingevuld. Negen vragenlijsten zijn ongeschikt bevonden doordat de school een onjuist scenario heeft aangevinkt.

²⁵ In de gemeente Bergen op Zoom zijn in 2021 in totaal 7 scholen die de vragenlijst hebben ingevuld. Vijf vragenlijsten zijn ongeschikt bevonden doordat de school een onjuist scenario heeft aangevinkt.

Best: scenario 2 (n=7; 5 Evi's waren ongeschikt)²⁶

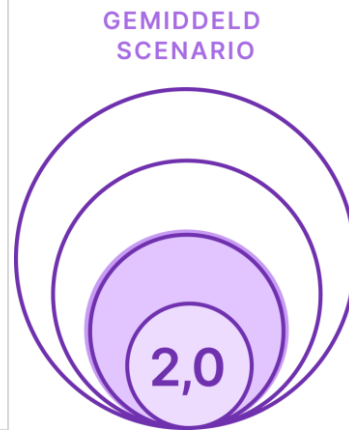
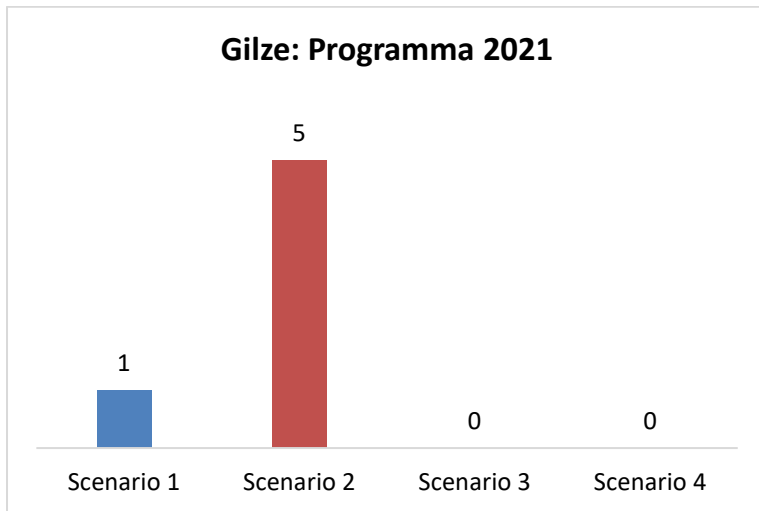
Gemert-Bakel: scenario 2 (n=5; 3 Evi's waren ongeschikt)²⁷

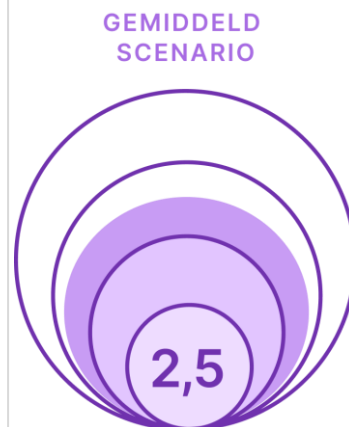
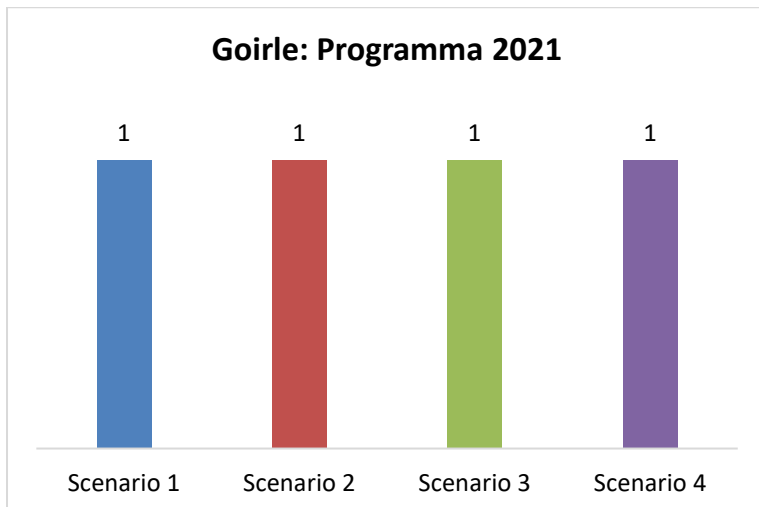
²⁶ In de gemeente Best zijn in 2021 in totaal 7 scholen die de vragenlijst hebben ingevuld. Vijf vragenlijsten zijn ongeschikt bevonden doordat 4 scholen een onjuist scenario hebben ingevuld en bij 1 school het scenario ontbreekt.

²⁷ In de gemeente Gemert-Bakel zijn in 2021 in totaal 5 scholen die de vragenlijst hebben ingevuld. Drie vragenlijstern zijn ongeschikt bevonden doordat de school een onjuist scenario heeft aangevinkt.

Gilze: scenario 2 (n=8; 2 Evi's waren ongeschikt)²⁸

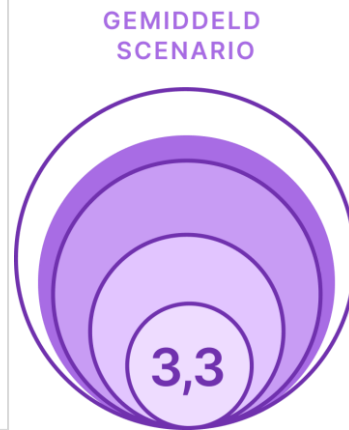
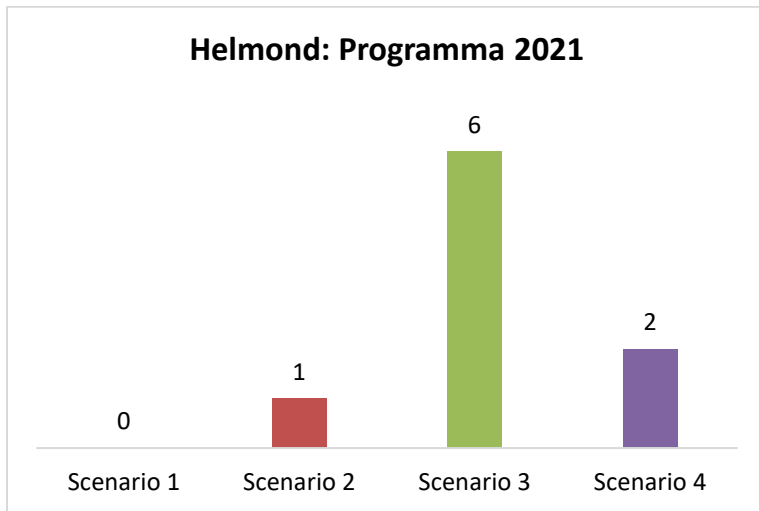
Goirle: scenario 2,5 (n=6; 2 Evi's waren ongeschikt)²⁹

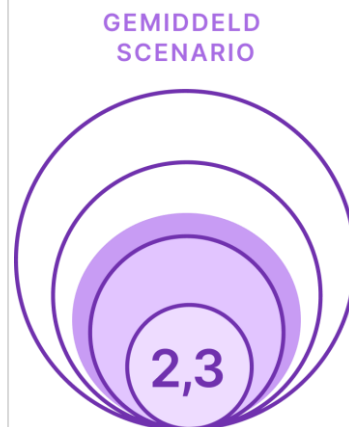
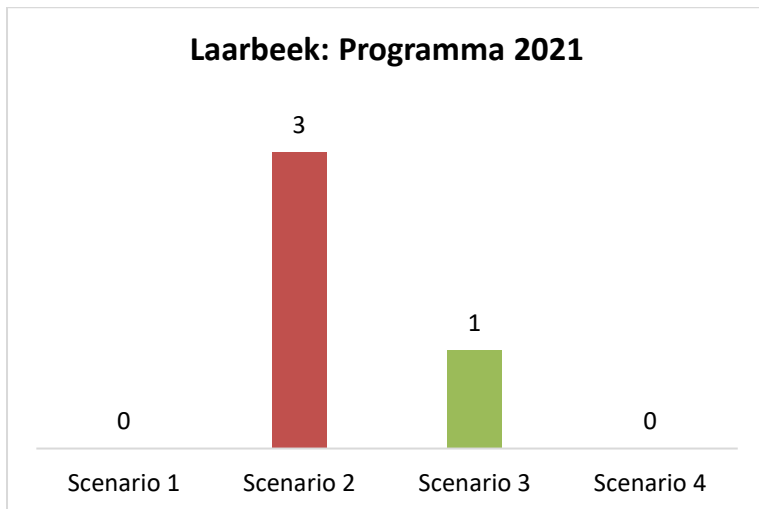
²⁸ In de gemeente Gilze zijn in 2021 in totaal 8 scholen die de vragenlijst hebben ingevuld. Twee vragenlijsten zijn ongeschikt bevonden doordat de school een onjuist scenario heeft aangevinkt.

²⁹ In de gemeente Gilze zijn in 2021 in totaal 8 scholen die de vragenlijst hebben ingevuld. Alle vragenlijsten zijn ongeschikt bevonden doordat de school een onjuist scenario heeft aangevinkt.

Helmond: scenario 3,3 (n=13; 4 Evi's waren ongeschikt)³⁰

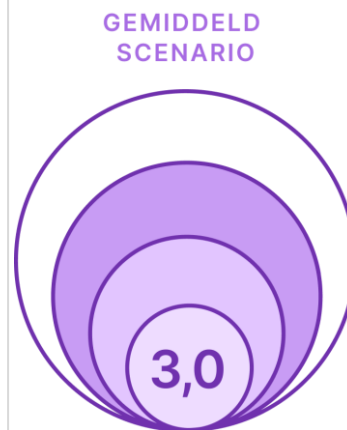
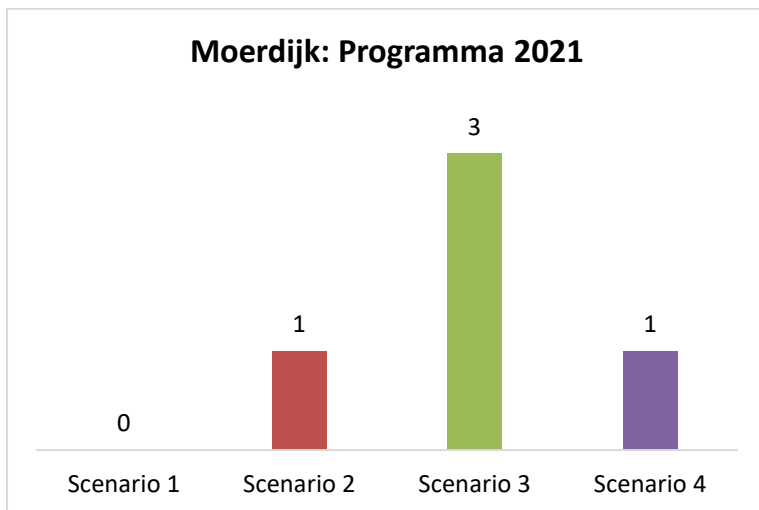
Laarbeek: scenario 2,3 (n=7; 3 Evi's waren ongeschikt)³¹

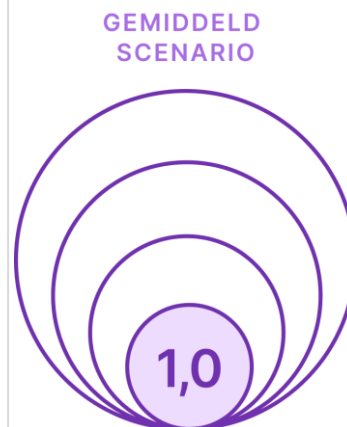
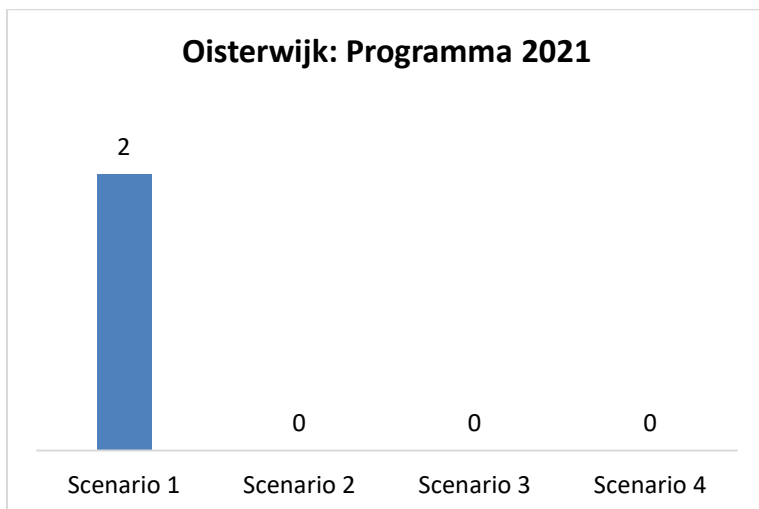
³⁰ In de gemeente Helmond zijn in 2021 in totaal 13 scholen die de vragenlijst hebben ingevuld. Vier vragenlijsten zijn ongeschikt bevonden doordat de school een onjuist scenario heeft aangevinkt.

³¹ In de gemeente Laarbeek zijn in 2021 in totaal 7 scholen die de vragenlijst hebben ingevuld. Drie vragenlijsten zijn ongeschikt bevonden doordat de school een onjuist scenario heeft aangevinkt.

Moerdijk: scenario 3 (n=10; 5 Evi's waren ongeschikt)³²

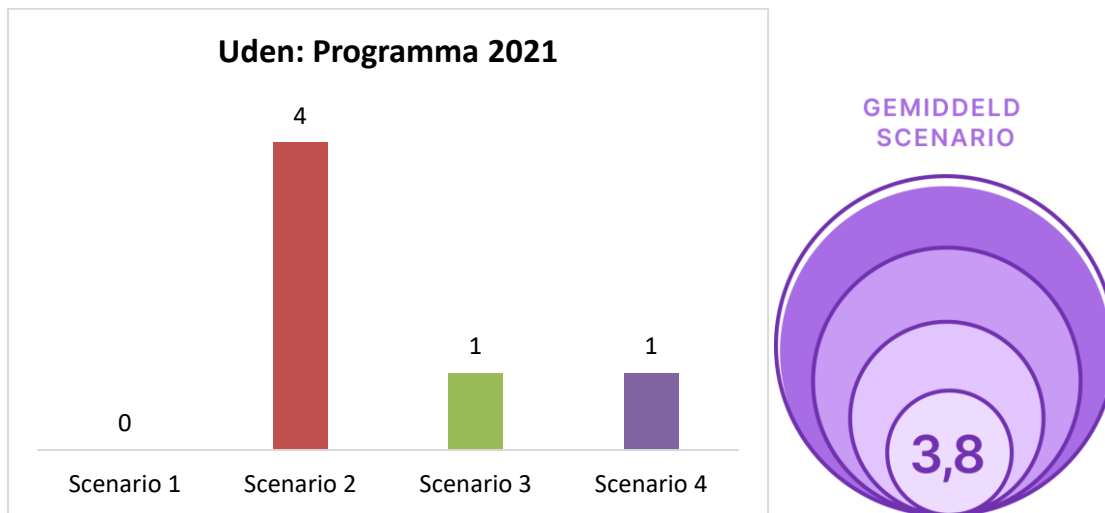
Oisterwijk: scenario 1 (n=6; 4 Evi's waren ongeschikt)³³

³² In de gemeente Moerdijk zijn in 2021 in totaal 10 scholen die de vragenlijst hebben ingevuld. Vijf vragenlijsten zijn ongeschikt bevonden doordat de school een onjuist scenario heeft aangevinkt.

³³ In de gemeente Oisterwijk zijn in 2021 in totaal 6 scholen die de vragenlijst hebben ingevuld. Vier vragenlijsten zijn ongeschikt bevonden doordat de school een onjuist scenario heeft aangevinkt.

Uden: scenario 3,8 (n=6.)³⁴

7.4 Knelpunten Programma

De deelnemende scholen benoemen in hun respons in totaal 20 knelpunten. Twee daarvan zijn specifiek: problemen met het opstellen, dan wel uitvoeren van een leerlijn. Dit zijn punten die door de penvoerder beïnvloed kunnen worden. Andere knelpunten hebben geen directe link met het cultuuronderwijs, maar zijn van toepassing op de interne organisatie of het onderwijs als geheel.

Hiervan noemen de scholen er 18:

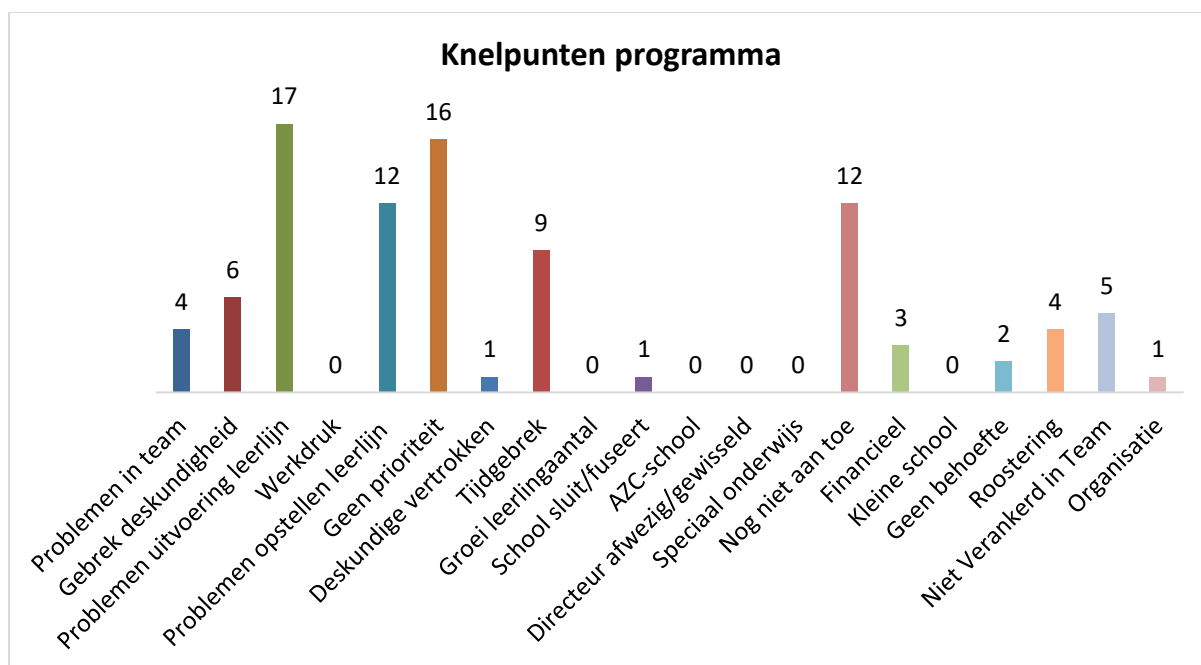
1. problemen in het team
2. gebrek deskundigheid
3. geen prioriteit
4. deskundige vertrokken
5. tijdgebrek
6. school sluit/ fuseert
7. nog niet aan toe
8. financieel
9. geen behoefte
10. roostering
11. niet verankerd in team
12. organisatie
13. werkdruk
14. groei leerlingaantal
15. azc-school
16. directeur afwezig
17. speciaal onderwijs
18. kleine school

De meest voorkomende knelpunten zijn problemen met de uitvoering van de leerlijn en de structuur en samenhang van het aanbod. Ook geven veel scholen aan dat ze er op dit moment niet aan toekomen:

³⁴ In de gemeente Uden zijn in 2021 in totaal 6 scholen die de vragenlijst hebben ingevuld.

Voor nu is het voldoende, maar er kan veel meer uitgehaald worden. Maar zoals ik al eerder beschreef, door corona zijn veel dingen even niet mogelijk. En door een lerarentekort ligt onze aandacht op dit moment vooral even bij de andere vakken, maar cultuur wordt zeker niet vergeten in het onderwijsaanbod!

Veel scholen geven ook aan dat Corona een van hun grootste problemen was in hun programma.

Figuur 50: Knelpunten programma

7.5 Evaluatie en advies

In dit deelhoofdstuk wordt gekeken hoe de regeling Cultuureducatie met Kwaliteit heeft bijgedragen aan de vormgeving van het programma voor cultuuronderwijs zoals beschreven in de voorgaande deelhoofdstukken. Daarnaast wordt er een advies gegeven over hoe Kunstloc Brabant ondersteuning kan bieden bij bepaalde onderdelen van het programma.

Met een gemiddeld scenario van 2,5 is de stand van zaken met betrekking tot het programma positief te noemen. Een flink aantal scholen scoort goed, scenario 3 of 4 en is tevreden over de situatie. Andere scholen kennen nog ontwikkelpunten, maar zien die zelf ook en geven aan waar ze daarbij ondersteuning nodig hebben.

Opvallend hierbij is dat scholen die op dit vlak lager scoren weinig doen aan het volgen van de ontwikkeling van hun leerlingen in het cultuuronderwijs. Dat zou een startpunt kunnen zijn voor de verdere ontwikkeling: het (helpen) in kaart brengen van de culturele ontwikkeling kan de zwaktes

in het programma blootleggen en zo aanleiding zijn voor gerichte inhoudelijke input om de kwaliteit van het programma te verhogen.

Een ander knelpunt dat naar boven komt, is dat scholen om verschillende redenen geen prioriteit geven aan cultuureducatie. Hier is, zo lijkt het, missiewerk te verrichten door Kunstloc, in het ondersteunen van icc'ers en directeuren om het belang van cultuuronderwijs over het voetlicht te brengen en praktische drempels uit de weg te helpen nemen.

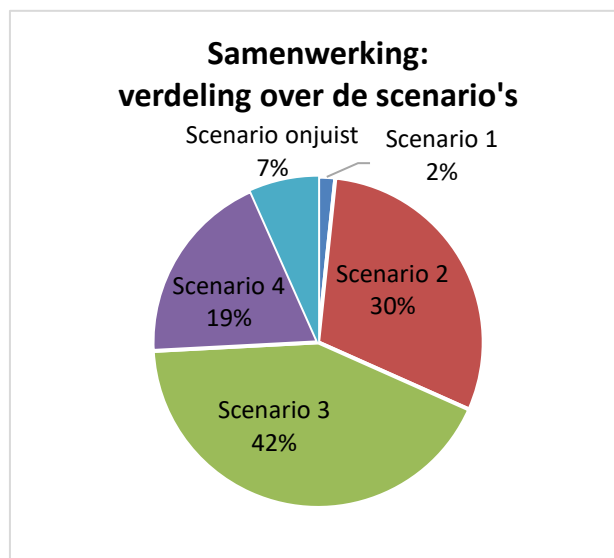
Relatief veel scholen voerden een onjuist scenario in. De reden daarvoor is dat de meeste scholen die zichzelf evalueren als behorend tot scenario 2, in plaats daarvan in scenario 3 of 4 hadden moeten zitten.

8. Samenwerking

Dit hoofdstuk laat de resultaten van dit jaar zien op het gebied van de samenwerkingen. De knelpunten die scholen tegen komen op het onderdeel Samenwerking worden ook besproken. Als laatste volgt een evaluatie en advies over de beschreven resultaten.

8.1 Samenvatting

De meest voorkomende partners die door de scholen worden genoemd zijn bibliotheken, erfgoedinstellingen, kunstenaars en kunstinstellingen. 63% van de scholen bevinden zich in scenario 3 of 4 op het vlak van samenwerking; zij werken structureel samen met deze partners en hebben (veel) invloed op de inhoud van de samenwerking. Gemiddeld hebben de scholen in deze groep 8 partners met wie ze samenwerken. 66 van de scenario 3 en 4-scholen, een ruime meerderheid, zijn tevreden over deze samenwerking; in totaal is 94% van deze scholen neutraal of tevreden. 35 van de scholen in deze groep wil zich bovendien nog verder ontwikkelen. 17 scholen hebben een hulpvraag aan de penvoerder.

In scenario 2 bevinden zich 36 scholen, zij werken samen met gemiddeld 5,3 partners, maar hebben minder invloed op de inhoud van deze samenwerking dan de scholen in scenario 3 en 4. De meeste scholen (26) zijn tevreden over de stand van zaken, in totaal is 83% van de scholen in scenario 2 neutraal of tevreden. 20 van deze scholen willen zich verder ontwikkelen en 8 hebben een hulpvraag aan Kunstloc gesteld.

Slechts 2 scholen bevinden zich in scenario 1, zij werken niet of hoogstens incidenteel samen met partners – de ene school met één partner, de andere met drie. Een van de scholen geeft aan neutraal te staan ten opzichte van deze situatie, de andere vulde die vraag niet in. Beide scholen geven aan zich verder te willen ontwikkelen. Een van de twee scholen geeft aan een hulpvraag te hebben voor de penvoerder. Dit is de school die de tevredenheid niet heeft bepaald.

8.2 Samenwerking in beeld

De scholen wordt gevraagd om naar hun samenwerkingen binnen cultuuronderwijs te kijken en aan te geven in welk scenario zij zich het meest herkennen.

Scenario 1

- We hebben geen of hoogstens incidenteel samenwerking of contacten met partners.

Scenario 2

- Wij werken samen met partners.
- De externe partner maakt veelal inhoudelijke keuzes (bijvoorbeeld door het afnemen van cultuuraanbod).

Scenario 3

- Wij werken structureel samen met partners.
- We onderzoeken samen met de partner hoe het aanbod kan aansluiten bij wat wij de leerlingen willen meegeven.

Scenario 4

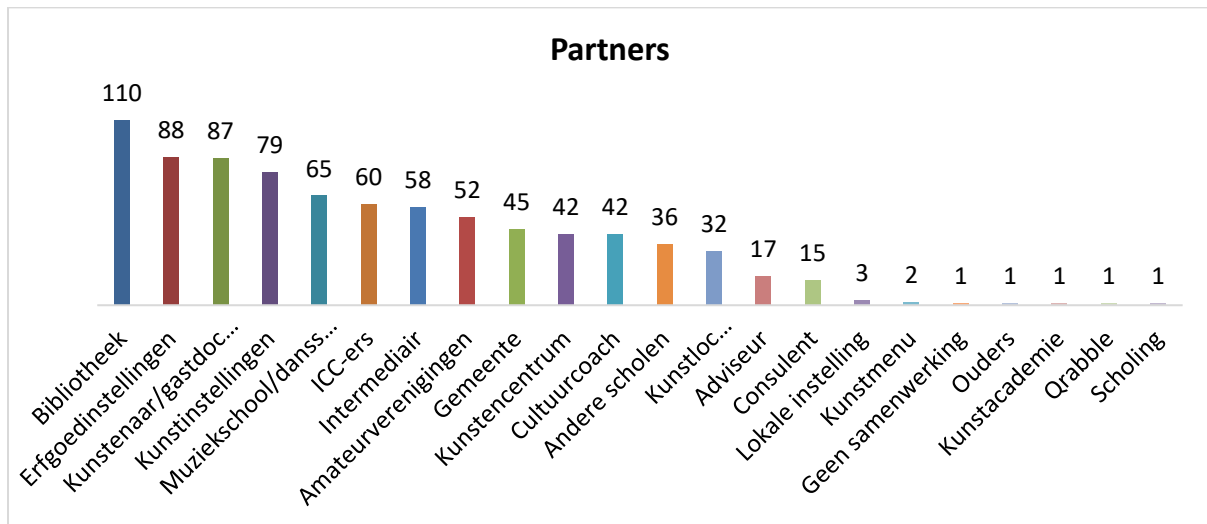
- Wij werken structureel samen met partners en leggen de afspraken over samenwerking met hen vast.
- De samenwerking is erop gericht de inhoud van het programma optimaal te laten aansluiten bij wat wij de leerlingen willen meegeven.
- Wij voeren zelf actief de regie over de samenwerking.

Onderstaande analyse is opgedeeld in drie verschillende groepen: scholen die structureel samenwerken met partners en (veel) invloed uitoefenen op de inhoud van de samenwerking (scenario 3 en 4), scholen die samenwerken met partners en minder invloed uitoefenen op de inhoud (scenario 2) en scholen die geen of hoogstens incidenteel samenwerken met partners (scenario 1).

8.2.1 Partners

Het onderstaand figuur laat zien hoe vaak bepaalde partners genoemd worden door de scholen die meededen aan dit onderzoek. De bibliotheek wordt door 110 scholen genoemd als partner. Dit betekent dat ongeveer 91% van het totaal aantal scholen de bibliotheek als lokale partner ziet. Na

de bibliotheek worden de erfgoedinstellingen, gastdocenten en kunstinstellingen het meest genoemd. Kunstloc Brabant en Brabantstad worden door 32 scholen genoemd worden als partner, hoewel zij geen partner zijn op de manier waarop een muziekschool of bibliotheek dat is. Consulenten en adviseurs worden, waarschijnlijk om diezelfde reden, minder vaak gezien als partners.

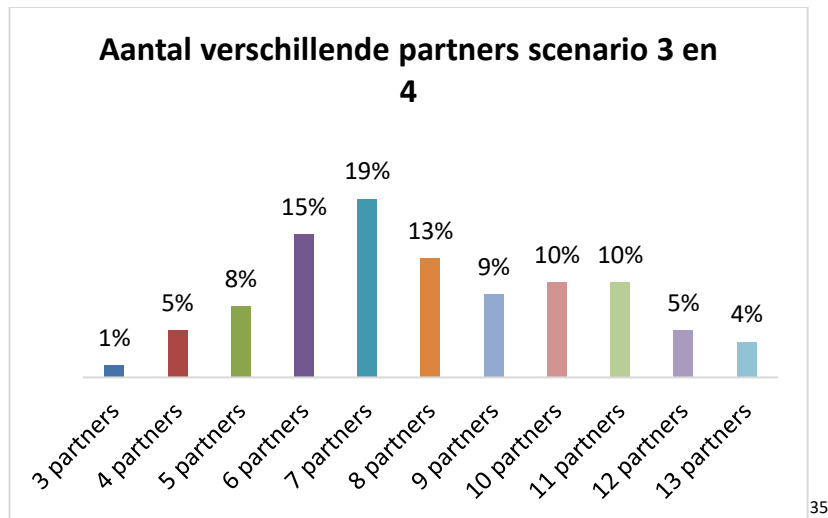

Figuur 51: Relaties met de verschillende (culturele) instellingen van de scholen

8.2.2 Scholen die structureel samenwerken met partners en (veel) invloed uitoefenen op de inhoud van de samenwerking (scenario 3 en 4)

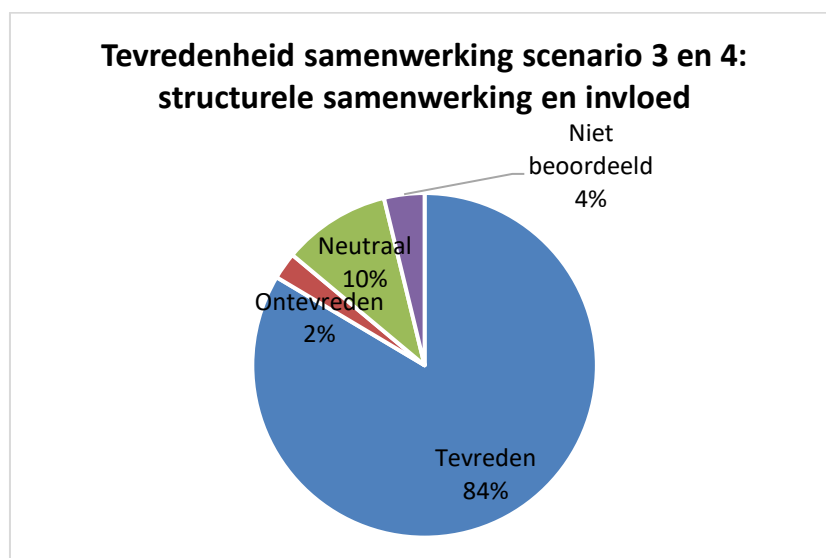
Van de 122 scholen bevinden 79 scholen zich in scenario 3 en 4 bij samenwerking. Dit is ongeveer 63% van het geheel.

Onderstaande grafiek laat zien hoeveel partners de scholen binnen deze groep aangeven te hebben. Geen enkele school geeft aan meer dan 13 partners te hebben. In deze groep is het minimale aantal partners met 3 stuks. Het grootste deel van de scholen met scenario 3 en 4 heeft 6 tot 8 partners. Het gemiddelde aantal partners per school komt binnen deze groep uit op 8 verschillende partners per school.

Figuur 52: Procentuele verdeling aantal verschillende partners scenario 3 en 4

Van de 79 scholen zegt 84% (66 scholen) tevreden te zijn over (het niveau van) de samenwerkingen en het aantal partners, zoals terug te zien is in de figuur hieronder (nr). Uit deze groep geven 2 scholen aan ontevreden te zijn over de samenwerkingen. Dit is te evenaren met 2% van het totaal. 10% van de scholen geven aan tevreden neutraal te zijn. Van de 8 scholen geeft bijvoorbeeld een school aan dat vanwege corona niet alles door kon gaan. Daarnaast hebben ook 3 scholen (4%) geen beoordeling gegeven over de samenwerkingen.

Figuur 53: Procentuele verdeling tevredenheid over Samenwerking in scenario 3 en 4

³⁵ Vanwege afrondingen komen de procenten niet uit op 100%, maar ligt het volledige percentage op 99%.

2 scholen geven expliciet aan dat de partners uitgebreid zouden mogen worden en dat het huidige aantal onvoldoende is. Één van deze scholen geeft ook aan dat er problemen met de huidige partners zijn. In totaal geven 2 scholen in deze groep aan dat er problemen zijn met partners of dat ze te weinig regie ervaren binnen de samenwerkingen. 5 scholen geven aan dat de ontwikkeling van de partners en samenwerkingen geen prioriteit heeft. Dit is hiermee ook het knelpunt dat binnen deze groep het meeste naar voren komt.

Van de 79 scholen geven 44% (35 scholen) aan zich verder te willen ontwikkelen op het niveau van de samenwerkingen. Daarentegen hebben 44 scholen (56%) aangegeven dat ze de samenwerking (op dit moment) niet verder willen ontwikkelen. Van deze 44 scholen geven 39 scholen aan dat ze zich niet verder willen ontwikkelen, omdat ze hun ontwikkeling al geborgd hebben.

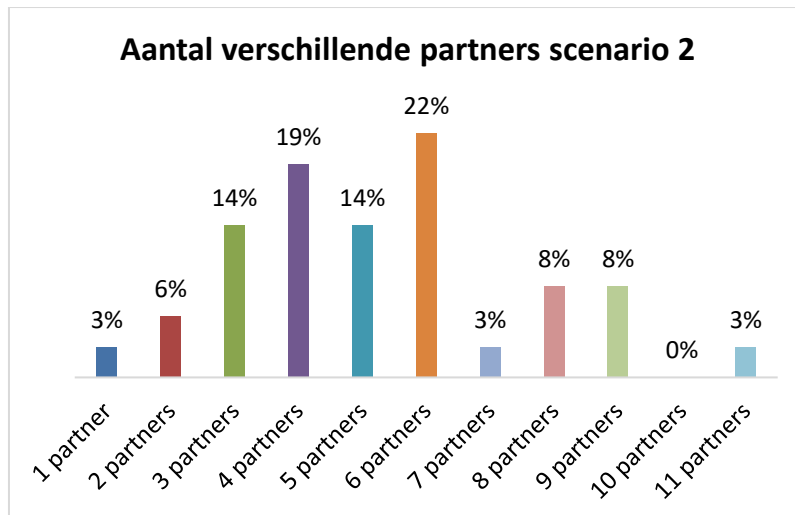
Van de scholen in deze groep geven 30 scholen aan te weten hoe ze de samenwerkingen verder gaan ontwikkelen. In een aantal scholen geeft ook aan de verschillende manieren te combineren. 5 scholen geven aan niet te weten hoe ze zich verder kunnen gaan ontwikkelen.

8 scholen geven aan dat ze de samenwerking met bestaande partners willen gaan verbeteren. 14 scholen willen de focus gaan leggen op het zoeken naar nieuwe partners en 19 scholen geven aan dat ze de eigen rol of regie willen verbeteren.

Bij scenario 3 en 4 geven 17 scholen aan een hulpvraag te hebben voor de penvoerder. Hiervan bevinden 12 scholen zich in scenario 3 en 5 in scenario 4.

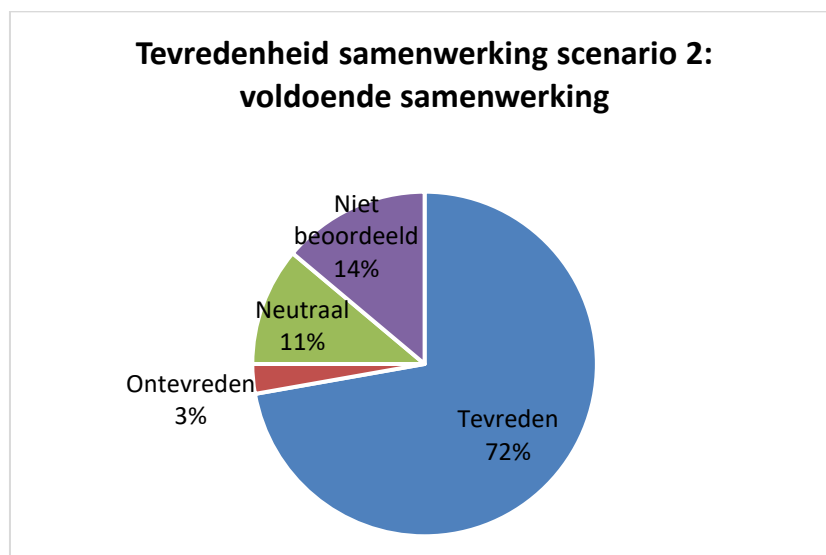
8.2.3 Scholen die samenwerken met partners en minder invloed uitoefenen op de invloed (scenario 2)

In deze groep bevinden zich 36 scholen, wat terug te rekenen is naar 29% van alle scholen in dit onderzoek. In onderstaande grafiek is te zien hoeveel verschillende partners de scholen met scenario 2 noemen. De scholen in deze groep hebben gemiddeld 5,3 verschillende partners. Vergeleken met scenario 3 en 4 is dit een groot verschil in het aantal partners. Binnen scenario 2 zijn er een aantal scholen die 8 of 9 partners hebben, maar het merendeel van de scholen in deze groep zit rond de 4-6 verschillende partners.

Figuur 54: Procentuele verdeling aantal verschillende partners scenario 2

In onderstaand figuur is te zien in hoeverre de scholen met scenario 2 aangeven tevreden te zijn met de samenwerkingen en partners uit 2021. Van de 36 scholen zegt 72% (26 scholen) tevreden te zijn over het aantal samenwerkingen. Één school zegt ontevreden te zijn over de samenwerkingen (3%) en 5 scholen (14%) hebben de tevredenheid niet beoordeeld. 4 scholen (11%) blijven neutraal met hun oordeel.

Figuur 55: Procentuele verdeling tevredenheid over Samenwerking in scenario 2

In deze groep geven 4 scholen expliciet aan dat zijn onvoldoende partners hebben. De scholen ervaren weinig problemen met partners (1 van de 36 scholen) en te weinig regie (ook 1 van 36 scholen). Daarentegen geven wel 4 scholen aan dat er een tijdgebrek is voor het ontwikkelen van de samenwerkingen en 3 scholen dat de samenwerkingen geen prioriteit hebben.

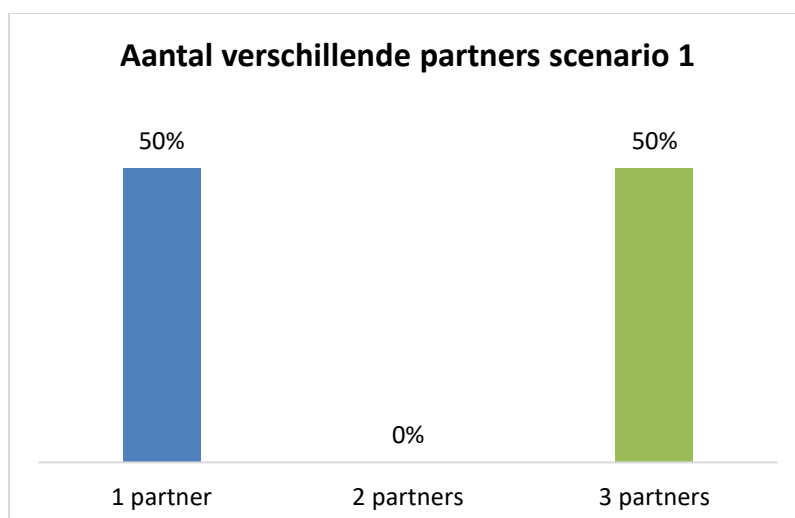
Van de 36 scholen heeft 56% (20 scholen) aangegeven zich verder te willen ontwikkelen en 44% (16 scholen) zich niet verder te willen ontwikkelen binnen de samenwerkingen. 13 scholen hebben in deze groep aangegeven niet verder te willen ontwikkelen, aangezien ze de ontwikkeling al hebben geborgd.

Van de 20 scholen die zich nog verder willen ontwikkelen, geven 15 scholen aan dat ze weten hoe ze dit willen doen en 6 scholen geven aan dit niet te weten. Het vaakste wordt genoemd dat de oplossing vanuit een externe partij moet komen, met 10 scholen die deze optie benoemen. Een van de scholen komt met een ambitieus plan: "We willen een rijkprogramma samenstellen met een balans tussen interne en externe deskundigheid". Van deze scholen geven 8 scholen aan dat ze de relatie met een bestaande partner willen verbeteren, 6 scholen dat ze een nieuwe partner willen en 6 scholen dat ze de eigen rol en regie willen verbeteren. Van de 36 scholen in scenario twee, geven 8 scholen aan een hulpvraag te hebben voor de penvoerder.

8.2.4 Scholen die geen of hoogstens incidenteel samenwerken met partners (scenario 1)

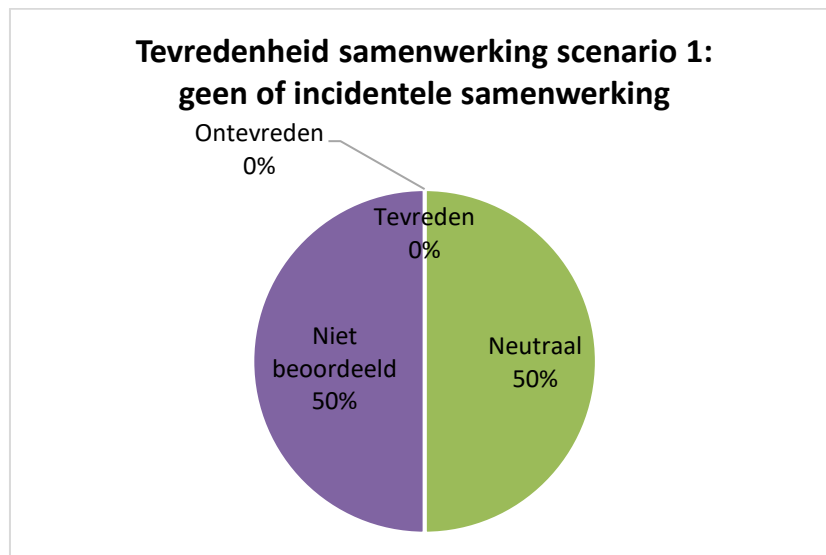
Het aantal scholen met scenario 1 in Noord-Brabant is beperkt tot 2 scholen van de 122. Dat is ongeveer 1,5% van het totaal van de scholen.

Onderstaande grafiek laat zien wat de verdeling van het aantal verschillende partners binnen deze groep is. Het gemiddelde aantal verschillende partners binnen deze groep is twee. Dit is een groot verschil met het aantal verschillende partners van de vorige groepen (5,3 partners bij scenario 2 en 8 partners bij scenario 3 en 4). Het is lastig om conclusies te trekken uit deze groep, aangezien deze enkel uit twee scholen bestaat.

Figuur 56: Procentuele verdeling aantal verschillende partners scenario 1

In onderstaande figuur is de tevredenheid van de scholen in scenario 1 te lezen. 1 school geeft een neutrale beoordeling en de andere school heeft deze vraag niet beoordeeld.

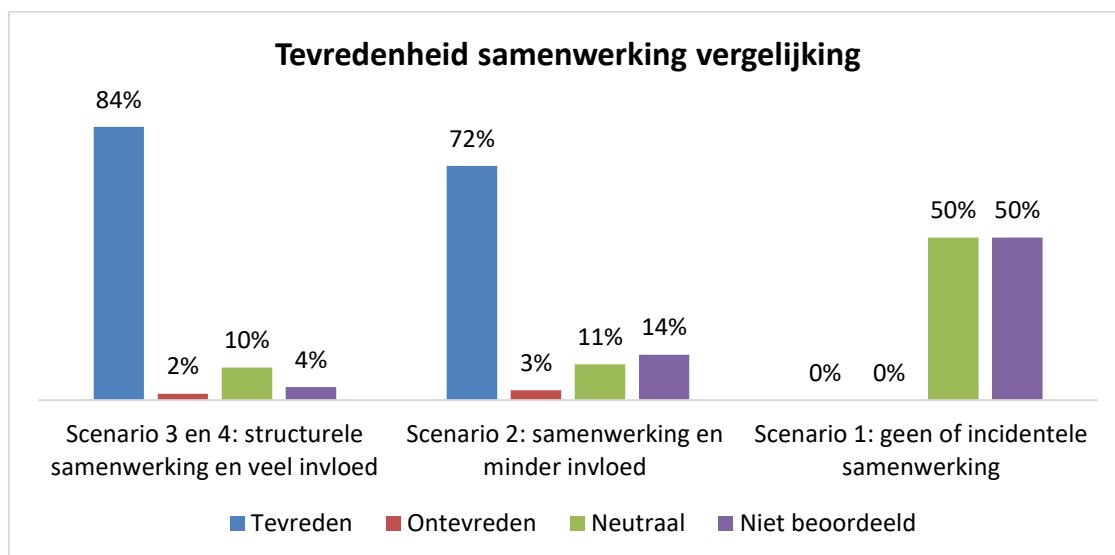
Figuur 57: Procentuele verdeling tevredenheid over Samenwerking in scenario 1

1 school geeft aan dat er onvoldoende partners zijn. Verder worden er geen knelpunten beschreven.

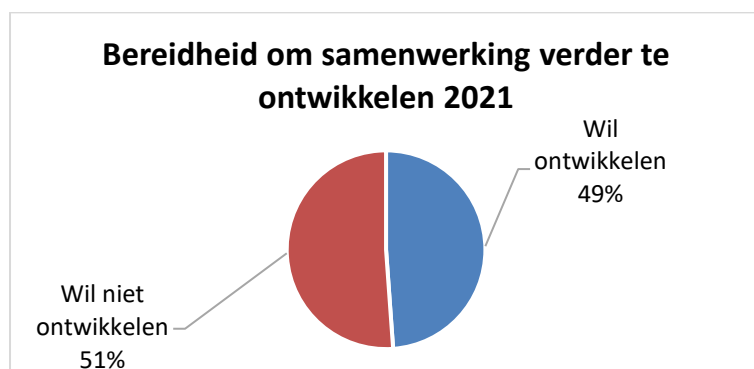
Allebei de scholen in scenario 1 geven aan zich verder te willen ontwikkelen. Waarbij één school aangeeft op “termijn wellicht meer partners” te willen en dat er nog kansen liggen voor in de toekomst. De andere school geeft aan dat dit alles “nog nader te bepalen is”. Één van de scholen geeft aan zowel de relaties met bestaande partners te willen verbeteren en nieuwe partners te willen zoeken.

Een van de twee scholen geeft aan een hulpvraag te hebben voor de penvoerder. Dit is de school die de tevredenheid niet heeft bepaald.

8.2.5 2021 modellen

Figuur 58: Procentuele verdeling vergelijking tevredenheid Samenwerking

Figuur 59: Bereidheid om samenwerking te ontwikkelen 2021

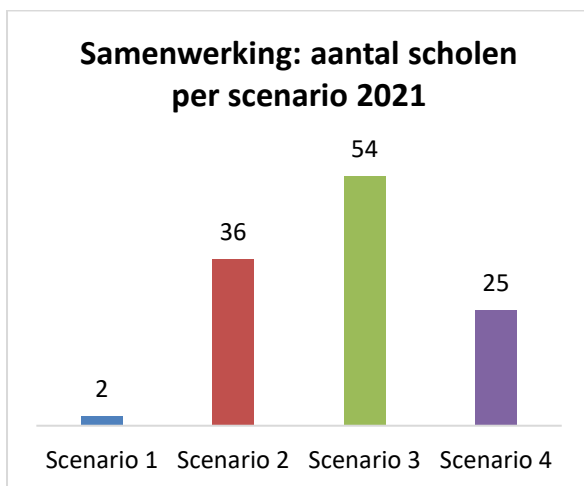
8.3 Resultaten: Samenwerking

Binnen het onderdeel samenwerking waren er 8 scholen met een onjuist scenario. Deze gegevens zijn in de bovenstaande analyses en de resultaten niet meegenomen. Opvallend is dat 5 van de 8 scholen met het onjuiste scenario zichzelf overschatten. De gegeven scores waren 4, maar die komen bij deze scholen niet overeen met de antwoorden op de stellingen of de scholen geven niet aan op welke manier ze de regie hebben over de samenwerkingen. Een school zegt zelfs met 3 partners op scenario 4 te zitten, maar laat doorschemeren dat de samenwerkingen niet ingebed zijn in de organisatie. Een andere school geeft aan "Wij moeten nog starten met ons onderwijs. Voorgaande antwoorden zijn beantwoord op basis van ambitie en de huidige visie en plannen". Hun antwoorden zijn daarom geen afspiegeling van de realiteit in 2021. Een mogelijke andere reden voor de onjuiste scenario's is de samenkomst met corona. Zo zegt één school: "Vanwege Corona hebben we het afgelopen jaar weinig samenwerking gehad met partners voor cultuuronderwijs. Wel hebben

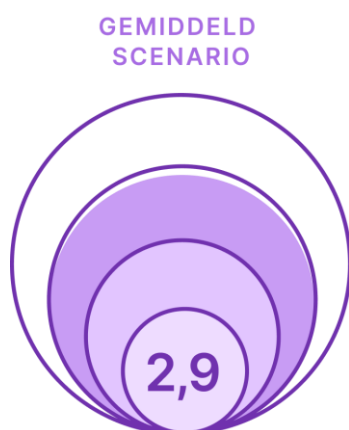
we informatie en consulten gehad om het cultuuronderwijs voor de komende jaren vorm te geven. Dit schooljaar werken we met meerdere partners samen om het cultuuronderwijs vorm te geven”. Een aantal scholen heeft de vragenlijst ingevuld op een manier die niet overeenkomt met de realiteit van een jaar tijdens corona.

8.3.1 Provinciale resultaten Samenwerking

Hieronder is een diagram te zien met de verdeling van de scholen over de scenario's. Het gemiddelde percentage van samenwerking komt neer op 2,9.

Figuur 60: Aantal scholen per scenario 2021 (N=___).

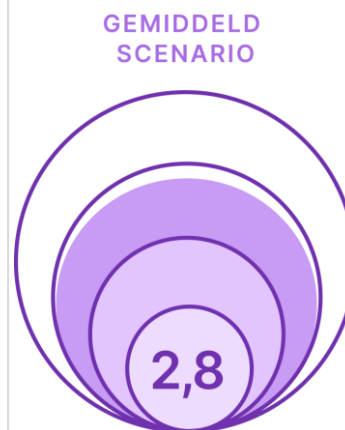
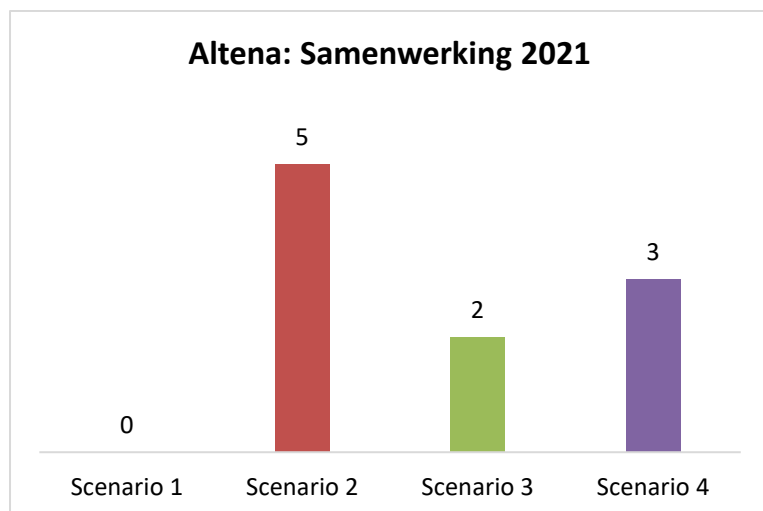
Figuur 61: Gemiddelde Evi score Samenwerking van de Brabantse scholen 2021

8.3.2 Gemeentelijke resultaten Samenwerking

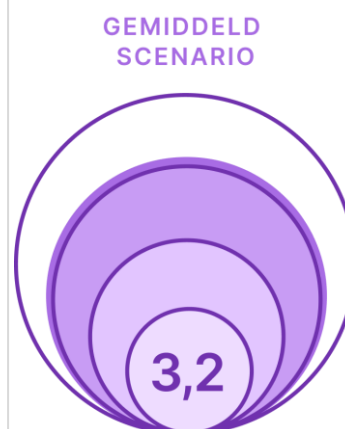
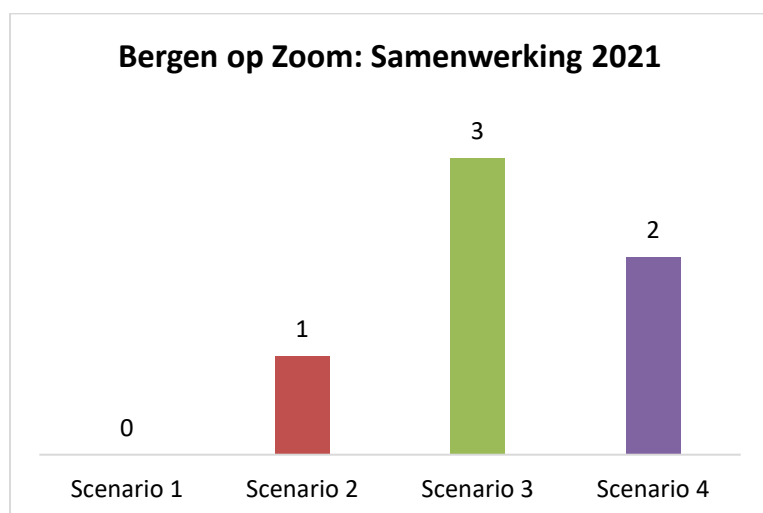
Hieronder is per gemeente uitgesplitst wat het gemiddelde scenario is. Per gemeente is ook aangegeven hoeveel ingevulde Evi's ongeschikt waren omdat het scenario door de school onjuist is

ingevuld. Om de anonimiteit te waarborgen zijn alleen de resultaten opgenomen van gemeenten met minimaal vijf respondenten.

Altena: scenario 2.8 (n=10)³⁶

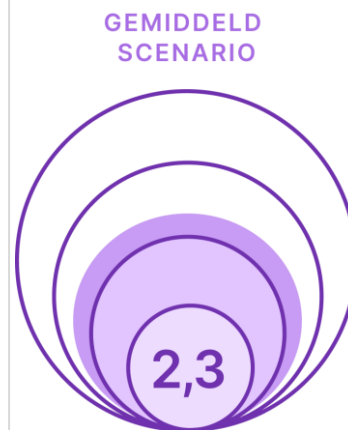
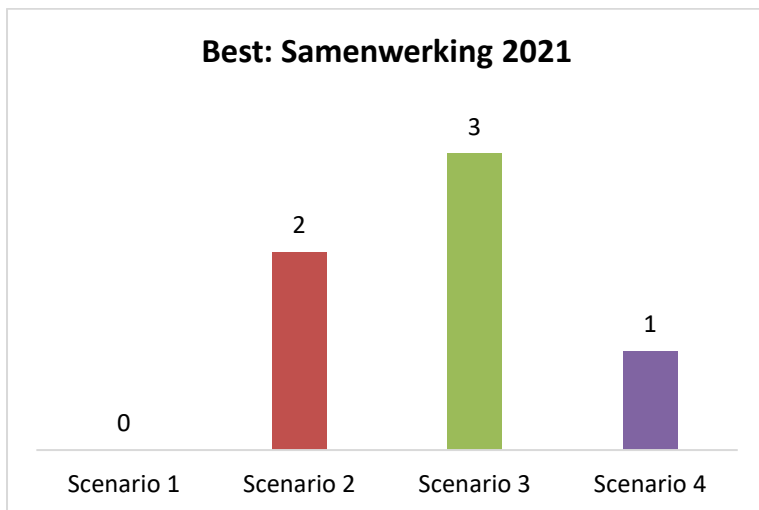
Bergen op Zoom: scenario 3.2 (n=7; 1 Evi was ongeschikt)³⁷

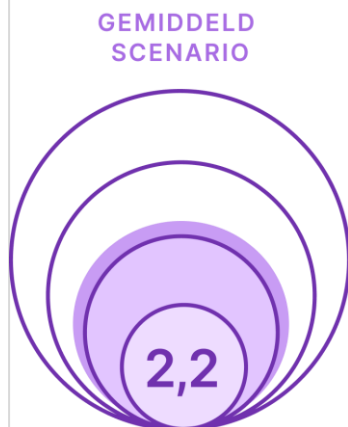
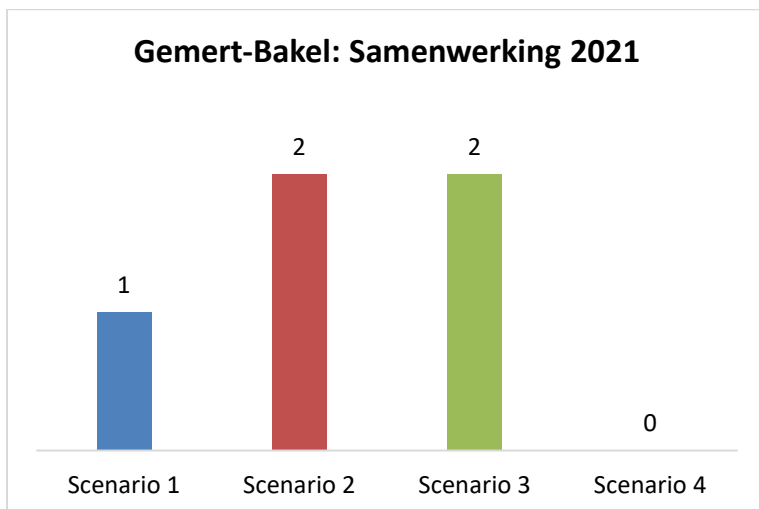
³⁶ In de gemeente Altena zijn in 2021 in totaal 10 scholen die de vragenlijst hebben ingevuld.

³⁷ In de gemeente Bergen op Zoom zijn in 2021 in totaal 7 scholen die de vragenlijst hebben ingevuld. Er is dit jaar één scenario binnen dit onderdeel onjuist bevonden, deze is niet meegerekend in het gemiddelde scenario van de gemeente.

Best: scenario 2.3 (n=7; 1 Evi was ongeschikt)³⁸

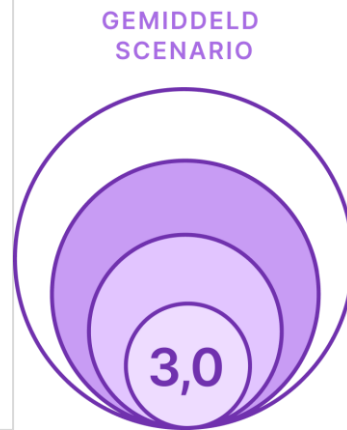
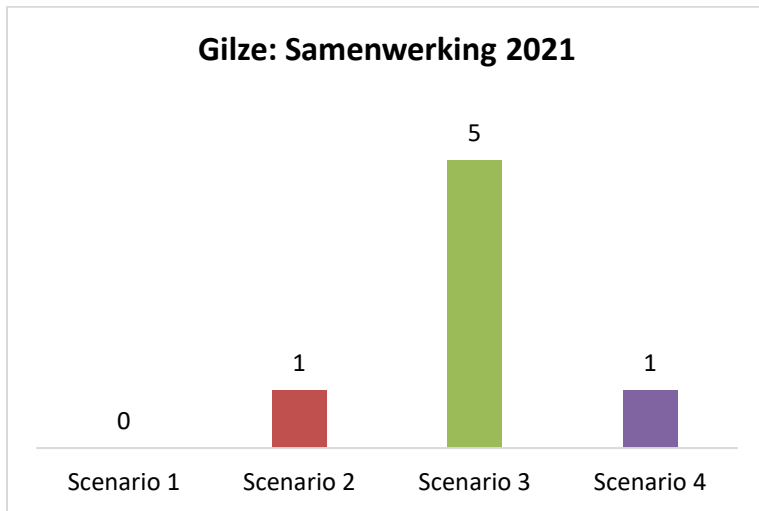
Gemert-Bakel: scenario 2.2 (n=5)³⁹

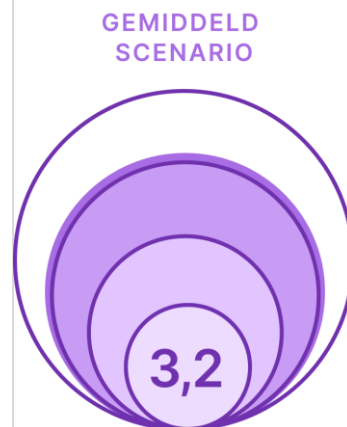
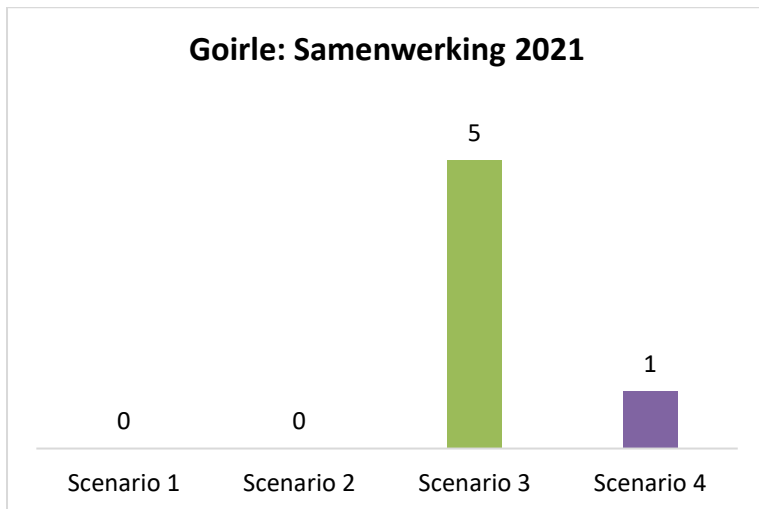
³⁸ In de gemeente Best zijn in 2021 in totaal 7 scholen die de vragenlijst hebben ingevuld. Er is dit jaar één scenario binnen dit onderdeel onjuist bevonden, deze is niet meegerekend in het gemiddelde scenario van de gemeente.

³⁹ In de gemeente Gemert-Bakel zijn in 2021 in totaal 5 scholen die de vragenlijst hebben ingevuld.

Gilze: scenario 3 (n=8; 1 Evi was ongeschikt)⁴⁰

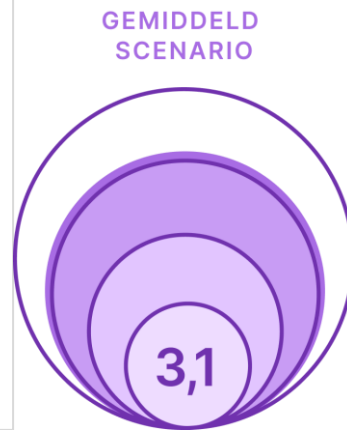
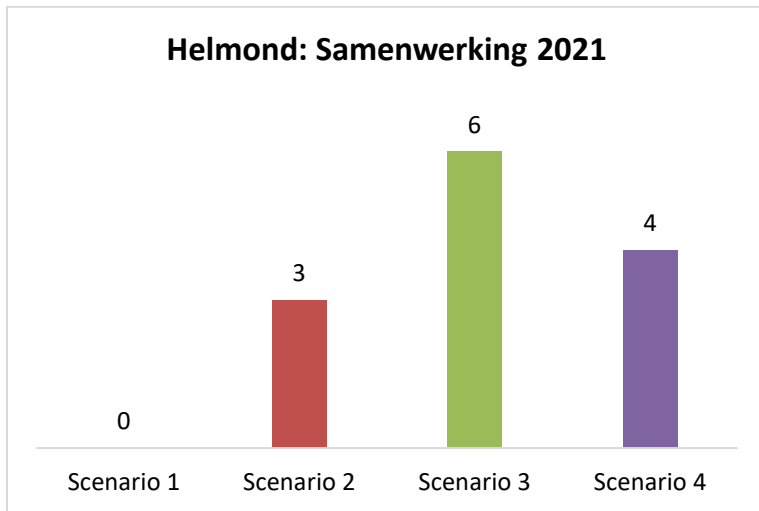
Goirle: scenario 3.2 (n=6)⁴¹

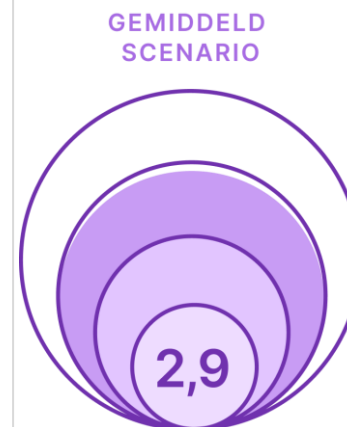
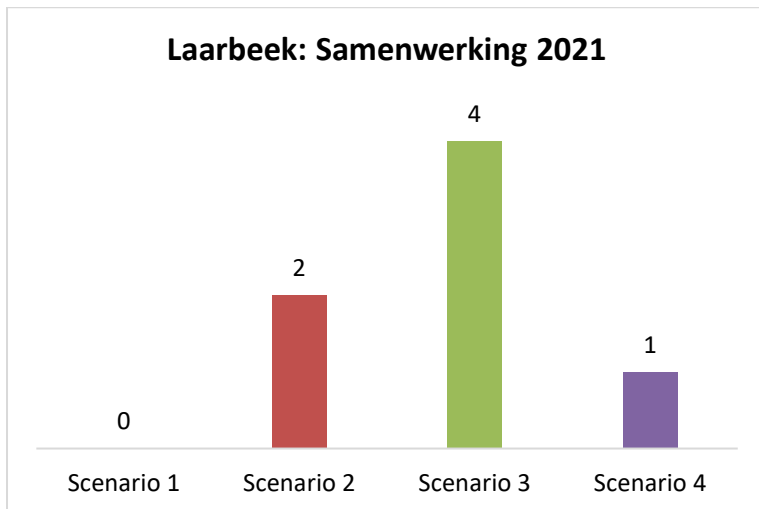
⁴⁰ In de gemeente Gilze zijn in 2021 in totaal 8 scholen die de vragenlijst hebben ingevuld.

⁴¹ In de gemeente Goirle zijn in 2021 in totaal 6 scholen die de vragenlijst hebben ingevuld.

Helmond: scenario 3.1 (n=13)⁴²

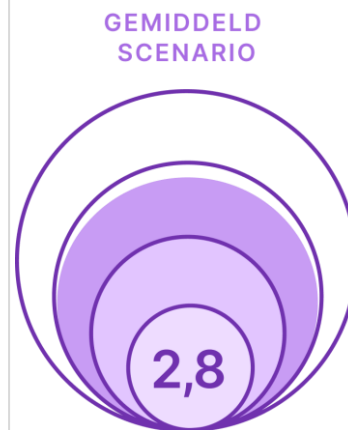
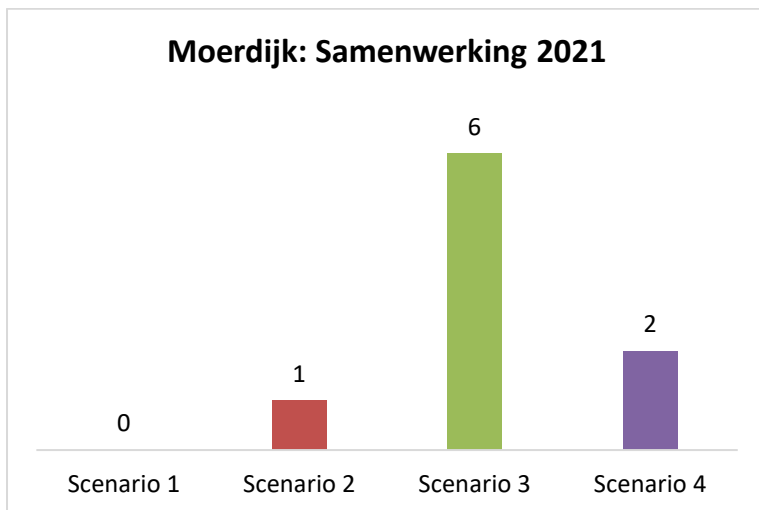
Laarbeek: scenario 2.9 (n=7)⁴³

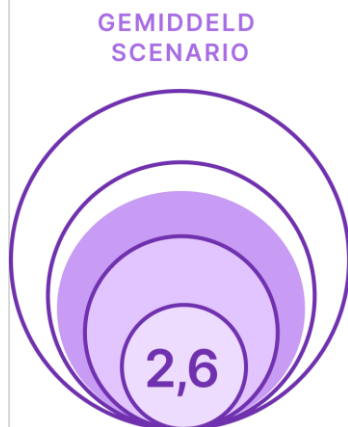
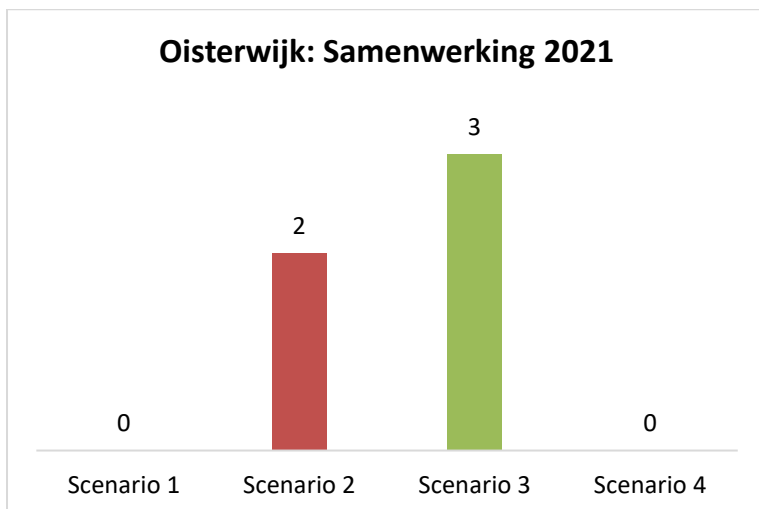
⁴² In de gemeente Helmond zijn in 2021 in totaal 13 scholen die de vragenlijst hebben ingevuld.

⁴³ In de gemeente Laarbeek zijn in 2021 in totaal 7 scholen die de vragenlijst hebben ingevuld.

Moerdijk: scenario 2.8 (n=10)⁴⁴

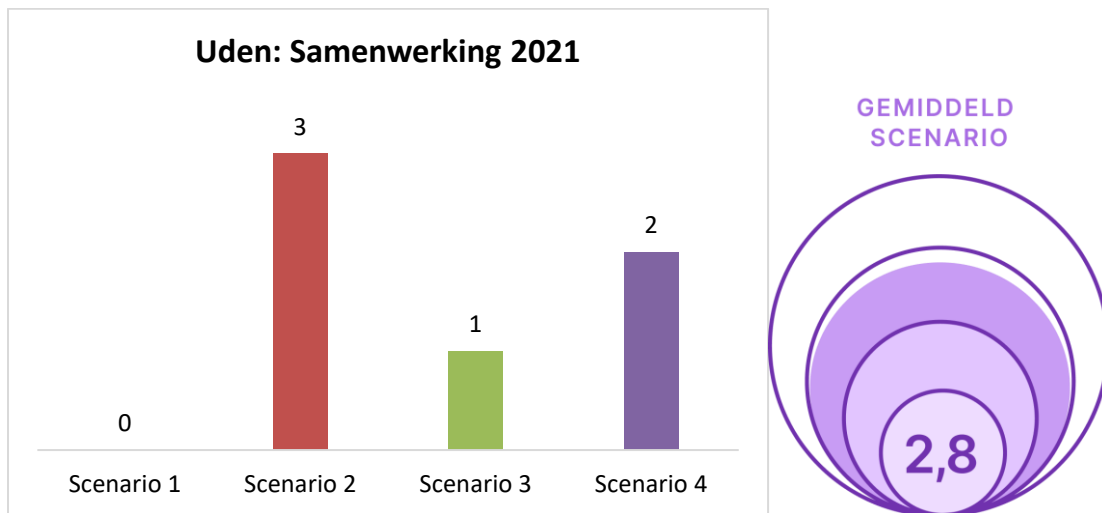
Oisterwijk: scenario 2.6 (n=6; 1 Evi was ongeschikt)⁴⁵

⁴⁴ In de gemeente Moerdijk zijn in 2021 in totaal 10 scholen die de vragenlijst hebben ingevuld.

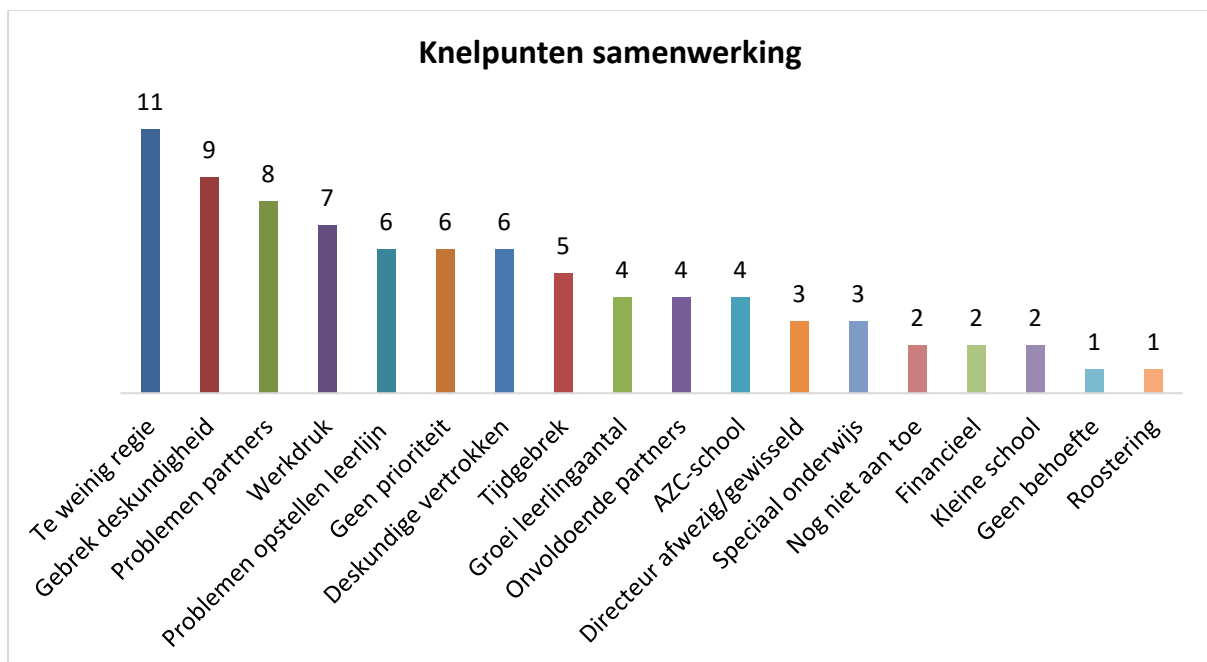
⁴⁵ In de gemeente Oisterwijk zijn in 2021 in totaal 6 scholen die de vragenlijst hebben ingevuld. Er is dit jaar één scenario binnen dit onderdeel onjuist bevonden, deze is niet meegerekend in het gemiddelde scenario van de gemeente.

Uden: scenario 2.8 (n=6)⁴⁶

8.4 Knelpunten Samenwerking

Rond samenwerking wordt een heel scala aan knelpunten benoemd door de scholen, zoals in onderstaande figuur te zien is.

Figuur 62: Knelpunten samenwerking

De meestvoorkomende knelpunten, 'te weinig regie' en 'gebrek deskundigheid' hebben te maken met de inhoud en organisatie van het cultuuronderwijs. Dat geldt ook voor (iets) minder vaak voorkomende knelpunten als 'problemen opstellen leerlijn', 'geen prioriteit' en 'onvoldoende

⁴⁶ In de gemeente Uden zijn in 2021 in totaal 6 scholen die de vragenlijst hebben ingevuld.

partners'. Over een kwestie als regie kan Kunstloc Brabant met scholen het gesprek aangaan, evenals over het leggen van prioriteit. De andere kwesties betreffen de deskundigheid in school, waar inhoudelijke ondersteuning en training een oplossing kan bieden. De overige knelpunten hebben te maken met onderwijs en schoolorganisatie in het algemeen; hierop kan Kunstloc Brabant geen invloed uitoefenen.

8.5 Evaluatie en advies

In dit deelhoofdstuk wordt gekeken hoe de regeling Cultuureducatie met Kwaliteit heeft bijgedragen aan de bevordering van samenwerkingen op het gebied van cultuuronderwijs zoals beschreven in de voorgaande deelhoofdstukken. Daarnaast wordt er een advies gegeven over hoe Kunstloc Brabant ondersteuning kan bieden bij bepaalde onderdelen van samenwerkingen.

Over het algemeen kan gesteld worden dat het goed lijkt te gaan met de samenwerking: het gemiddelde scenario is bijna 3, de meeste scholen zijn tevreden en de helft heeft daarbovenop nog steeds de wens zich verder te ontwikkelen. Scholen in scenario's 2, 3 en 4 hebben veel partners, wat wellicht het gevoelde gebrek aan regie kan verklaren. Op dat vlak zou een coördinerende rol vanuit Kunstloc Brabant wellicht kunnen helpen.

9. Verankeringsmaat

Op verzoek van Kunstloc Brabant zijn drie additionele vragen aan Evi toegevoegd. Het gaat om de volgende vragen:

1. Hoeveel jaar is jouw school al betrokken bij het Cultuureducatie met Kwaliteit (CmK) programma (denk aan CmK, De Cultuur Loper of Culturele Ladenkast)? Of begin je dit jaar met een CmK traject?
2. Is er op jouw school in het team erg veel / veel / een beetje of weinig draagvlak voor cultuureducatie?
3. Hoeveel geld is er per leerling elk jaar beschikbaar voor cultuureducatie op jullie school? Is dit structureel of incidenteel geld?

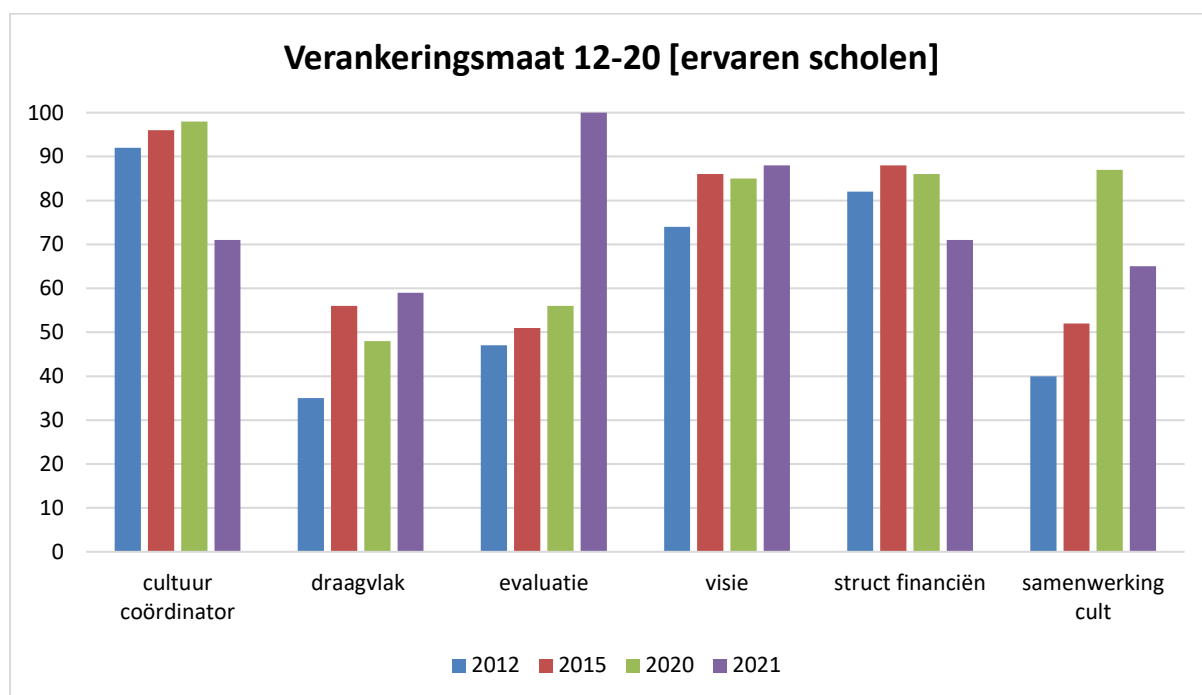
Het doel was om op basis van de antwoorden op deze vragen, in combinatie met de overige gegevens die Evi opleverde, een verankeringsmaat te maken, zoals Kunstloc Brabant die in eerdere jaren zelf ook heeft gemaakt. Op die manier zou de ontwikkeling van het cultuuronderwijs bij deelnemende scholen over een langere periode in kaart kunnen worden gebracht. In eerdere jaren was al een verschuiving zichtbaar bij scholen die langere tijd deelnamen aan het programma naar een steviger verankering van het cultuuronderwijs.

De verankeringsmaat bestaat uit de volgende onderdelen:

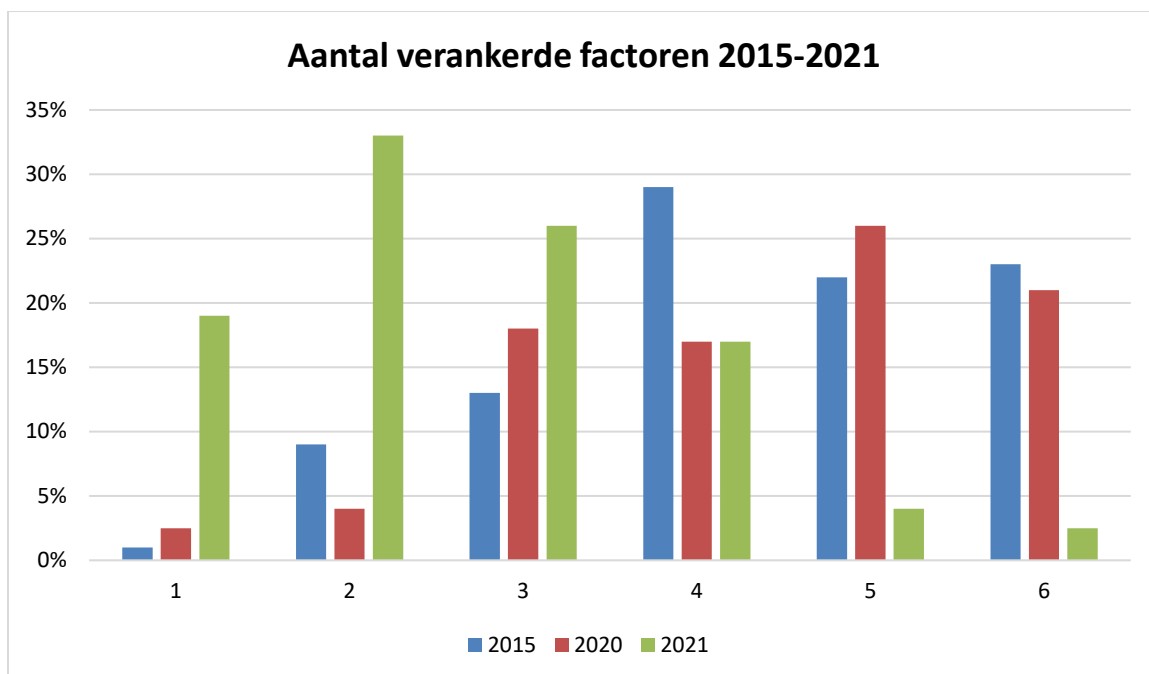
1. *Cultuurcoördinator*
Verankerd als op school een cultuurcoördinator aanwezig is.
2. *Vastgelegde visie*
Verankerd als scholen een visie op cultuureducatie hebben die is vastgelegd in het schoolplan, de schoolgids of in een apart cultuurbeleidsplan.
3. *Structurele samenwerking*
Verankerd als scholen met in ieder geval één partner gezamenlijk één of meerdere activiteiten ontwikkelen.
4. *Evaluatie*
Verankerd als cultuureducatie geëvalueerd wordt.
5. *Structurele financiën*
Verankerd als cultuureducatie als aparte post is opgenomen in de begroting van de school.
6. *Breed draagvlak*
Verankerd als het draagvlak zowel bij directie als bij groepsleerkrachten hoog is.

In de uitkomsten zien we een aantal opvallende verschuivingen ten opzichte van eerdere peilingen. Zo lijkt op basis van de antwoorden het aantal cultuurcoördinatoren sterk te zijn gedaald en is het evalueren gestegen tot 100% van de deelnemende scholen. Ook de andere factoren laten onverwachte verschuivingen zien. Ook het aantal verankerde factoren lijkt op basis van deze gegevens te zijn gedaald ten opzichte van eerdere jaren.

Het vermoeden is dat door de andere aard van de Evi-vragenlijst, die veel omvangrijker is, scholen tot andere antwoorden kwamen dan ze zouden hebben gegeven bij de eerdere peiling door Kunstloc Brabant. Het is namelijk zeer onwaarschijnlijk dat de scholen in één jaar tijd een dergelijke stap terug hebben gezet. Voor komende jaren is het verstandig om te bedenken hoe de gegevens uit eerdere jaren beter gekoppeld kunnen worden aan inzicht in de huidige situatie.

Figuur 63: Verankeringsmaat

Figuur 64: Verankerde factoren

Een laatste conclusie die uit de antwoorden op de vragen die ten grondslag liggen aan de verankeringsmaat kan worden getrokken is dat de invullers in veel gevallen niet goed op de hoogte zijn van de formele aspecten van de organisatie van het cultuuronderwijs, zoals het aantal jaren dat zij al deelnemen of de aanwezigheid van structurele financiering. Dit zijn zaken die voor een belangrijk deel de verantwoordelijkheid zijn van het bovenschools bestuur en die daarom wellicht ook beter op dat niveau bevroegd kunnen worden.

10. Consistentie visie en uitvoering

In dit deelhoofdstuk wordt de consistentie van het cultuuronderwijs belicht. Per onderdeel kent de Evi-vragenlijst een tiental aantal stellingen waar de scholen op aangeven of zij zich in deze stelling, op dit onderdeel, herkennen of niet, op een schaal van 1 tot 5. Op deze manier wordt dus zichtbaar welke stellingen de scholen belangrijk vinden en met welke stellingen de scholen consistent werken of juist niet. Hierin wordt altijd gekeken naar de consistentie tussen aan de ene kant de visie en aan de andere kant de overige onderdelen, ofwel de uitvoering: komt een bepaalde stelling voor in de visie (of juist niet) en wordt deze consistent uitgevoerd in de overige onderdelen, zoals in deskundigheid, programma en/of samenwerking? Met andere woorden: in hoeverre slaat het cultuuronderwijs aan bij de visie van de school?

De stellingen die de scholen beoordelen zijn de volgende:

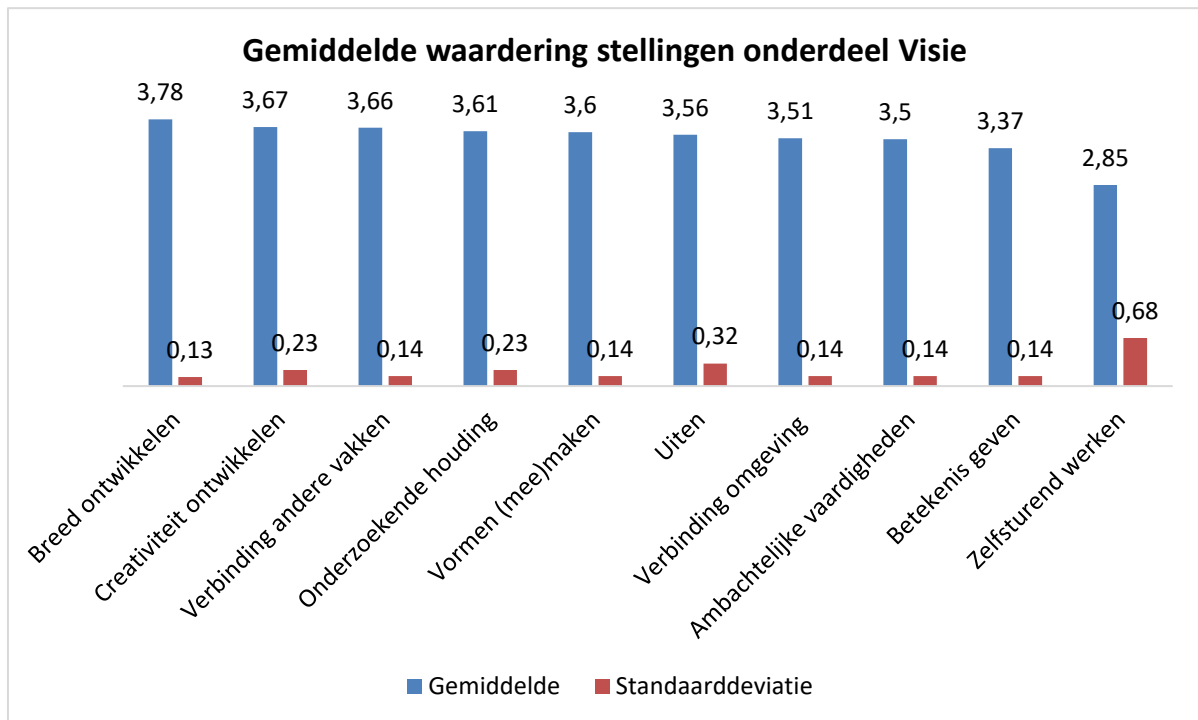
- Leerlingen ontwikkelen ambachtelijke vaardigheden in uiteenlopende media (materialen, ICT-middelen, voorwerpen, instrumenten, gesproken en geschreven taal, het (eigen) lichaam)
- Leerlingen zo veel mogelijk verschillende vormen van kunst en cultuur laten maken en meemaken.
- Leerlingen ontwikkelen hun creatief en innovatief vermogen
- Leerlingen leren zich uiten door artistieke expressie en presentatie
- Er zijn verbindingen met andere vakken, leergebieden, overkoepelende vaardigheden en thema's
- Leerlingen voelen zich verbonden met hun eigen omgeving en achtergrond
- Leerlingen leren betekenis geven aan en reflecteren op zichzelf en de wereld
- Leerlingen zijn zelfsturend en werken vanuit hun eigen vraag en interesse
- Versterken van brede ontwikkeling zoals taal- en sociaal-emotionele ontwikkeling
- Leerlingen ontwikkelen een onderzoekende en open houding

10.1 Samenvatting

In het beantwoorden van de stellingen laten de scholen een sterke nadruk zien op 'creativiteit ontwikkelen', 'onderzoekende houding' en 'breed ontwikkelen'. Daar tegenover staat een lage waardering voor de stelling 'zelfsturend werken', in zowel de visie als de uitvoering.

10.2 Beoordeling stellingen

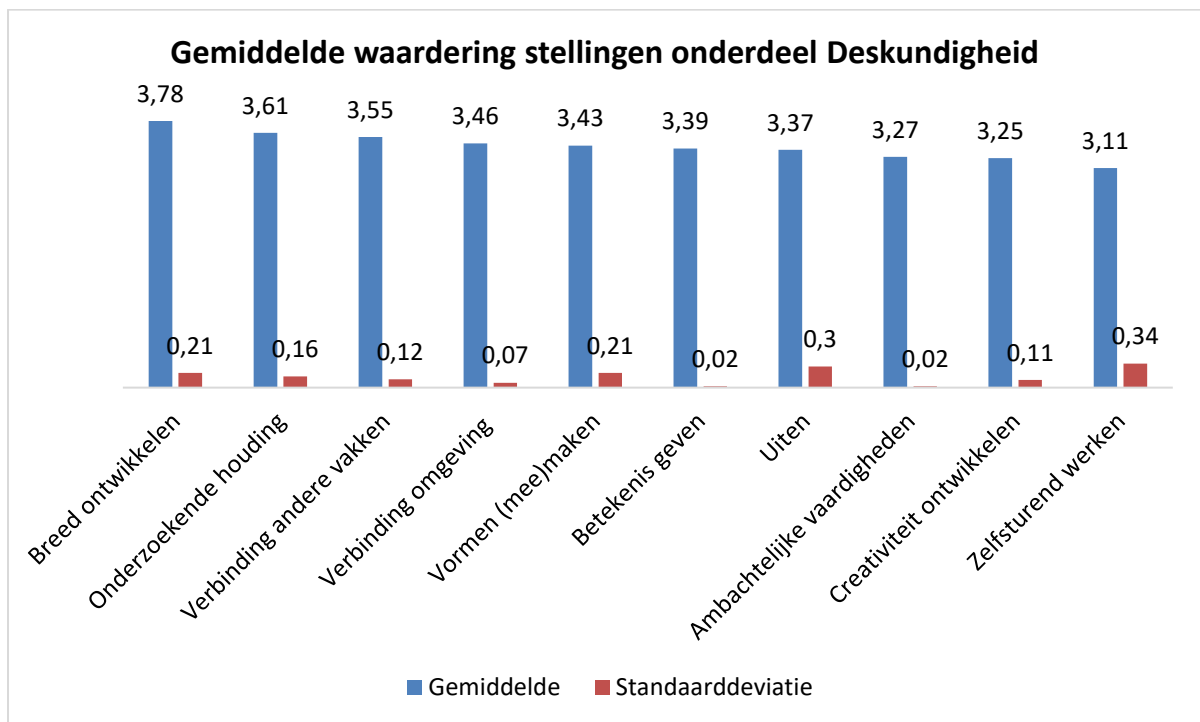
10.2.1 Beoordeling stellingen Visie

Figuur 65: Gemiddelde waardering stellingen onderdeel Visie

De gemiddelde beoordeling van de verschillende stellingen ontloopt elkaar maar weinig, alleen 'zelfsturend werken' wordt minder hoog aangeslagen. Geen van de stellingen wordt zeer hoog beoordeeld. De standaarddeviatie, dus de spreiding tussen de antwoorden, is laag, behalve – opnieuw – bij 'zelfsturend werken', waar de waardering verder uiteen liep dan bij de andere antwoorden.

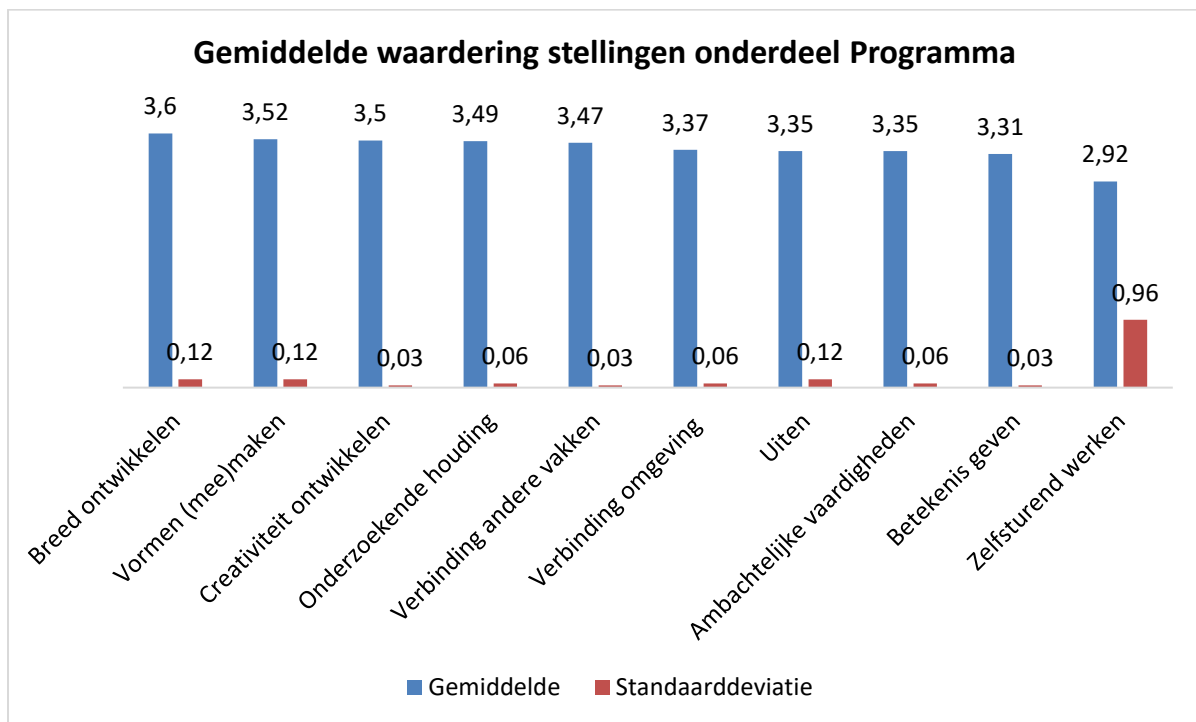
10.2.2 Beoordeling stellingen Deskundigheid

Figuur 66: Gemiddelde waardering stellingen onderdeel Deskundigheid

Ook hier ontlopen de gemiddelde waarderingen elkaar nauwelijks en is 'breed ontwikkelen' de hoogst en 'zelfsturend werken' de laagst gewaardeerde stelling. Opvallend wel is de relatief lage score van 'creativiteit ontwikkelen' ten opzichte van de waardering hiervan onder Visie. De antwoorden zijn behoorlijk eensgezind, zo blijkt uit de lage standaarddeviatie.

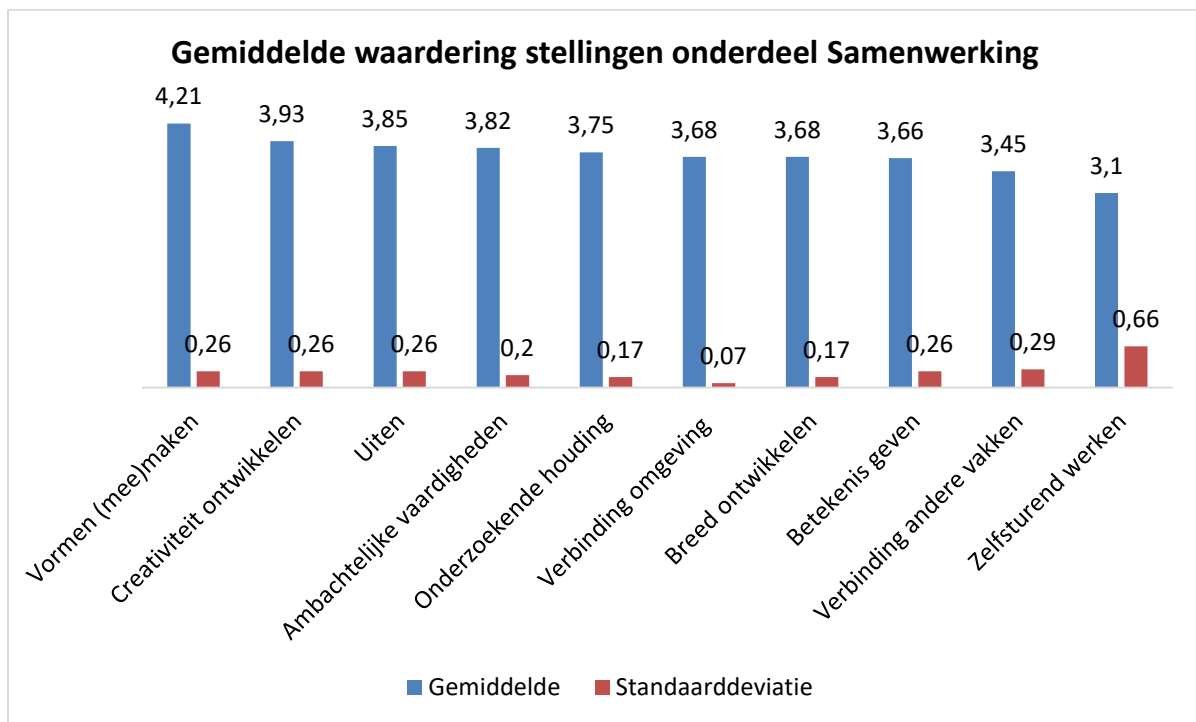
10.2.3 Beoordeling stellingen Programma

Figuur 67: Gemiddelde waardering stellingen onderdeel Programma

Ook hier ontlopen de gemiddelde waarderingen elkaar nauwelijks en is 'breed ontwikkelen' de hoogst en 'zelfsturend werken' de laagst gewaardeerde stelling en is de standaarddeviatie bij die laatste wederom het hoogst.

10.2.4 Beoordeling stellingen Samenwerking

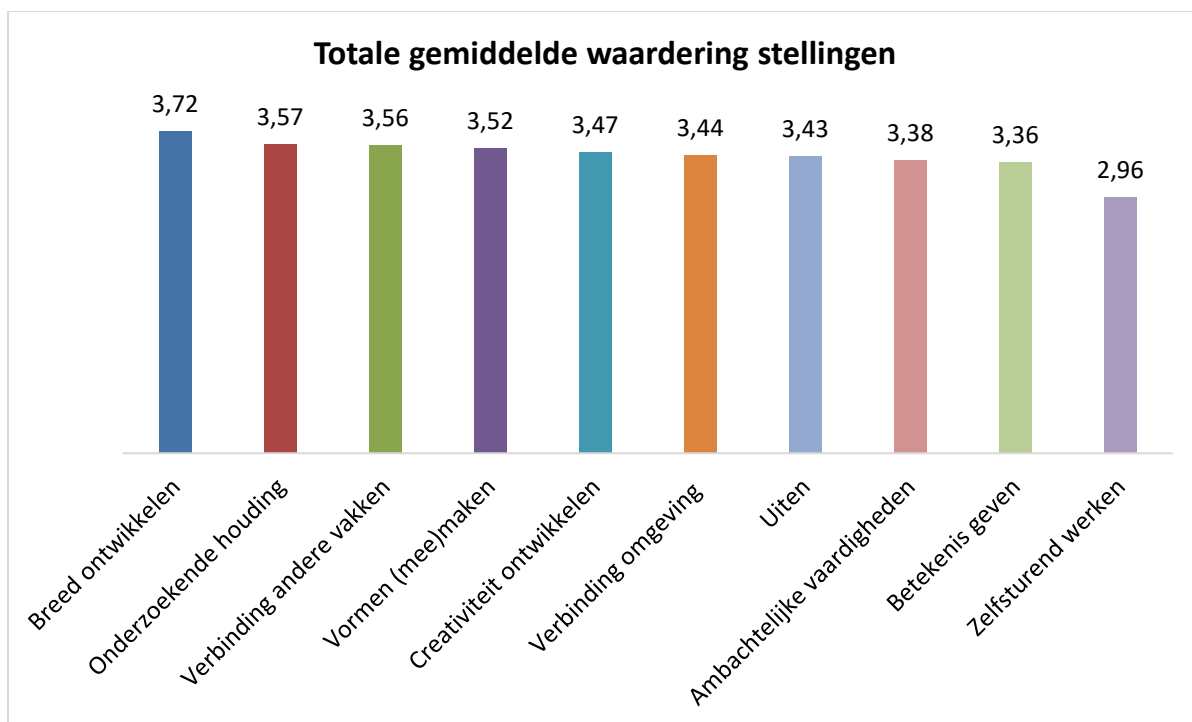

Figuur 68: Gemiddelde waardering stellingen onderdeel Samenwerking

Opvallend is dat de stellingen onder Samenwerking hoger scoren dan die onder de andere thema's. Ook de onderlinge verschillen tussen de stellingen zijn groter. 'Breed ontwikkelen' wordt hier duidelijk lager gewaardeerd, terwijl 'vormen (mee)maken' hoog scoort. 'Zelfsturend werken' is ook hier de laagst gewaardeerde stelling en de standaarddeviatie is ook ditmaal het hoogst.

10.2.5 Beoordeling stellingen gemiddelden totaal

Alles bijeen genomen blijft het beeld dat hierboven is geschetst staan, zoals in onderstaand figuur zichtbaar is: de waardering ontloopt elkaar niet veel, met uitzondering van 'zelfsturend werken'. 'Breed ontwikkelen' is met een lichte afstand de hoogst gewaardeerde stelling.

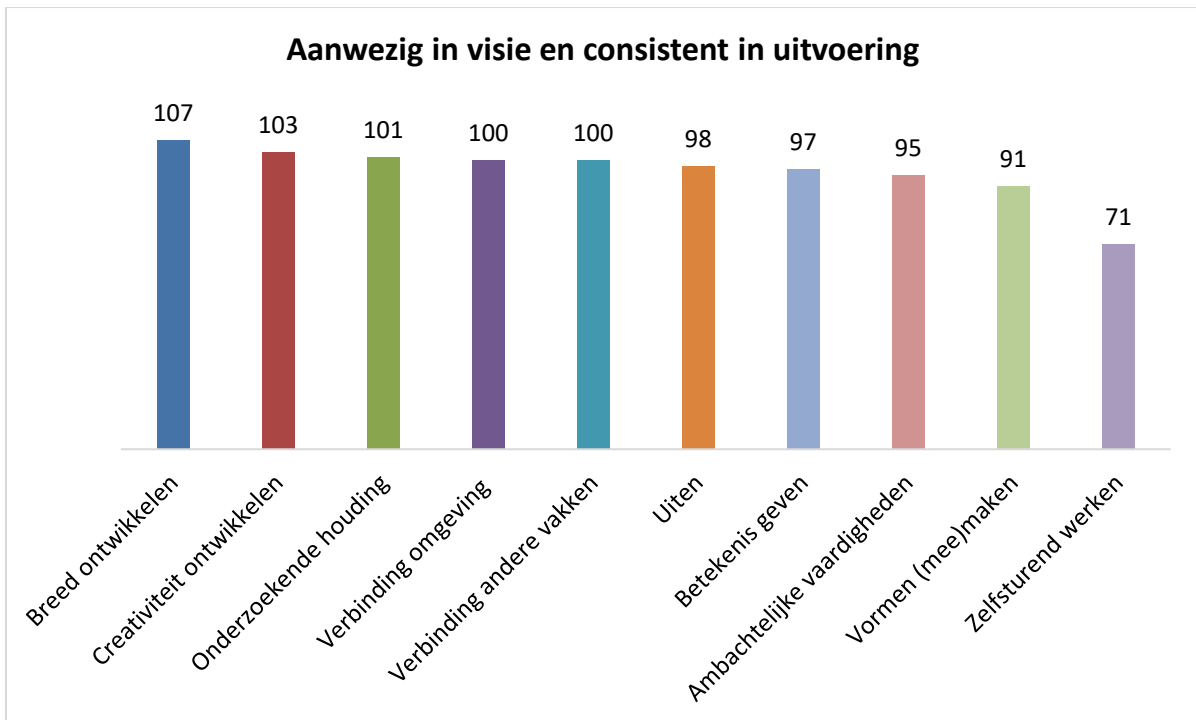

Figuur 69: Gemiddelde waardering stellingen totaal

10.3 Consistentie visie en uitvoering stellingen

10.3.1 Categorie 1: Aanwezig in visie en consistent in uitvoering

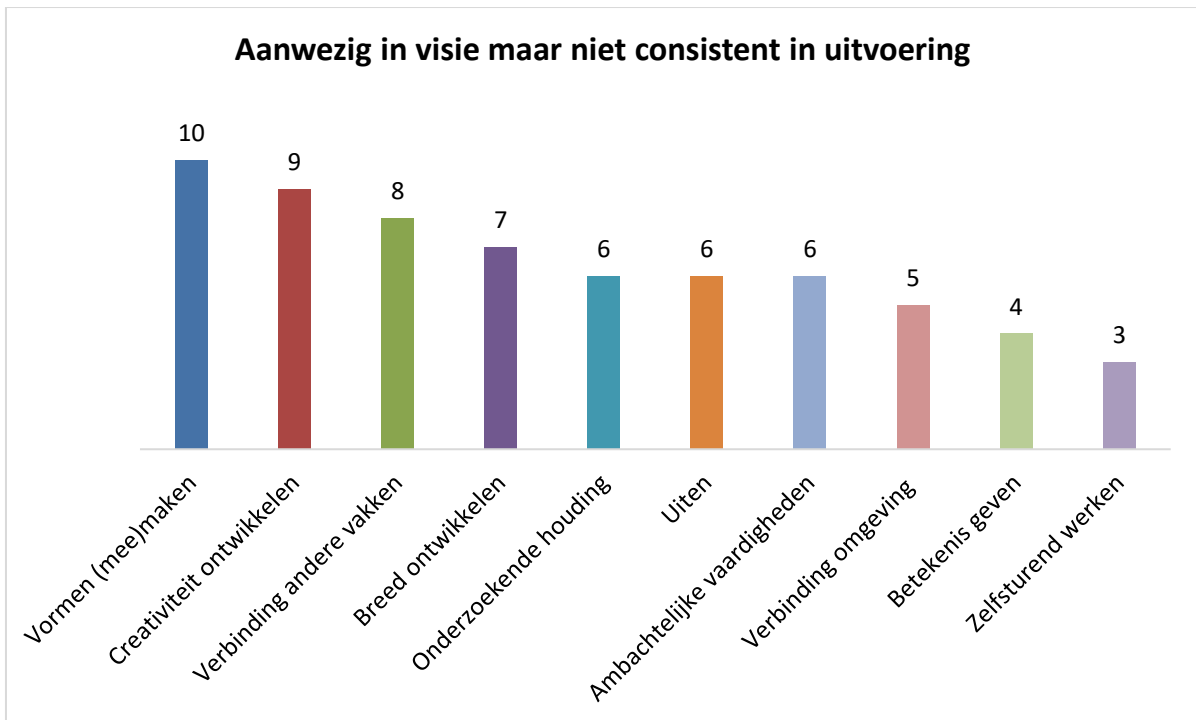
Wanneer we kijken naar de consistentie van de scholen in hun visie en de uitvoering van cultuuronderwijs ten aanzien van de onderwerpen van de hiervoor besproken stellingen komt vrijwel exact hetzelfde beeld naar voren: weinig verschillen, met dezelfde uitschieter naar beneden ('zelfsturend werken') en naar boven ('breed ontwikkelen'). Wat de scholen zeggen te waarderen, zo kan hieruit worden geconcludeerd, brengen zij ook in de praktijk.

Figuur 70: Verdeling stellingen Categorie 1: Aanwezig in visie en consistent in uitvoering

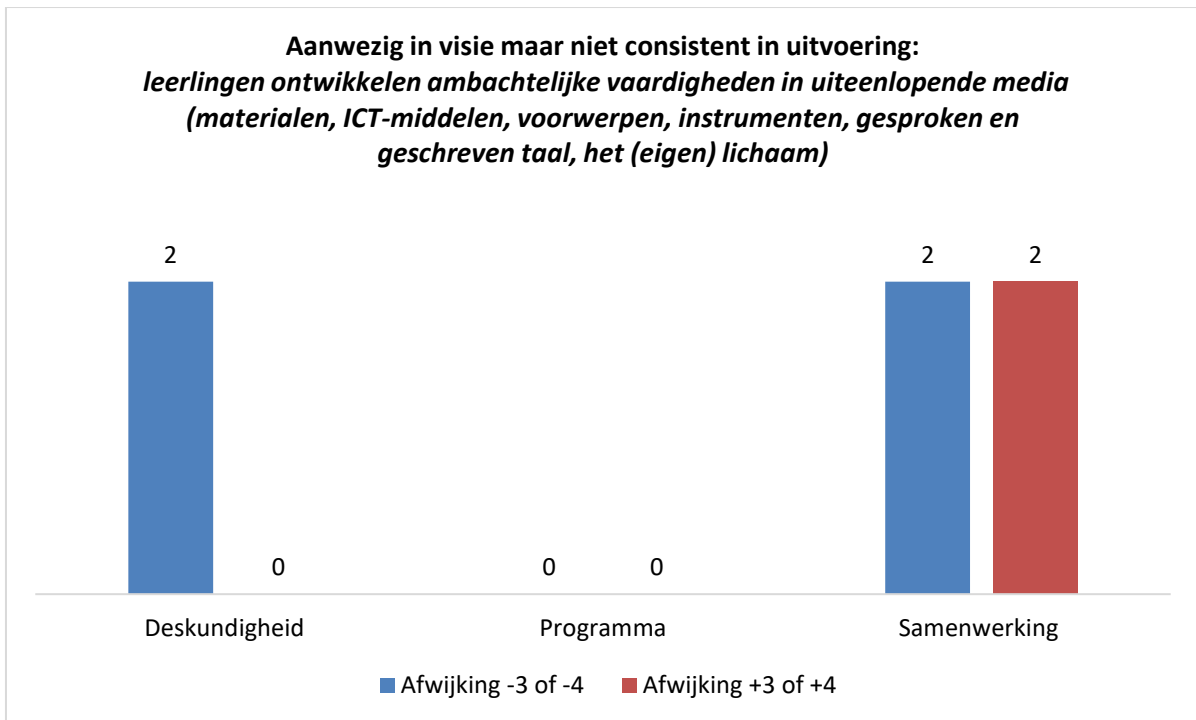
10.3.2 Categorie 2: Aanwezig in visie maar minder consistent in uitvoering

De stellingen die wel in de visie aanwezig zijn, maar in de uitvoering nog niet zichtbaar zijn verdeeld zoals in onderstaande figuur is weergegeven. Ook hier valt op dat ‘zelfsturend werken’ weinig voorkomt. ‘Vormen (mee)maken’ en ‘creativiteit ontwikkelen’ daarentegen wel, wat kan duiden op een (vooral) nog niet gerealiseerde ambitie op dat vlak.

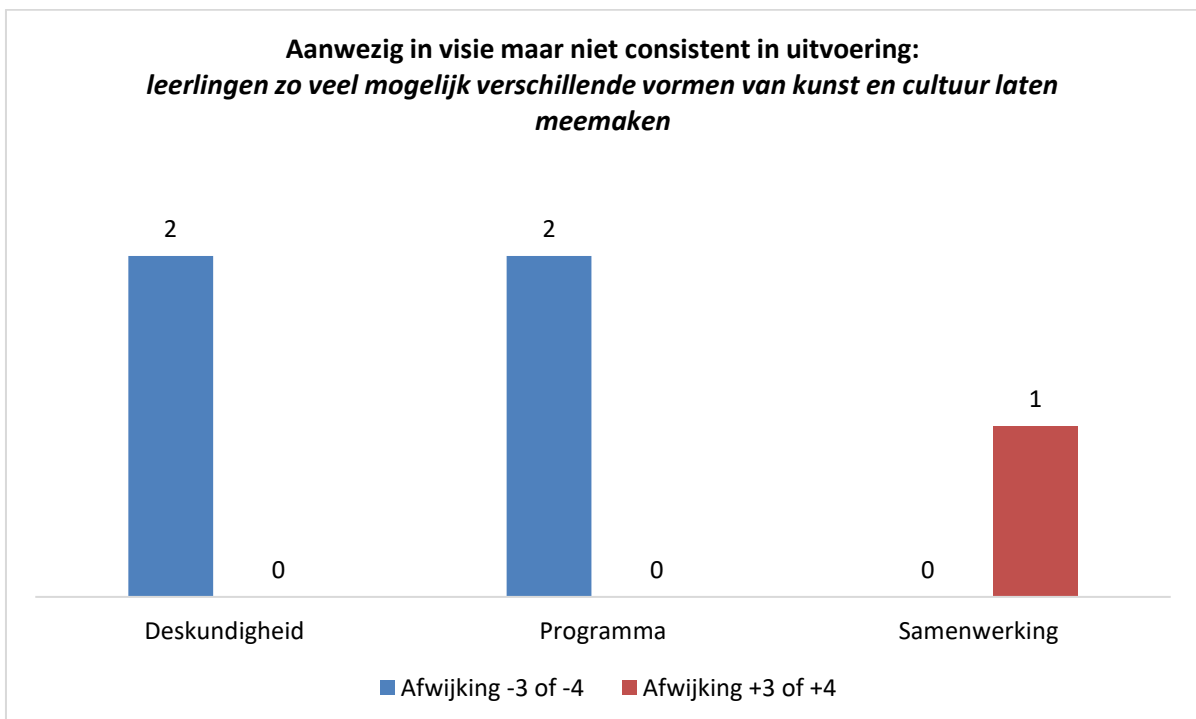

Figuur 71: Verdeling stellingen Categorie 2: Aanwezig in visie maar niet consistent in uitvoering

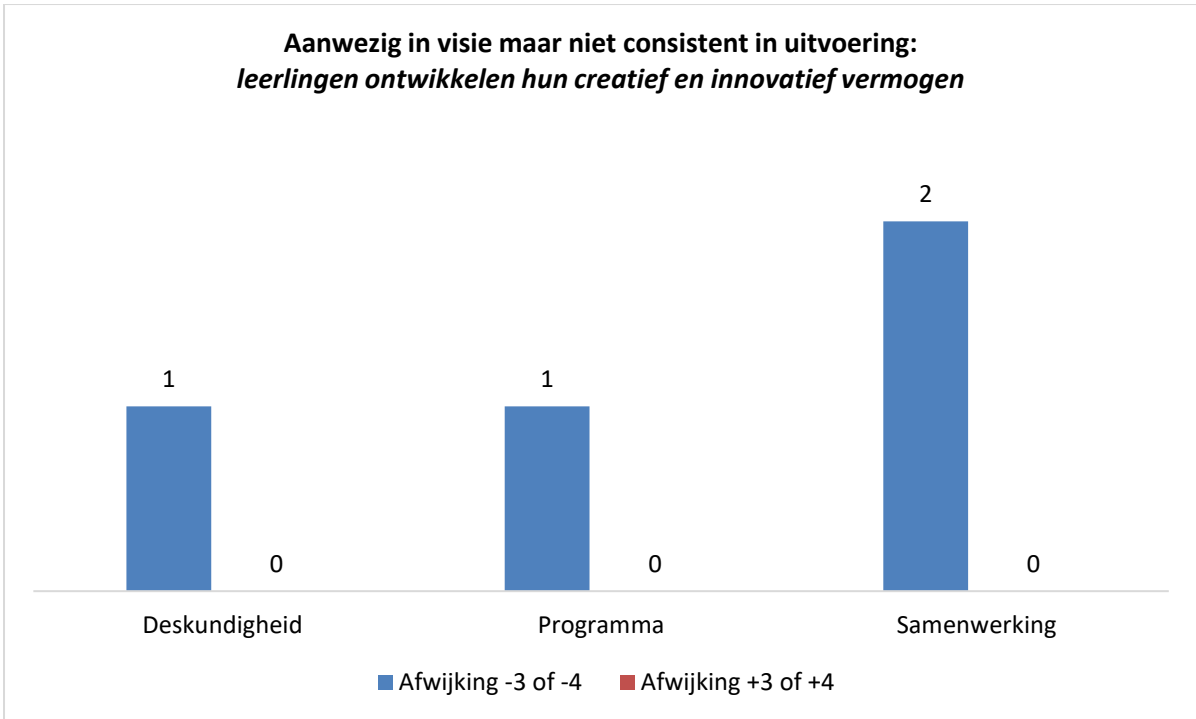
Over de gehele linie wijken scholen maar weinig af van hun visie, zoals in onderstaande grafieken per thema te zien is. Als dat al het geval is, dan vooral in negatieve zin (de blauwe balkjes), dat wil zeggen dat de school op visie hoger scoort dan op deskundigheid. Hoewel de aantallen zeer klein zijn, duidt dat op een behoefte bij de scholen aan ondersteuning bij de vertaling van hun visie naar de praktijk.

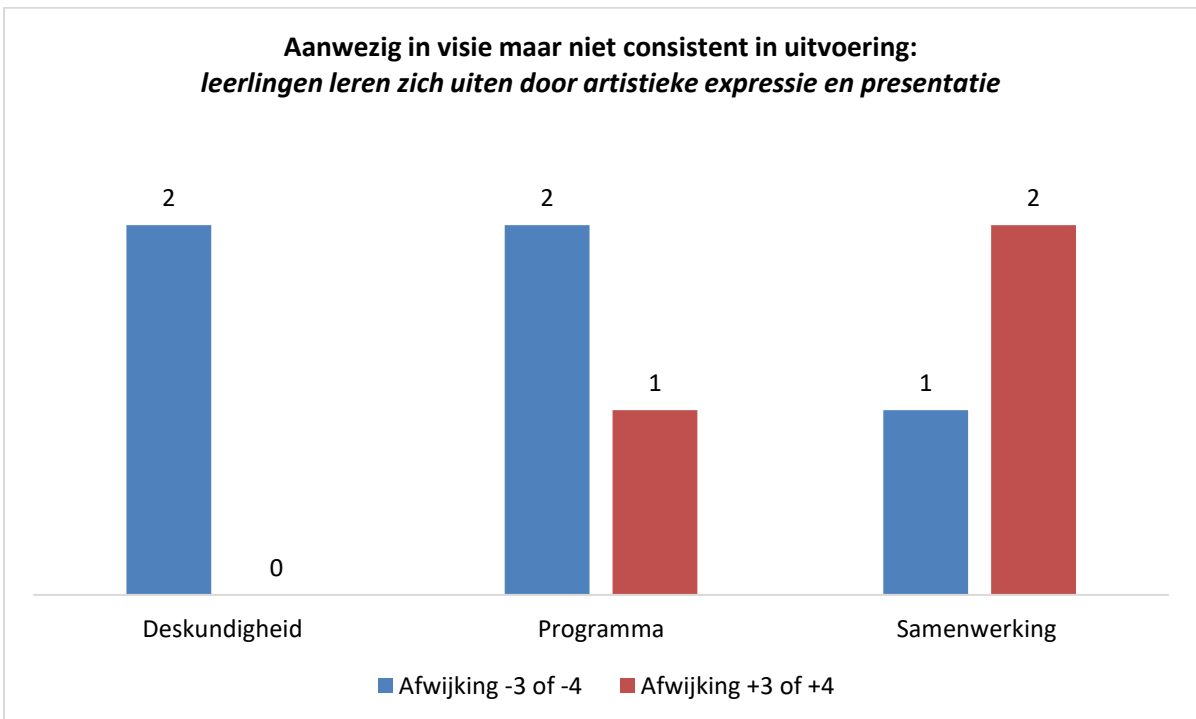
Figuur 72: Aanwezig in visie maar niet consistent in uitvoering: ambachtelijke vaardigheden

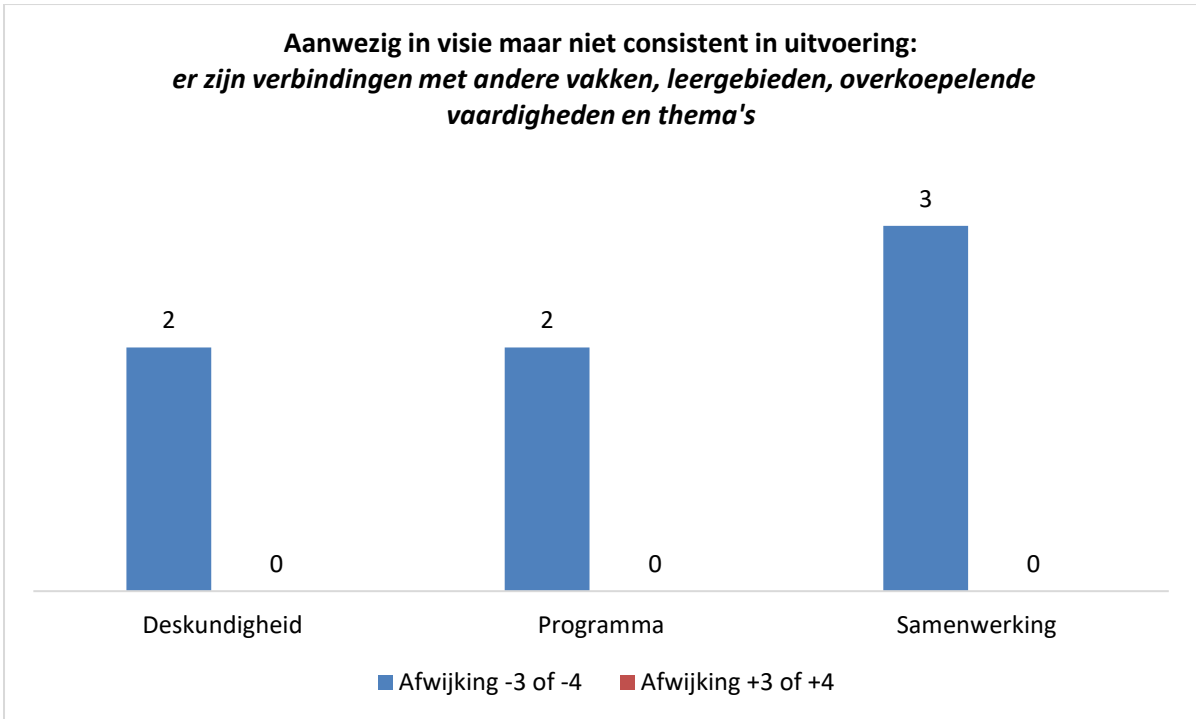
Figuur 73: Aanwezig in visie maar niet consistent in uitvoering:

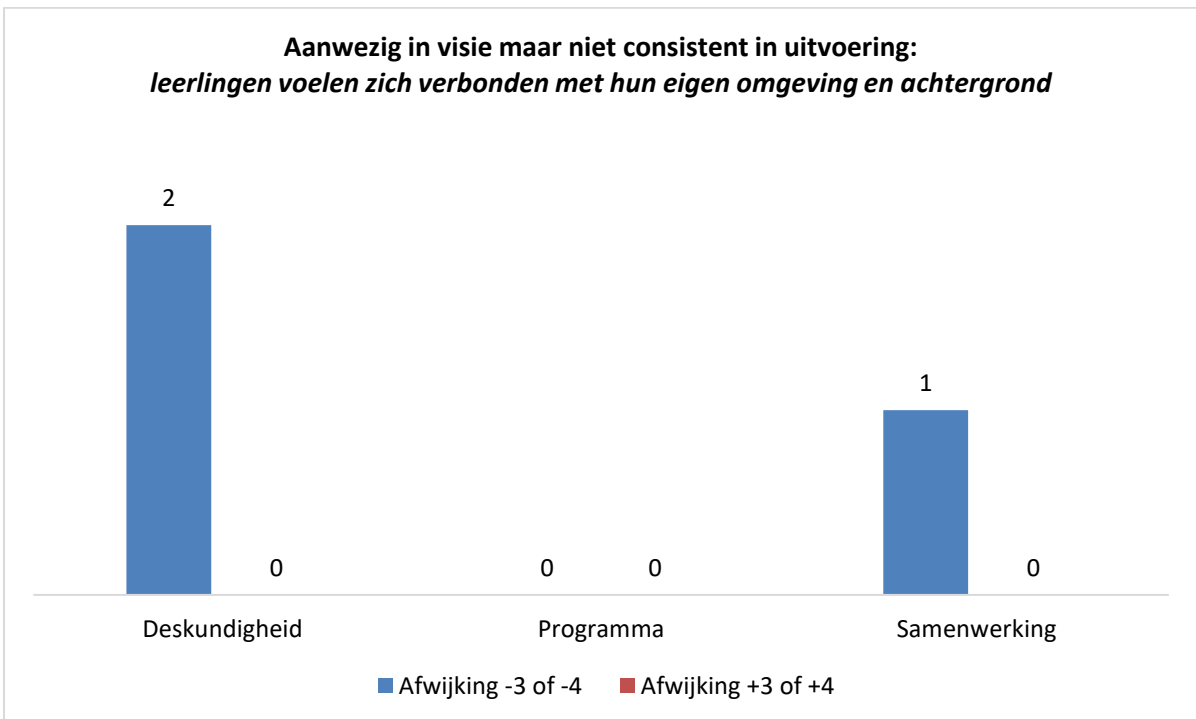
Figuur 74: Aanwezig in visie maar niet consistent in uitvoering: creativiteit ontwikkelen

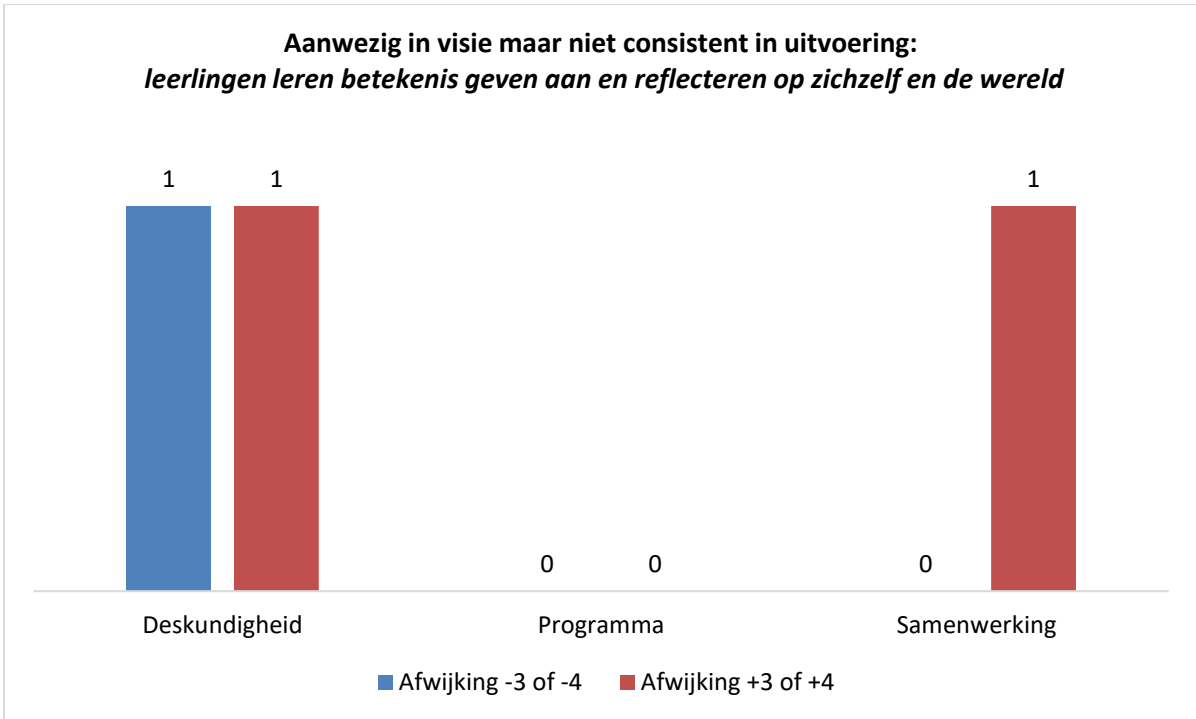
Figuur 75: Aanwezig in visie maar niet consistent in uitvoering: uiten

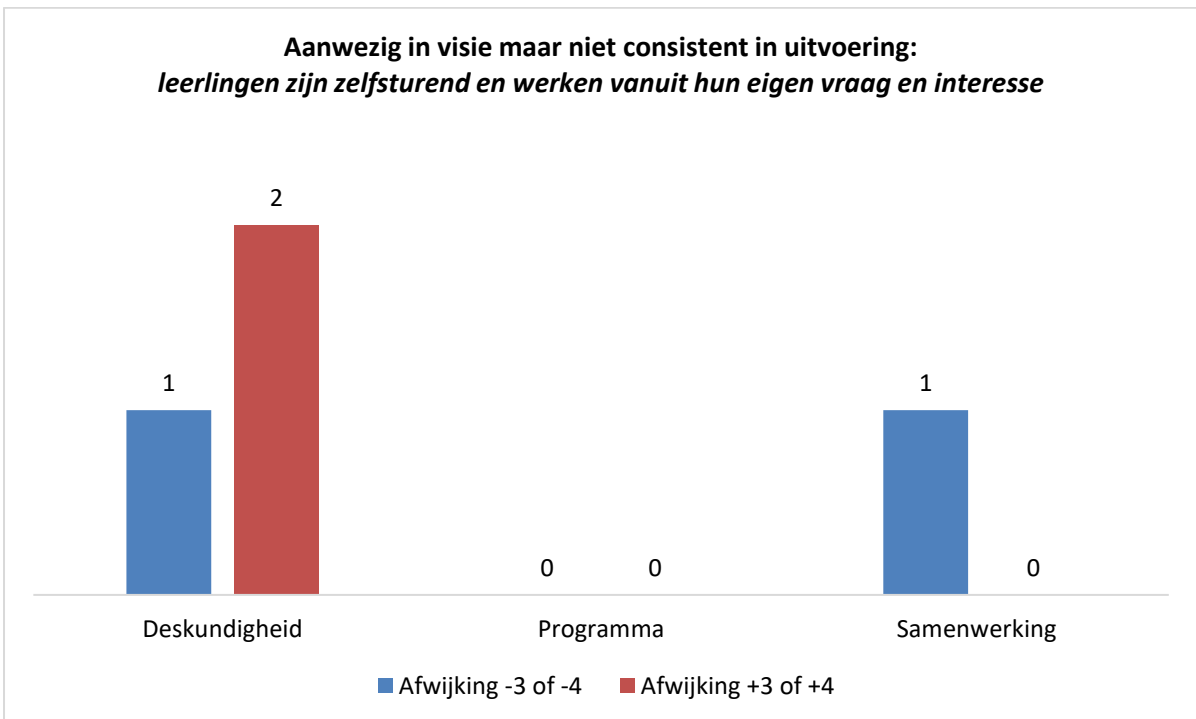
Figuur 76: Aanwezig in visie maar niet consistent in uitvoering: verbinding andere vakken

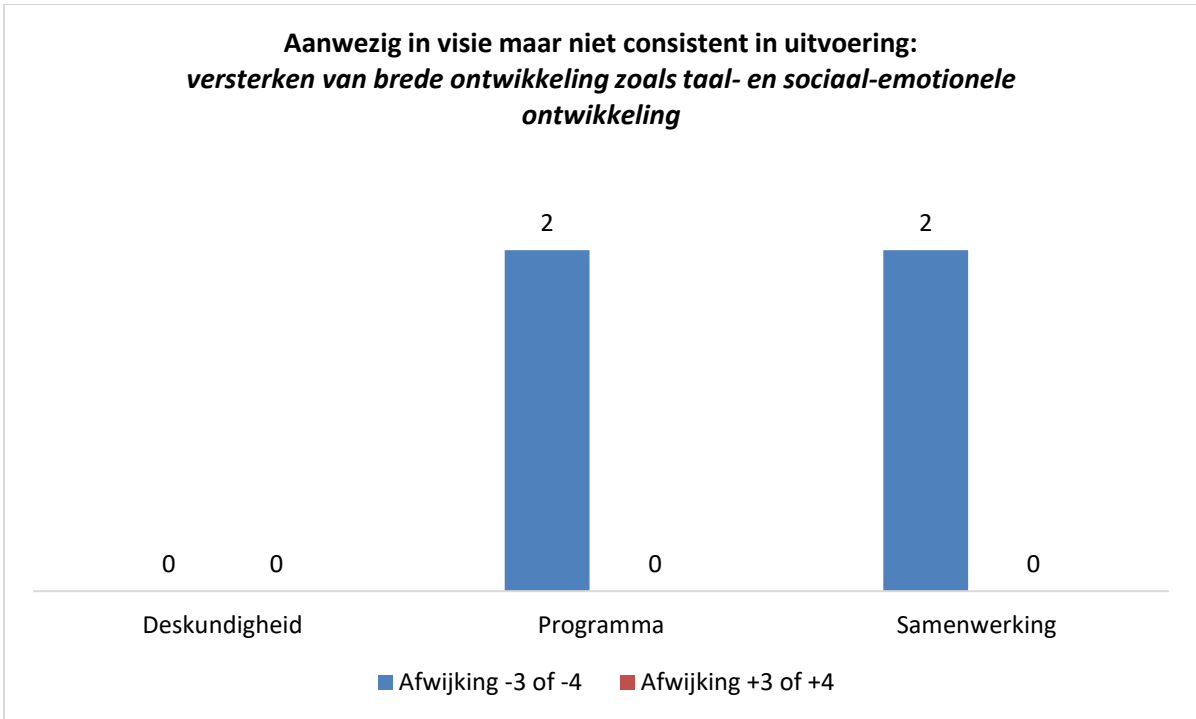
Figuur 77: Aanwezig in visie maar niet consistent in uitvoering: verbinding omgeving

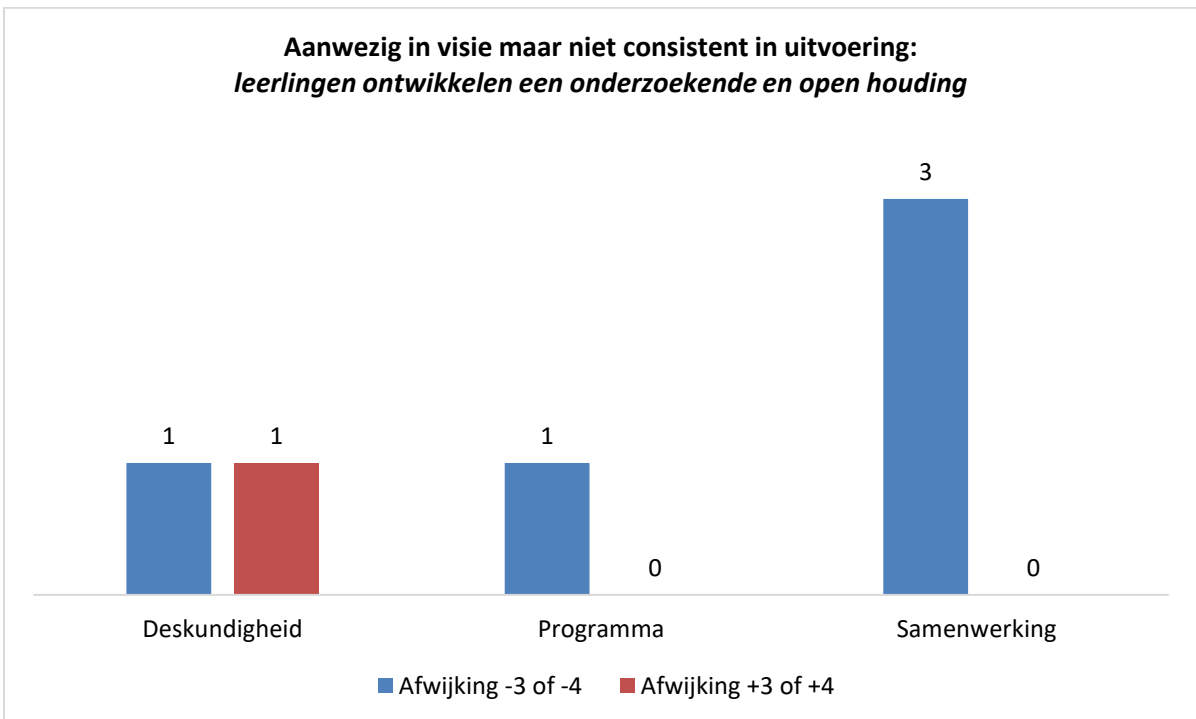
Figuur 78: Aanwezig in visie maar niet consistent in uitvoering: betekenis geven

Figuur 79: Aanwezig in visie maar niet consistent in uitvoering: zelfsturend werken

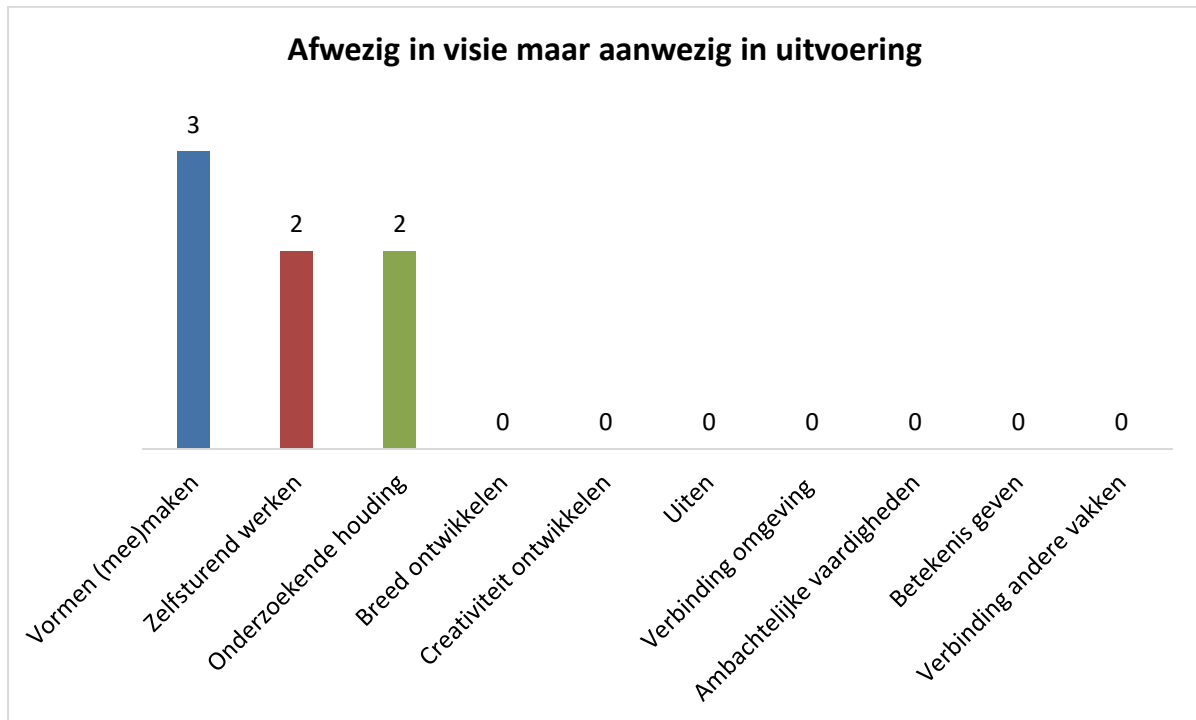
Figuur 80: Aanwezig in visie maar niet consistent in uitvoering: breed ontwikkelen

Figuur 81: Aanwezig in visie maar niet consistent in uitvoering: onderzoekende houding

10.3.3 Categorie 3: Afwezig in visie maar aanwezig in uitvoering

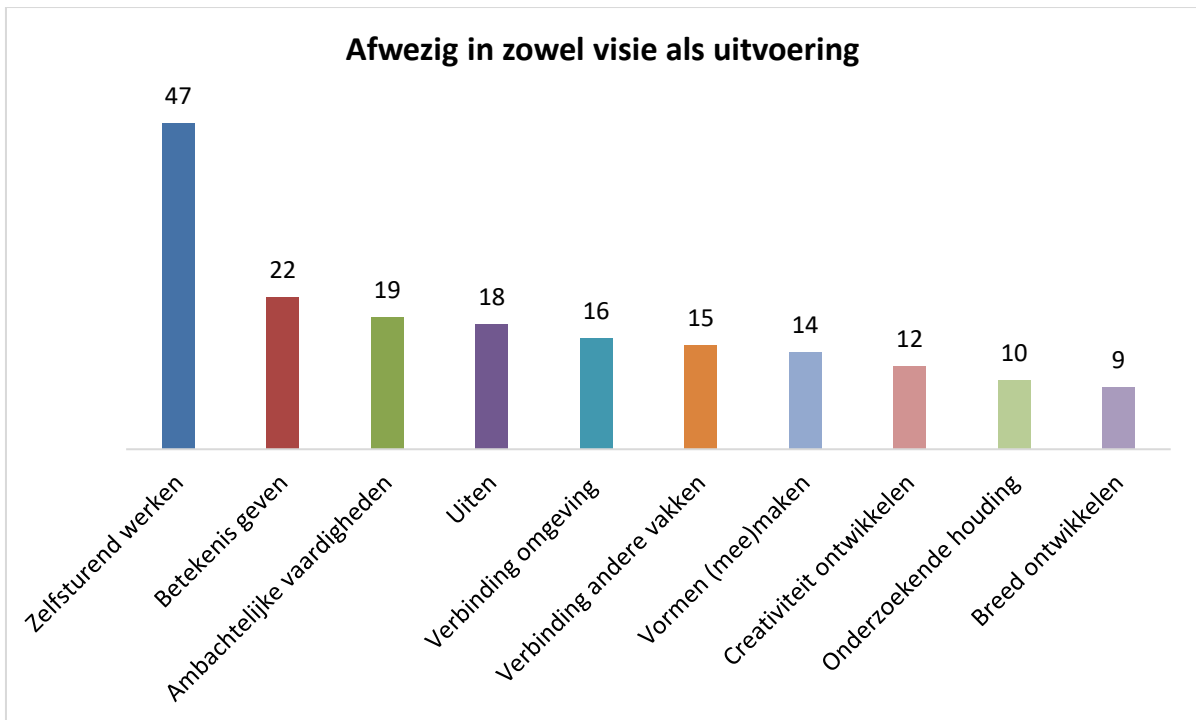
Er zijn maar weinig stellingen die wel zichtbaar zijn in de uitvoering, en niet in de visie. Dat lijkt te duiden op een goede consistentie bij de scholen

Figuur 82: Verdeling stellingen Categorie 3: Afwezig in visie maar aanwezig in uitvoering

10.3.4 Categorie 4: Afwezig in zowel visie als uitvoering

Onderstaande grafiek toont de stellingen die grotendeels afwezig zijn in zowel visie als uitvoering. De uitzonderingspositie van 'zelfsturend werken', de stelling die eerder al naar voren kwam als minst gewaardeerde en minst consistent uitgevoerde, valt hier opnieuw op. Het lijkt duidelijk dat binnen het cultuuronderwijs dit veel minder prioriteit krijgt in de scholen dan de andere thema's, met name 'creativiteit ontwikkelen', 'onderzoekende houding' en 'breed ontwikkelen'. Die laatste stellingen worden duidelijk het meest met kunst en cultuur geassocieerd en krijgen een plek in zowel de visie als de uitvoering.

Figuur 83: Verdeling stellingen Categorie 4: Afwezig in zowel visie als uitvoering

10.3.5 Vergelijking

De bovenstaande resultaten vertonen een grote eenvormigheid over de scholen heen. De consistentie van visie en uitvoering is hoog, de ordening van de stellingen laat telkens weer eenzelfde volgorde zien, met creativiteit, onderzoekend leren en een brede ontwikkeling als prioriteiten. Scholen leggen hun ideeën doorgaans goed vast, maar hebben in enkele gevallen nog wat moeite de vertaalslag naar de praktijk te maken.

11. Conclusies

In de conclusies staat de centrale vraag van dit onderzoek centraal:

“In hoeverre zijn de doelen van Cultuureducatie met Kwaliteit in het afgelopen jaar behaald?”

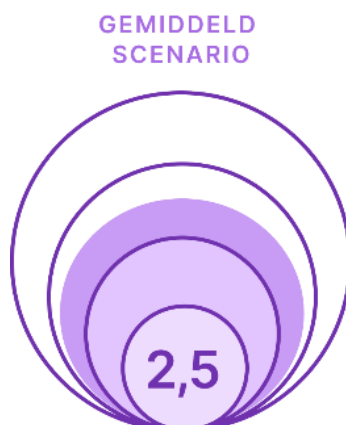
In de voorgaande hoofdstukken, Visie, Deskundigheid, Programma en Samenwerking, is per onderdeel gekeken wat de ontwikkelingen van dit jaar zijn. Deze vergelijking wordt weergegeven op **provinciaal** en **gemeentelijk** niveau.

11.1 Samenvatting

Dit rapport is het resultaat van de eerste keer dat Evi is ingezet als evaluatieinstrument in Noord-Brabant. Er kunnen daarom nog geen vergelijkingen worden getrokken met eerdere jaren. Bovendien zijn vanwege het lage responspercentage geen harde conclusies te trekken. De hieronder gepresenteerde bevindingen moeten met dat in het achterhoofd gelezen worden.

11.2 Provinciaal

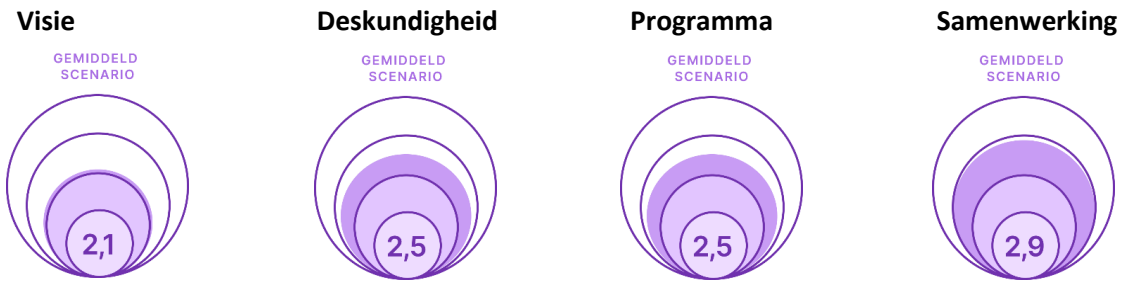
Dit jaar is het gemiddelde scenario van de Noord-Brabantse scholen 2,5.⁴⁷ Het gemiddeld bereikte scenario ziet er als volgt uit:

Figuur 84: Gemiddeld scenario van de Noord-Brabantse scholen 2021.

Dit gemiddelde scenario is ontstaan uit de vier onderdelen die besproken zijn in de voorgaande hoofdstukken:

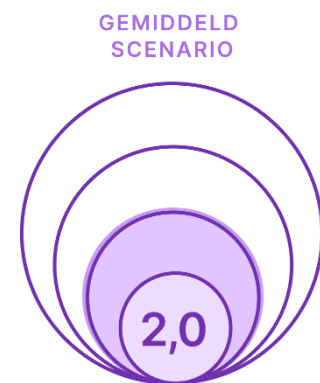
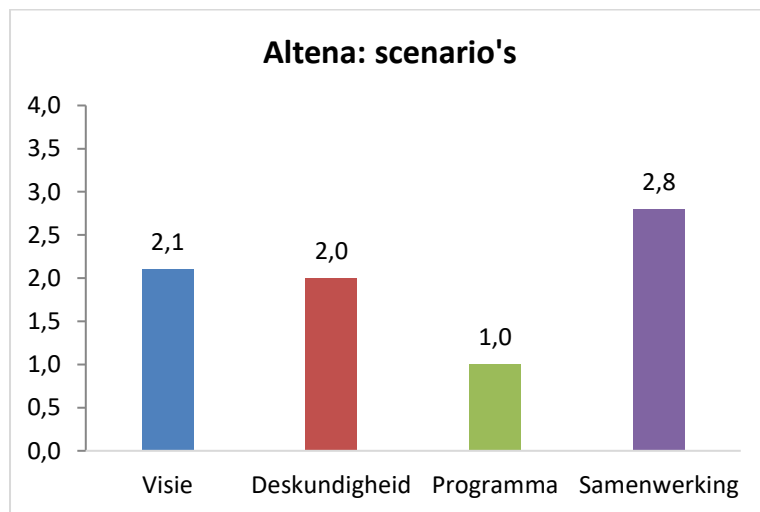
⁴⁷ In totaal zijn er dit jaar 77 scenario's onjuist bevonden. Deze scenario's zijn niet meegenomen in de uiteindelijke berekening van de gemiddelde score.

11.3 Gemeente Altena

De scholen in de gemeente Altena hebben dit jaar het gemiddelde scenario 2,0 behaald. De gemiddelde score van deze gemeente is lager dan het provinciale gemiddelde. In 2021 deden tien scholen mee aan de CMK-regeling en al deze tien scholen hebben de Evi-vragenlijst ingevuld.⁴⁸

Dit gemiddelde scenario is ontstaan uit de vier onderdelen die besproken zijn in de voorgaande hoofdstukken:

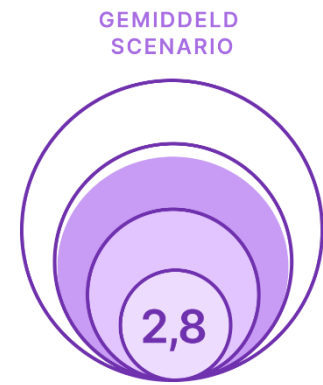
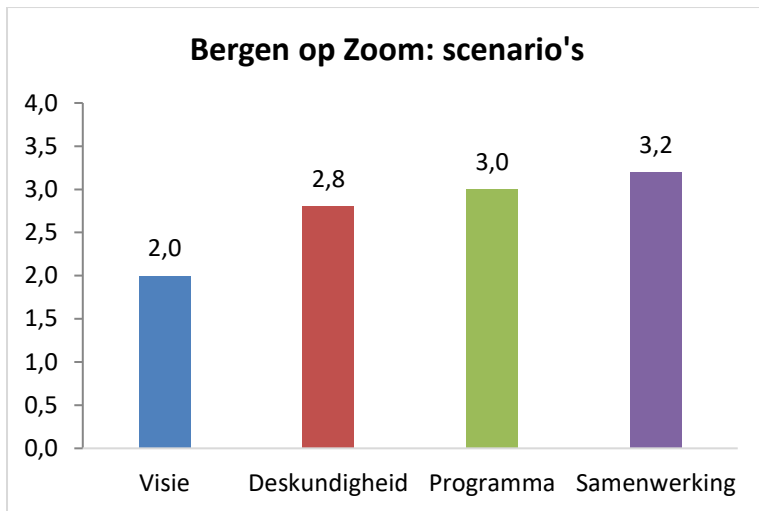
11.4 Gemeente Bergen op Zoom

De scholen in de gemeente Bergen op Zoom hebben dit jaar het gemiddelde scenario 2,8 behaald. De gemiddelde score van deze gemeente is hoger dan het provinciale gemiddelde. In 2021 deden zeven scholen mee aan de CMK-regeling en al deze zeven scholen hebben de Evi-vragenlijst ingevuld.⁴⁹

Dit gemiddelde scenario is ontstaan uit de vier onderdelen die besproken zijn in de voorgaande hoofdstukken:

⁴⁸ Geen van de ontvangen vragenlijsten uit deze gemeente is onjuist bevonden. Wel zijn enkele scenario's per verschillende onderdelen onjuist bevonden: Visie 1, Deskundigheid 1 en Programma 9.

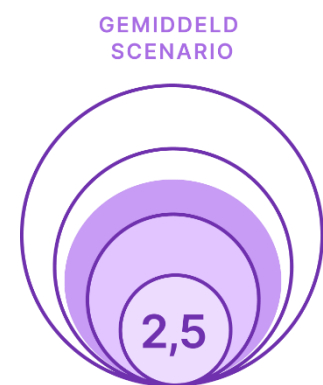
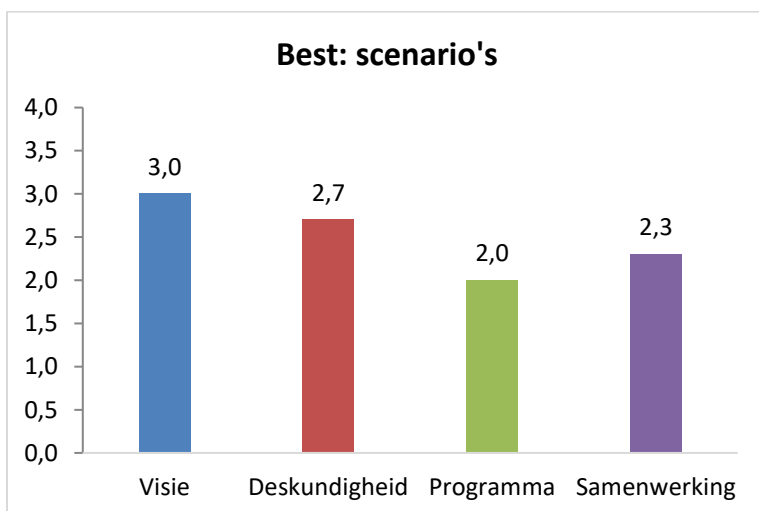
⁴⁹ Geen van de ontvangen vragenlijsten uit deze gemeente is onjuist bevonden. Wel zijn enkele scenario's per verschillende onderdelen onjuist bevonden: Visie 1, Deskundigheid 1, Programma 5 en Samenwerking 1.

11.5 Gemeente Best

De scholen in de gemeente Best hebben dit jaar het gemiddelde scenario 2,5 behaald. De gemiddelde score van deze gemeente is precies hetzelfde als het provinciale gemiddelde. In 2021 deden zeven scholen mee aan de CMK-regeling en al deze zeven scholen hebben de Evi-vragenlijst ingevuld.⁵⁰

Dit gemiddelde scenario is ontstaan uit de vier onderdelen die besproken zijn in de voorgaande hoofdstukken:

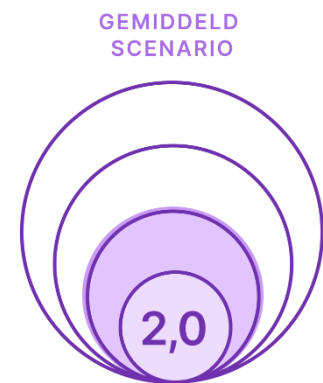
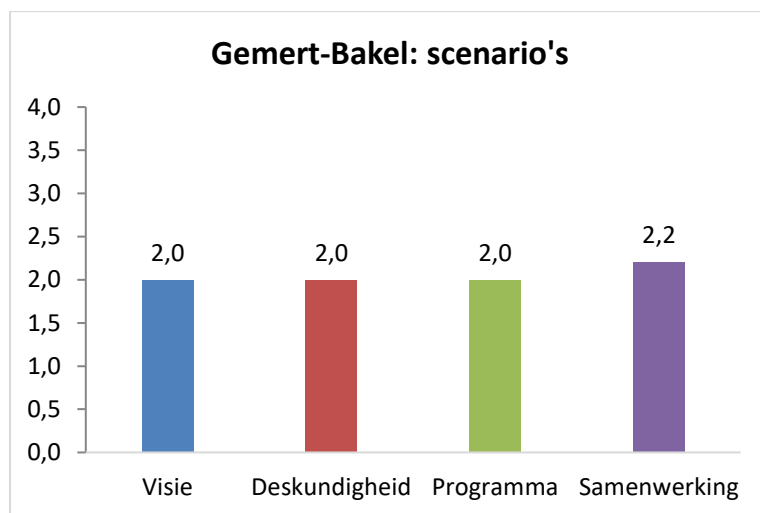

⁵⁰ Geen van de ontvangen vragenlijsten uit deze gemeente is onjuist bevonden. Wel zijn enkele scenario's per verschillende onderdelen onjuist bevonden: Visie 4, Programma 5 en Samenwerking 1.

11.6 Gemeente Gemert-Bakel

De scholen in de gemeente Gemert-Bakel hebben dit jaar het gemiddelde scenario 2,0 behaald. De gemiddelde score van deze gemeente is lager dan het provinciale gemiddelde. In 2021 deden vijf scholen mee aan de CMK-regeling en al deze vijf scholen hebben de Evi-vragenlijst ingevuld.⁵¹

Dit gemiddelde scenario is ontstaan uit de vier onderdelen die besproken zijn in de voorgaande hoofdstukken:

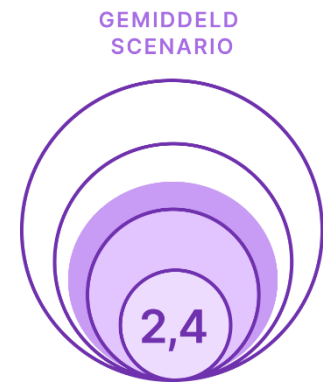
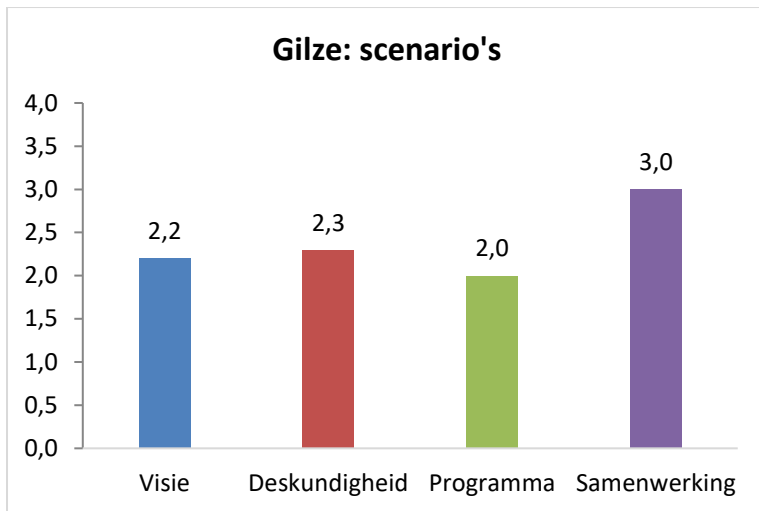
11.7 Gemeente Gilze

De scholen in de gemeente Gilze hebben dit jaar het gemiddelde scenario 2,4 behaald. De gemiddelde score van deze gemeente is lager dan het provinciale gemiddelde. In 2021 deden acht scholen mee aan de CMK-regeling en al deze acht scholen hebben de Evi-vragenlijst ingevuld.⁵²

Dit gemiddelde scenario is ontstaan uit de vier onderdelen die besproken zijn in de voorgaande hoofdstukken:

⁵¹ Geen van de ontvangen vragenlijsten uit deze gemeente is onjuist bevonden. Wel zijn enkele scenario's per verschillende onderdelen onjuist bevonden: Visie 1, Deskundigheid 2 en Programma 3.

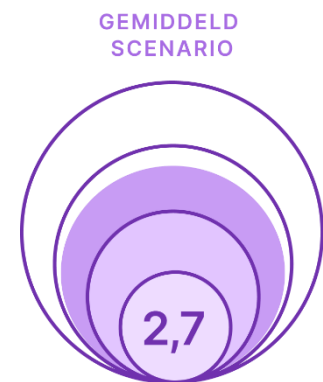
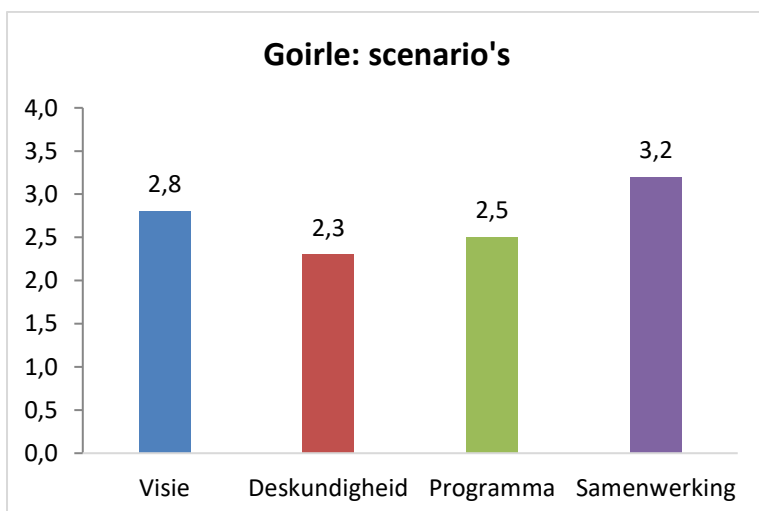
⁵² Geen van de ontvangen vragenlijsten uit deze gemeente is onjuist bevonden. Wel zijn enkele scenario's per verschillende onderdelen onjuist bevonden: Visie 2, Deskundigheid 4, Programma 2 en Samenwerking 1.

11.8 Gemeente Goirle

De scholen in de gemeente Goirle hebben dit jaar het gemiddelde scenario 2,7 behaald. De gemiddelde score van deze gemeente is hoger dan het provinciale gemiddelde. In 2021 deden zes scholen mee aan de CMK-regeling en al deze zes scholen hebben de Evi-vragenlijst ingevuld.⁵³

Dit gemiddelde scenario is ontstaan uit de vier onderdelen die besproken zijn in de voorgaande hoofdstukken:

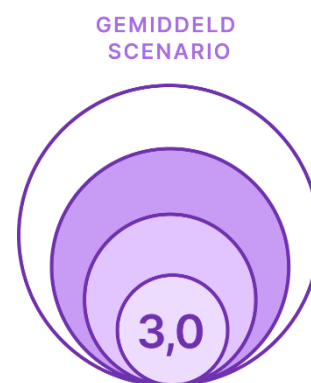
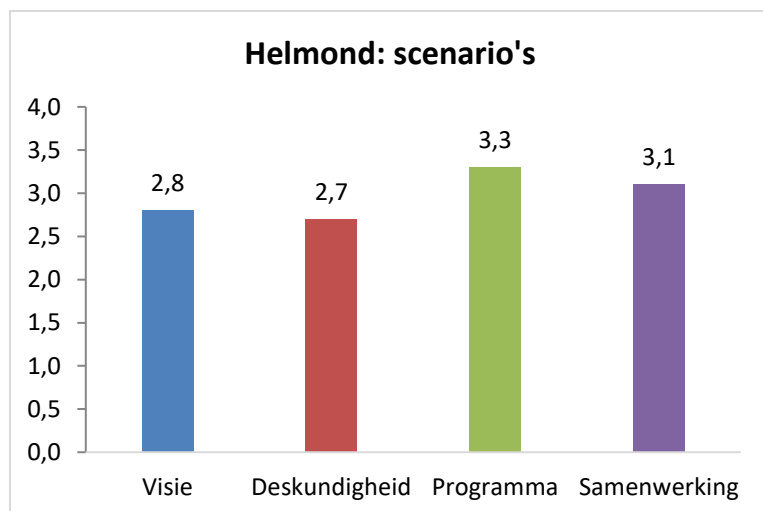
11.9 Gemeente Helmond

De scholen in de gemeente Helmond hebben dit jaar het gemiddelde scenario 3,0 behaald. De gemiddelde score van deze gemeente is hoger dan het provinciale gemiddelde en de hoogste van

⁵³ Geen van de ontvangen vragenlijsten uit deze gemeente is onjuist bevonden. Wel zijn enkele scenario's per verschillende onderdelen onjuist bevonden: Visie 2, Deskundigheid 2 en Programma 2.

alle deelnemende gemeenten. In 2021 deden dertien scholen mee aan de CMK-regeling en al deze dertien scholen hebben de Evi-vragenlijst ingevuld.⁵⁴

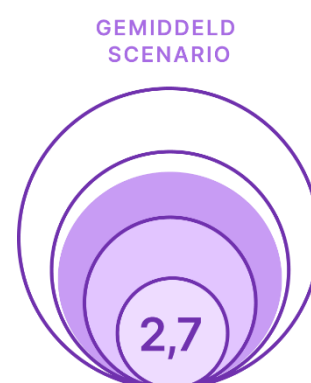
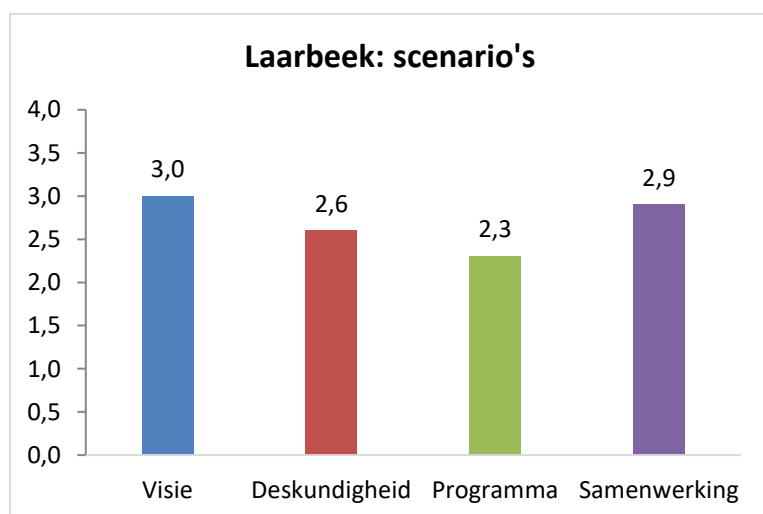
Dit gemiddelde scenario is ontstaat uit de vier onderdelen die besproken zijn in de voorgaande hoofdstukken:

11.10 Gemeente Laarbeek

De scholen in de gemeente Laarbeek hebben dit jaar het gemiddelde scenario 2,7 behaald. De gemiddelde score van deze gemeente is hoger dan het provinciale gemiddelde. In 2021 deden zeven scholen mee aan de CMK-regeling en al deze zeven scholen hebben de Evi-vragenlijst ingevuld.⁵⁵

Dit gemiddelde scenario is ontstaat uit de vier onderdelen die besproken zijn in de voorgaande hoofdstukken:

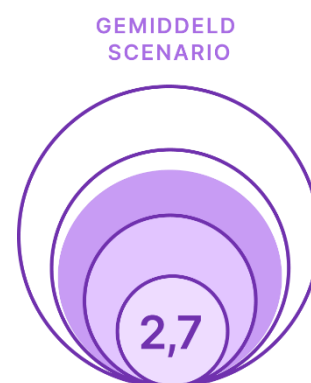
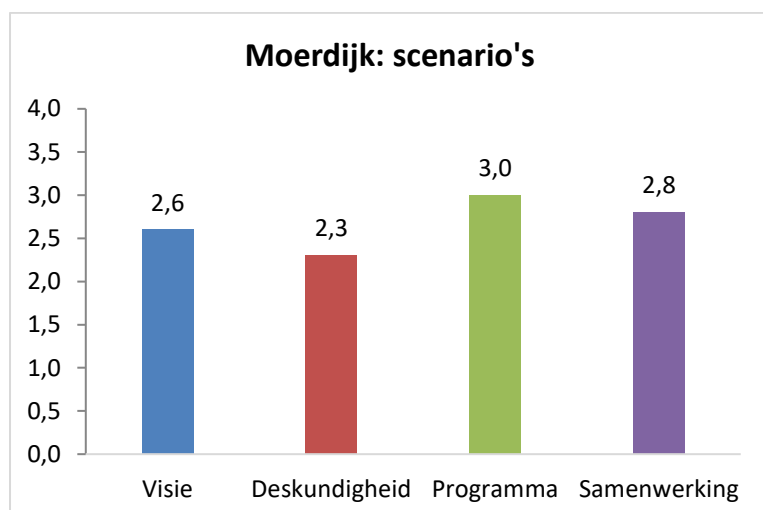
⁵⁴ Geen van de ontvangen vragenlijsten uit deze gemeente is onjuist bevonden. Wel zijn enkele scenario's per verschillende onderdelen onjuist bevonden: Visie 5 en Programma 4.

⁵⁵ Geen van de ontvangen vragenlijsten uit deze gemeente is onjuist bevonden. Wel zijn enkele scenario's per verschillende onderdelen onjuist bevonden: Visie 2 en Programma 3.

11.11 Gemeente Moerdijk

De scholen in de gemeente Moerdijk hebben dit jaar het gemiddelde scenario 2,7 behaald. De gemiddelde score van deze gemeente is hoger dan het provinciale gemiddelde. In 2021 deden tien scholen mee aan de CMK-regeling en al deze tien scholen hebben de Evi-vragenlijst ingevuld.⁵⁶

Dit gemiddelde scenario is ontstaan uit de vier onderdelen die besproken zijn in de voorgaande hoofdstukken:

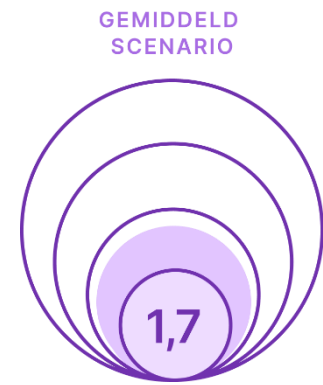
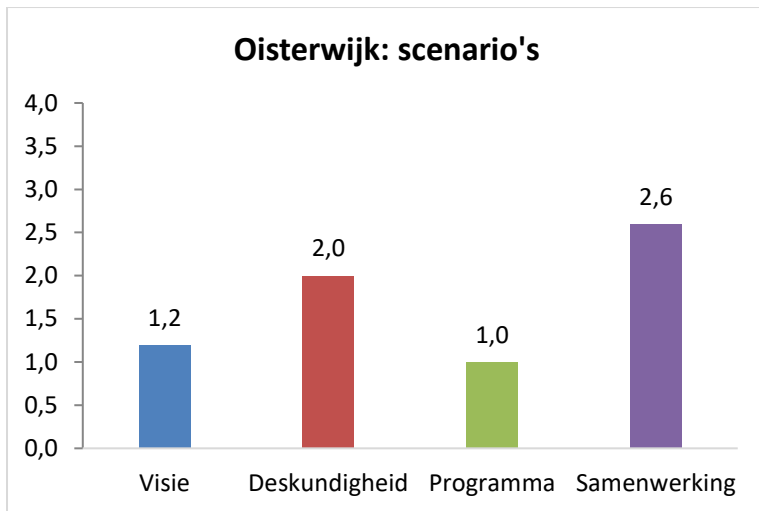
11.12 Gemeente Oisterwijk

De scholen in de gemeente Oisterwijk hebben dit jaar het gemiddelde scenario 1,7 behaald. De gemiddelde score van deze gemeente is lager dan het provinciale gemiddelde en de laagste van alle deelnemende gemeenten. In 2021 deden zes scholen mee aan de CMK-regeling en al deze zes scholen hebben de Evi-vragenlijst ingevuld.⁵⁷

Dit gemiddelde scenario is ontstaan uit de vier onderdelen die besproken zijn in de voorgaande hoofdstukken:

⁵⁶ Geen van de ontvangen vragenlijsten uit deze gemeente is onjuist bevonden. Wel zijn enkele scenario's per verschillende onderdelen onjuist bevonden: Visie 3 en Programma 5.

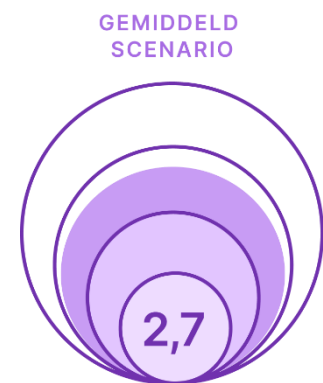
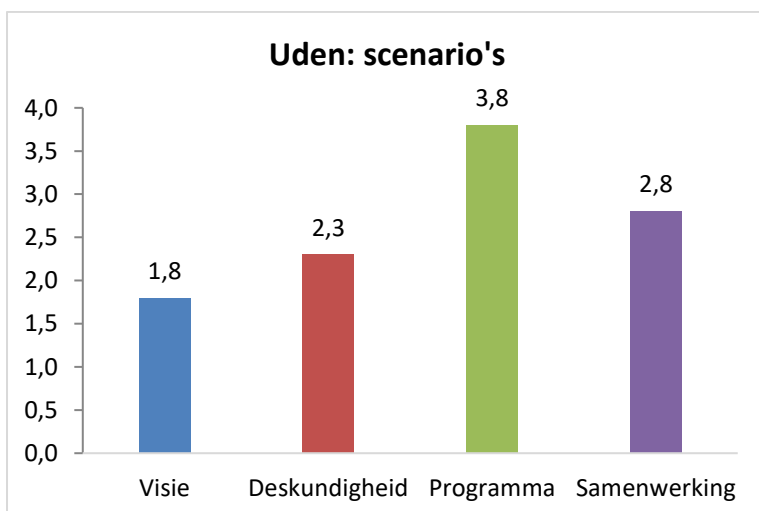
⁵⁷ Geen van de ontvangen vragenlijsten uit deze gemeente is onjuist bevonden. Wel zijn enkele scenario's per verschillende onderdelen onjuist bevonden: Visie 1, Programma 4 en Samenwerking 1.

11.13 Gemeente Uden

De scholen in de gemeente Uden hebben dit jaar het gemiddelde scenario 2,7 behaald. De gemiddelde score van deze gemeente is hoger dan het provinciale gemiddelde. In 2021 deden zes scholen mee aan de CMK-regeling en al deze zes scholen hebben de Evi-vragenlijst ingevuld.⁵⁸

Dit gemiddelde scenario is ontstaan uit de vier onderdelen die besproken zijn in de voorgaande hoofdstukken:

⁵⁸ Geen van de ontvangen vragenlijsten uit deze gemeente is onjuist bevonden. Wel zijn enkele scenario's per verschillende onderdelen onjuist bevonden: Visie 1, Deskundigheid 1, Programma 1 en Samenwerking 1.

12. Adviezen

Dit hoofdstuk biedt een overzicht en een samenvatting van de adviezen aan Kunstloc Brabant die besproken zijn in de voorgaande hoofdstukken.

12.1 Adviezen voor het bevorderen van visievorming

Van de 122 scholen die mee hebben gedaan aan het onderzoek in 2021, hebben 25 scholen een onjuist scenario aangevinkt bij visie en bij 8 scholen ontbreekt het scenario. Dat is een punt waarop gerichte ondersteuning snel resultaat zou kunnen hebben. De meeste scholen hebben een visie omschreven, of hebben een visie in ontwikkeling wat nog verder uitgewerkt moet worden samen met het team en de tevredenheid voor de visie wordt gedragen door het team en zichtbaar wordt.

1. duidelijke communicatie over wat wordt bedoeld met de scenario's kan helpen de geldigheid van de respons te verhogen,
2. ondersteuning bij het zichtbaar maken van de visie voor het team kan zorgen voor meer draagvlak.

12.2 Adviezen voor het bevorderen van deskundigheid

De knelpunten die het meeste voorkomen, hebben een directe link met het cultuuronderwijs en kunnen daardoor door de penvoerder beïnvloed worden. Dit gaat om de knelpunten gebrek aan deskundigheid en beleid verankerd in team. Uit het hoofdstuk komt sterk het beeld naar voren dat er wel deskundigheid in de scholen aanwezig lijkt te zijn, maar dat deze vaak gebonden is aan individuen die daarvoor niet altijd geschoold zijn.

3. bevorderen van deskundigheidsontwikkeling kan een grote stimulans zijn voor het verhogen van de kwaliteit van het cultuuronderwijs.

12.3 Adviezen met betrekking tot het programma

Een flink aantal scholen scoort goed, scenario 3 of 4 en is tevreden over de situatie. Andere scholen kennen nog ontwikkelpunten, maar zien die zelf ook en geven aan waar ze daarbij ondersteuning nodig hebben.

4. ondersteunen van scholen in het volgen van de ontwikkeling van hun leerlingen in het cultuuronderwijs kan een basis leggen voor een beter programma.

12.4 Adviezen met betrekking tot de samenwerking

Over het algemeen kan gesteld worden dat het goed lijkt te gaan met de samenwerking: het gemiddelde scenario is bijna 3, de meeste scholen zijn tevreden en de helft heeft daarbovenop nog steeds de wens zich verder te ontwikkelen. Scholen in scenario's 2, 3 en 4 hebben veel partners, wat wellicht het gevoelde gebrek aan regie kan verklaren.

5. een coördinerende rol vanuit Kunstloc Brabant zou kunnen helpen bij het verkrijgen van meer regie.

12.5 Algemeen advies

De respons was vrij laag, wat gevolgen heeft voor de mate waarin conclusies kunnen worden getrokken.

6. het stimuleren van een hogere respons, bijvoorbeeld door het organiseren van een centraal invulmoment, zal de betrouwbaarheid van de conclusies verhogen.